

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szepietowo

Szepietowo 2017/2018

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szepietowo

Opracowanie:

Project Consulting
ul. Wyszyńskiego 2 lok. 28
15-888 Białystok
www.projecto.com.pl

Zespół autorów:

mgr Norbert Brzostowski – kierownik
mgr inż. arch. Agnieszka Brzostowska
mgr inż. Barbara Waćław

Szepietowo 2017/2018

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Metodyka prac nad dokumentem.....	6
2.1. Założenia wstępne i definicje	6
2.2. Źródła danych i metody analizy.....	9
2.3. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji	13
3. Diagnoza sytuacji i analiza potencjałów	14
3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna.....	14
3.2. Gospodarka i rynek pracy.....	17
3.3. Kultura	18
3.4. Infrastruktura techniczna	26
3.5. Środowisko przyrodnicze.....	29
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	31
4.1. Zjawiska społeczne	31
4.1.1. Bezrobocie	31
4.1.2. Ubóstwo	33
4.1.3. Alkoholizm	35
4.1.4. Pomoc społeczna	37
4.1.5. Udział w życiu społecznym i kulturalnym	39
4.1.6. Kapitał społeczny i niski poziom edukacji.....	41
4.1.7. Zjawiska społeczne ogółem	43
4.2. Zjawiska gospodarcze	46
4.3. Czynniki środowiskowe	49
4.4. Czynniki przestrzenno-funkcjonalne	52
4.5. Czynniki techniczne	57
5. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji oraz zasięgi przestrzenne	64
6. Wizja obszaru	71
7. Cele rewitalizacji, kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	72
7.1. Sposób pogłębionej analizy OR	72
7.2. Pogłębiona analiza obszarów rewitalizacji (przyczyny zjawisk i potencjały) – OR Szepietowo A	72
7.2.1. Zjawiska społeczne i gospodarcze	72
7.2.2. Czynniki środowiskowe	78

7.2.3. Czynniki przestrzenno-funkcjonalne i techniczne	78
7.3. Pogłębiona analiza obszarów rewitalizacji (przyczyny zjawisk i potencjały) – OR Szepietowo - Wawrzyńce	80
7.3.1. Zjawiska społeczne i gospodarcze	80
7.3.2. Czynniki środowiskowe	84
7.3.3. Czynniki przestrzenno-funkcjonalne i techniczne	84
7.4. Cele i kierunki działań	86
7.5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe.....	87
7.6. Powiązania pomiędzy projektami i zjawiskami kryzysowymi	92
7.7. Przedsięwzięcia uzupełniające	94
7.8. Synergia i wzajemne powiązanie projektów rewitalizacyjnych	95
7.9. Synchronizacja efektów oddziaływania projektów rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową ..	96
8. Indykatywne ramy finansowe	97
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	101
9.1. Komplementarność przestrzenna	101
9.2. Komplementarność problemowa.....	101
9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	102
9.4. Komplementarność międzyokresowa	102
9.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	104
9.6. Kompleksowość programu rewitalizacji.....	104
9.7. Koncentracja działań rewitalizacyjnych.....	105
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy	106
11. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	109
12. System monitoringu i oceny skuteczności działań	111
12.1. Monitoring.....	111
12.2. System wprowadzania modyfikacji	112
12.3. Ewaluacja.....	112
12.3.1. OR Szepietowo A	114
12.3.2. OR Szepietowo-Wawrzyńce	115
12.3.3. Ewaluacja kompleksowa.....	117
13. Zgodność z dokumentami strategicznymi	118
14. Załącznik – mapy	126

1. Wstęp

Niniejszy dokument powstał jako wynik projektu pn. „Program rewitalizacji miejscowości Szepietowo i Szepietowo – Wawrzyńce” dofinansowanego z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, w wyniku dotacji uzyskanej przez Gminę Szepietowo w ramach konkursu ogłoszonego przez Zarząd Województwa Podlaskiego i Ministra Rozwoju na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Podlaskiego.

Program został opracowany w oparciu o art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), w związku z tym do Programu, jego zawartości, procedury opracowania nie stosuje się co do zasady zapisów Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015.

W związku z tym Program opracowano zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z 2016 roku (zwane dalej jako Wytyczne Ministra Rozwoju) oraz w szczególności zgodnie z Regulaminem konkursu i Załącznikiem 1 do Regulaminu konkursu zawierającym cechy i elementy programów rewitalizacji.

2. Metodyka prac nad dokumentem

2.1. Założenia wstępne i definicje

Lokalny Program Rewitalizacji stanowi ważny dokument strategiczny do zarządzania rozwojem gminy w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez powiązane ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Program pozwala na prowadzenie wieloletniego procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy.

Na potrzeby tworzenia niniejszego dokumentu przyjęto następującą definicję **programu rewitalizacji**: jest to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Na potrzeby tworzenia niniejszego dokumentu przyjęto definicję rewitalizacji wg Ustawy o rewitalizacji: **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju **stan kryzysowy** to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c. przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji wyznaczono tak, że nie jest większy niż 20% powierzchni gminy oraz nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji został podzielony na dwa podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – treść zawierająca opisową charakterystykę gminy, analizę szczegółowych danych dotyczących sytuacji społecznej oraz w zależności od uwarunkowań lokalnych sytuacji gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w podziale na jednostki analityczne, wyróżnienie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z przedstawieniem zastosowanej metody ich wyznaczenia.

Do prowadzenia rewitalizacji zgodnie z wymaganiami Wytycznych Ministra Rozwoju wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy,
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji wskazanego w programie rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe,
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- d. właściwy dobór narzędzi oraz interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej,
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji,
- g. realizacja zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów (w szczególności lokalnych społeczności, przedsiębiorców, a także innych interesariuszy procesu rewitalizacji i ekspertów) w procesy programowania i realizacji działań rewitalizacyjnych

oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Wszystkie powyższe elementy uwzględniono przy opracowywaniu niniejszego dokumentu.

Program rewitalizacji opracowano uwzględniając co najmniej elementy wymagane jako minimalny zakres:

- a) opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy,
- b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych,
- c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji,
- d) wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji),
- e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk,
- f) listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji,
- g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową,
- h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji,
- i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE),
- j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji,
- k) system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji,
- l) system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

2.2. Źródła danych i metody analizy

W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych na terenie gminy Szepietowo, zaangażowani zostali mieszkańcy gminy (w tym przedsiębiorcy), organizacje pozarządowe, sołtysi, radni, jednostki organizacyjne gminy, w szczególności Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (M-GOPS).

Na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych, badania i analizy przeprowadzono z podziałem na poszczególne jednostki delimitacyjne. Jako jednostki delimitacyjne przyjęto co do zasady sołectwa, przy czym dokonano korekt tam, gdzie było to uzasadnione, ze względów przestrzennych i funkcjonalnych (miasto Szepietowo podzielono na Szepietowo A i Szepietowo B, Stare Gierałty i Nowe Gierałty – jako jednostka Gierałty; Szepietowo-Wawrzyńce i Szepietowo-Wawrzyńce ODR jako Szepietowo-Wawrzyńce; Chorążyce i Nowe Zalesie jako Nowe Zalesie, część sołectwa Średnica-Pawłowięta ze względów funkcjonalno-przestrzennych ujęto jako jednostka Szepietowo A). Dla każdej z jednostek delimitacyjnych określono powierzchnię, liczbę mieszkańców i zaprezentowano na stosownych mapach.

W ten sposób wyodrębniono na terenie gminy 48 jednostek delimitacyjnych.

Mapa gminy z jednostkami delimitacyjnymi

Źródło: opracowanie własne

Jednostki delimitacyjne

L.p.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności	Powierzchnia (ha)
1	Dąbrowa-Bybytki	51	224,22
2	Dąbrowa-Dołęgi	104	302,02
3	Dąbrowa-Gogole	68	301,1
4	Dąbrowa-Kaski	79	234,28
5	Dąbrowa-Łazy	164	588,76
6	Dąbrowa-Moczydły	152	509,01
7	Dąbrowa-Tworki	29	147,75
8	Dąbrowa-Wilki	83	470,65
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	303,16
10	Dąbrówka Kościelna	363	684,01
11	Jabłoń-Kikolskie	51	91,51
12	Jabłoń-Samsony	69	160,16
13	Kamień-Rupie	53	246,58
14	Moczydły-Jakubowięta	67	159,09
15	Moczydły-Stanisławowięta	64	114,64
16	Gierałty	104	384,4
17	Nowe Szepietowo Podleśne	57	329,77
18	Nowe Warele	135	400,95
19	Nowe Zalesie	105	347,42
20	Plewki	66	216,42
21	Pułazie-Świerże	190	514,88
22	Stary Kamień	99	273,03
23	Stawiereje-Michałowięta	43	143,02
24	Stawiereje Podleśne	48	133,29
25	Szepietowo A	753	105,17
26	Szepietowo B	1463	407,1
27	Szepietowo-Janówka	143	351,6
28	Szepietowo Podleśne	72	35,16
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	427,99
30	Szepietowo-Żaki	94	446,54
31	Szymbory-Andrzejowięta	91	206,96
32	Szymbory-Jakubowięta	42	82,9
33	Szymbory-Włodki	60	152,3
34	Średnica-Jakubowięta	56	247,63
35	Średnica-Maćkowięta	150	257,15
36	Średnica-Pawłowięta	152	333,11
37	Warele-Filipowicze	83	164,39
38	Włosty-Olszanka	106	340,13
39	Wojny-Izdebnik	73	95,89
40	Wojny-Krupy	39	161,86
41	Wojny-Piecki	97	255,9
42	Wojny-Pietrasze	107	208,04
43	Wojny-Pogorzal	168	582,31
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	381,1
45	Wojny-Szuby Włościańskie	251	554,65
46	Wojny-Wawrzyńce	60	194,98
47	Wyliny-Ruś	211	1640,39
48	Wyszonki-Posele	46	246,71
Razem		7177	15160,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szepietowie

Informacje dotyczące poszczególnych jednostek gromadzone były z następujących źródeł:

- W formie ankiet (przeprowadzono badania na reprezentatywnej grupie mieszkańców gminy wg jednostek delimitacyjnych z uwzględnieniem liczby mieszkańców każdej z jednostek delimitacyjnych), przeprowadzono 250 ankiet; przy czym na potrzeby delimitacji obszarów nie wykorzystano wyników badań ankietowych; wykorzystano je tylko na potrzeby pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji. Wykorzystano zatem tylko tę część ankiet, która dotyczyła wyznaczonego obszaru rewitalizacji.
- Dane o liczbie osób i liczbie rodzin korzystających z pomocy Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szepietowie, z różnych tytułów uzyskania świadczeń.
- Krajowego Rejestru Sądowego.
- Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa prowadzonej przez Policję.
- Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.
- Wyników wyborów w zakresie frekwencji wyborczej z Państwowej Komisji Wyborczej.

Uzyskane dane dotyczyły następujących sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Uzyskane cząstkowe dane pozwoliły na określenie wielu cząstkowych wskaźników zjawisk we wszystkich branżach pod uwagę sferach. Pod uwagę brano następujące zjawiska:

- ✓ społeczne:
  - bezrobocie (według danych M-GOPS),
  - ubóstwo (według danych M-GOPS),
  - alkoholizm (według danych M-GOPS),
  - korzystanie z pomocy społecznej z innych powodów niż bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm i narkomania (według danych M-GOPS),
  - udział w życiu społecznym i kulturalnym (dane Urzędu Miejskiego),
  - kapitał społeczny i poziom edukacji (frekwencja wyborcza);
- ✓ gospodarcze:
  - liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy (według danych z CEIDG oraz wg KRS);
- ✓ środowiskowe:
  - narażenie mieszkańców na emisje pyłów,
- ✓ przestrzenno-funkcjonalne:
  - zjawiska przestrzenno-funkcjonalne wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa,
  - dostępność do obiektów kultury i edukacji w najbliższym otoczeniu,
- ✓ techniczne:
  - zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej,
  - stan i liczba zabytków.

W zależności od posiadanych danych z różnych źródeł, wskaźniki cząstkowe budowano w oparciu o kilka lub tylko jedno źródło danych. Szczegółowy sposób budowania poszczególnych wskaźników został opisany w części diagnostycznej, przy określaniu każdego ze wskaźników i analizie wyników.

2.3. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji

Szczegółowa analiza została zaprezentowana w diagnozie.

3. Diagnoza sytuacji i analiza potencjałów

3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna

Sylwetka gminy

Gmina Szepietowo leży w południowo - zachodniej części województwa podlaskiego przy szlaku kolejowym Warszawa - Białystok oraz przy drodze krajowej Zambrów - Białowieża. Od 1 stycznia 1999 r. Szepietowo wchodzi w skład powiatu wysokomazowieckiego. Terytorium gminy sąsiaduje:

- z gminą Wysokie Mazowieckie od północy;
- z gminą Nowe Piekuty od wschodu;
- z gminą Brańsk (powiat bielski) od strony południowo-wschodniej;
- z gminą Klukowo od południa;
- z gminą Czyżew od zachodu.

Szepietowo jest lokalnym ośrodkiem usługowym, centrum kultury rolnej regionu podlaskiego. Sejmik Województwa Podlaskiego uznał Szepietowo za rolniczą stolicę Podlasia.

W pobliżu znajduje się siedziba Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (ODR), który organizuje corocznie liczne wystawy rolnicze (Wiosenne Targi Ogrodnicze, Dni z Doradztwem Rolniczym, Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych, Jesień w sadzie i ogrodzie, Zielona Gala, Targi Budownictwa Wiejskiego). Teren na którym znajduje się ODR został ujęty jako obszar rewitalizacji.

Demografia

Od 1 stycznia 2010 roku miejscowość gminna – Szepietowo uzyskała prawa miejskie. Gmina liczy obecnie ok. 7,15 tys. mieszkańców, co stanowiło 12,3 % powiatu wysokomazowieckiego oraz 0,94 % ludności województwa podlaskiego. W okresie ostatnich ośmiu lat obserwuje się zmniejszenie liczby ludności gminy średnio o ok. 40 osób rocznie. Spadek ludności w ostatnich latach jest zjawiskiem typowym dla gmin z województwa podlaskiego. Zauważalny jest też proces starzenia się ludności gminy, gdyż udział grupy ludności w wieku poprodukcyjnym wynosi w gminie 20%, gdy w województwie podlaskim wynosi on 19 %, zaś w powiecie wysokomazowieckim 19,6%.

Gęstość zaludnienia w Gminie Szepietowo wynosi 47 osób na 1 km². Wartość ta była wyższa od średniej dla powiatu, lecz jednocześnie niższa od przeciętnej dla województwa podlaskiego. Na omawianym obszarze występuje ujemny przyrost naturalny.

Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem:

- w wieku przedprodukcyjnym - 18,8 %,

- w wieku produkcyjnym – 61,1 %,
- w wieku poprodukcyjnym -20,2%.

W województwie proporcje te są korzystniejsze odpowiednio: 17,4%, 63,1%, 19,4%.

Na terenie gminy widoczny jest duży udział ludności w wieku produkcyjnym z tendencją rosnącą dla grupy w wieku poprodukcyjnym. Jest to niekorzystne zjawisko występujące na terenie całego kraju.

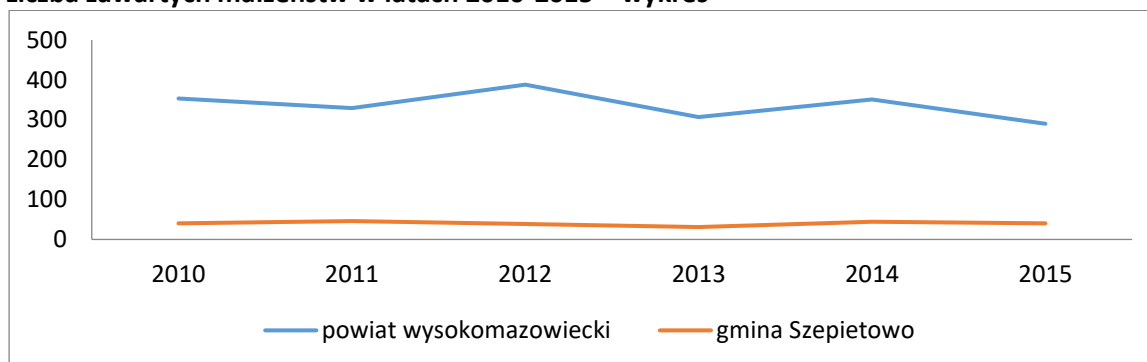
Liczba zawieranych małżeństw w gminie Szepietowo w ostatnich latach jest stabilna, co widać na poniższym wykresie. W ciągu 6 lat od 2010 roku do 2015, wahała się od 31 do 46 zawartych związków. W powiecie wysokomazowieckim następuje nieznaczny spadek zawieranych ślubów i liczba ta wynosiła od 290 do 388 w roku 2015.

Liczba zawartych małżeństw w latach 2010-2015

Nazwa	ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat wysokomazowiecki	353	329	388	307	351	290
Gmina Szepietowo	40	46	39	31	44	40

Źródło: BDL, 2017.

Liczba zawartych małżeństw w latach 2010-2015 – wykres

Źródło: BDL, 2017.

Liczba zawieranych małżeństw i tym samym zakładanych rodzin jest jednym z czynników, który przekłada się na ilość urodzeń. W gminie Szepietowo w ciągu lat 2010-2015 liczba dzieci w wieku do 9 lat nieznacznie spada. W grupie wiekowej 5-9 lat obserwuje się jednak stopniowy wzrost w ciągu ostatnich lat. Podobne trendy są widoczne w powiecie wysokomazowieckim.

Dzieci w grupie wiekowej 0-9 lat w latach 2010-2015

Nazwa	0-4						5-9					
	ogółem						ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat wysokomazowiecki	3 181	3 140	3 084	2 952	2 862	2 840	2 898	2 877	2 868	2 949	3 078	3 070
Gmina Szepietowo	424	436	412	380	383	363	359	356	363	388	394	402

Źródło: BDL, 2017.

Liczba urodzeń wg danych z gminy jest dość stabilna i mimo niewielkiego spadku urodzeń w roku 2013, nie budzi niepokoju. Jest to trend pojawiający się na obszarze województwa i kraju.

System edukacji w gminie Szepietowo

W gminie Szepietowo znajdują się obecnie 3 szkoły podstawowe: w Szepietowie, Dąbrówce Kościelnej i Wojnach -Krupach, w których pobiera naukę 388 osób. Liczba ta w ostatnich latach nieznacznie waha się od 355 w 2013r. do 421 w 2015r., co było spowodowane m.in. reformą edukacyjną. W Szepietowie funkcjonuje również gimnazjum, którego działalność będzie obecnie wygaszana. W roku szkolnym 2015/2016 do gimnazjum uczęszczało 209 uczniów.

Szkoły podstawowe

Nazwa	Ogółem – liczba obiektów						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
Szepietowo	5	5	5	5	5	3	3

Nazwa	uczniowie						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Szepietowo	365	366	374	355	380	421	388

Źródło: BDL, sierpień 2017.

Pomoc społeczna

W wyniku procesów demograficznych zmniejsza się liczba ludności w wieku przed i produkcyjnym przy wzroście liczby emerytów i rencistów. W najbliższym czasie będzie zwiększać się liczba samotnych osób (w większości kobiet) wymagających opieki. Obecnie mieszkańcy gminy korzystają z pomocy społecznej w różnorodny sposób: są wspierani przez wypłacanie zasiłków rodzinnych na potrzeby dzieci. W roku 2016 pobrano 532 zasiłków i liczba ta systematycznie maleje od 2010r.

Korzystający ze świadczeń rodzinnych w gminie Szepietowo

Nazwa	dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Szepietowo	722	672	634	562	527	507	532

Źródło: BDL, sierpień 2017.

Ze środowiskowej pomocy społecznej w roku 2015 skorzystało 446 osób. W ostatnich 6 latach liczba potrzebujących tego wsparcia nieznacznie się zmienia, ale utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej

Nazwa	ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Szepietowo	410	447	465	454	455	446

Źródło: BDL, sierpień 2017.

Bardzo ważnym problemem jest uzależnienie od alkoholu. Oprócz pomocy rzeczowej i finansowej udzielanej przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dzieci z rodzin patologicznych powinny być objęte specjalną formą opieki realizowaną w świetlicach socjoterapeutycznych i w domach dziennego pobytu.

Również poważnym problemem jest duża liczba osób niepełnosprawnych o niskim wykształceniu. Na bazie infrastruktury szkolnej, po uprzednim dostosowaniu w Wylinach-Rusi od 1 kwietnia 2016 roku rozpoczął działalność Środowiskowy Dom Samopomocy. Jego zadaniem jest budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie.

Po zmodernizowaniu pomieszczeń, po byłej Szkole Podstawowej w Dąbrowie-Moczydłach, 1 września 2016 r. 50 wychowanków podjęło naukę w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym (OREW). To pierwsze tego typu miejsce rehabilitacji, edukacji, wychowania dzieci i młodzieży z głęboką, znaczną, umiarkowaną i sprzężoną niepełnosprawnością intelektualną, w wieku od 3 do 25 lat. OREW powstał z inicjatywy Stowarzyszenia Pomocy Szansa.

3.2. Gospodarka i rynek pracy

W Gminie Szepietowo liczba bezrobotnych wahała się od ok. 260 do ok. 362 osób w latach 2006 - 2014. W roku 2015 (stan na XII) wynosiła 298 osób, z niemal równym podziałem między obiema płciami. Na analizowanym obszarze jak na większości gmin występuje tzw. bezrobocie ukryte. Szacuje się poziom bezrobocia agrarnego na terenie Gminy Szepietowo na ok. 500 osób.

Gmina Szepietowo jest gminą wiejską o typowo rolniczym charakterze. Głównym źródłem dochodów mieszkańców jest produkcja rolna. Prócz rolnictwa na terenie gminy działalność prowadzą podmioty gospodarki narodowej.

Najwięcej podmiotów działa w sektorze handlowym, w dalszej kolejności w budownictwie i transporcie. Struktura gospodarki nie zmienia się zasadniczo od wielu lat.

Najwięcej osób zatrudnionych jest w rolnictwie. Poziom rolnictwa w gminie na tle województwa podlaskiego wypada bardzo korzystnie. Wpływa na to kilka czynników: klasa gleby, struktura agrarna, tradycyjna duża pracowitość rolników oraz ich profesjonalizm i wsparcie m.in. miejscowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Na ogólną powierzchnię Gminy Szepietowo wynoszącą ponad 15 tys. ha, użytki rolne zajmują 11 802 ha (74,0 %). W przeciągu ostatnich lat struktura użytkowania gruntów na terenie gminy uległa zmianie. Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, następuje zmniejszenie obszaru pastwisk na korzyść powierzchni łąk. Zaobserwowano również zmniejszenie powierzchni sadów o 50% (2006 r. – 42 ha, 2016 r. – 22 ha).

Ogólna ocena bonitacji gleb, na terenie Gminy Szepietowo wskazuje na występowanie gleby dobrej jakości. Dominują gleby III i IV klasy bonitacyjnej.

Podstawowymi uprawami na terenie gminy są zboża, kukurydza na kiszonkę oraz mieszanki traw z roślinami motylkowymi. Warzywa stanowią produkcję marginalną.

Wśród zwierząt hodowlanych dominuje bydło, głównie mleczne. Hodowla bydła rozwinęła się w 47 miejscowościach na terenie gminy. Należy zaznaczyć, że duża ilość gospodarstw uległa wysokiej specjalizacji w zakresie produkcji mleka. Sprzyja temu rozwijająca się tradycja upraw roślin trawiastych.

Spośród przeszło 1000 gospodarstw indywidualnych działających na terenie gminy dominują te, których powierzchnia wynosi ponad 10 ha (49%), przy czym średnia wielkość gospodarstwa rolnego w Gminie Szepietowo wynosi ok. 12,0 ha użytków rolnych. Praca we własnym gospodarstwie rolnym stanowi główne źródło utrzymania większości mieszkańców gminy.

3.3. Kultura

Historia

Podczas pierwszej wojny światowej i po niej tereny gminy Szepietowo jak i powiatu wysokomazowieckiego stały się miejscem wielu potyczek zbrojnych. Od 1914 roku w gminie Szepietowo funkcjonowała Polska Organizacja Wojskowa, tajna organizacja wojskowa założona z inicjatywy Józefa Piłsudskiego. Do walk z wojskami niemieckimi doszło w dniach 2-13 sierpnia 1915 r., w których zginęło kilkaset osób. Od tego momentu powiat Wysokie Mazowieckie znajdował się pod okupacją niemiecką. W 1918 r. w mieszkańcy Szepietowa pomagali w rozbrajaniu niemieckiej załogi, która obsadziła stację kolejową. W tym roku na

terenie całego powiatu dochodziło do wielu potyczek z udziałem POW. W grudniu 1918 roku w pobliskim Czyżewie utworzono 10 Pułk Ułanów. W sierpniu 1920 roku żołnierze stawiali czoła Armii Czerwonej maszerującej w kierunku Warszawy. Liczne potyczki oraz waleczna postawa członków Polskiej Organizacji Wojskowej sprawiły, że wśród mieszkańców jest wciąż żywa pamięć o lokalnych bohaterach. Osadzenie mieszkańców tych terenów w kulturze patriotyzmu owocowało także bardzo silnym ruchem partyzanckim w okresie II wojny światowej. W związku z tym bardzo ważne jest dla nich kultywowanie historii i dziedzictwa regionu. Patriotyzm społeczności lokalnej jest mocno osadzony w wartościach chrześcijańskich i religii.

Kultura i turystyka w gminie

Turystyka kulturowa jest to dziedzina turystyki skierowana na odwiedzanie i poznawanie miejsc związanych z kulturą w jej rozmaitych aspektach. Obiektem zainteresowania mogą być zarówno wytwory kultury z przeszłości, jak i współczesne. Integralną jej częścią jest turystyka historyczna.

Według badań województwo podlaskie posiada wysoki potencjał do rozwoju turystyki kulturowej.¹

Duża różnorodność kulturowa, bogata historia związana ze szlachtą i jej dziedzictwem, liczne wojny prowadzone na terenie województwa oraz silne przywiązanie mieszkańców do historii i tradycji skłaniają do wzmożonego inwestowania w te obszary turystyki. Pozwoli to na wykorzystanie obecnego ruchu turystycznego oraz da mu szansę wzrostu dzięki potencjałowi turystyki kulturowej. W gminie są szanse na rozwój agroturystyki.

Widoczny wzrost zapotrzebowania na kulturę widoczny jest również w gminie Szepietowo. Rośnie aktywność zarówno członków klubów i kół funkcjonujących w Gminnym Ośrodku Kultury w Szepietowie oraz obserwuje się stały i dynamiczny wzrost liczby uczestników imprez organizowanych przez miejscowy GOK.

Liczba uczestników klubów(kół) i uczestników imprez w gminie Szepietowo w latach 2007-2015 organizowanych przez GOK

Wyszczególnienie	2007	2009	2011	2012	2013	2014	2015
członkowie kół (klubów)	110	105	122	150	200	195	228
uczestnicy imprez	6955	8030	12245	13150	15700	16300	15850

Źródło: Bank Danych Lokalnych, 2017.

Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie co roku organizuje wiele imprez. Poniżej zaprezentowano wykaz wybranych aktywności GOK w Szepietowie w roku 2015. Wykaz

¹ Źródło: Justyna Mokras-Grabowska, *Możliwości rozwoju turystyki kulturowej obszarów wiejskich w Polsce*, Turystyka Kulturowa, Nr 1/2009, s. 30

wskazuje na bardzo dużą aktywność i możliwości realizacji imprez kulturalnych w tym, w plenerze.

Wykaz wybranych aktywności GOK w Szepietowie w roku 2015

<p>STYCZEŃ</p> <p>06 stycznia – spotkanie opłatkowe Klubu Seniora „Złoty Wiek” – (ok. 70 osób)</p> <p>07 stycznia – spotkanie noworoczne chóru i scholi parafii Szepietowo, zespołu wokalnego i MOD GOK Szepietowo – (ok. 80 osób)</p> <p>09 stycznia – Koncert Noworoczny MOD i zespołu wokalnego GOK Szepietowo dla Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Szepietowie oraz Publicznego Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Szepietowie – (ok. 300 osób)</p> <p>11, 18 stycznia – VII Gminny Przegląd Jasełek Szkolnych – (ok. 400 osób)</p> <p>21 stycznia – Sesja Rady Miejskiej, spotkanie Klubu Seniora</p> <p>23 stycznia – Dzień Babci i Dziadka – Niepubliczne Przedszkole im. Kubusia Puchatka w Szepietowie – (ok. 200 osób)</p> <p>22 stycznia – udział MOD i zespołu wokalnego w „VI Spotkaniu z kolędą” w Hodyszewie</p> <p>25 stycznia – Koncert Kolęd w Kościele NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie (zespół wokalny, MOD) – (ok. 350 osób)</p> <p>25 stycznia – 08 luty - Ferie w GOK – (ok. 90 osób)</p>
<p>LUTY</p> <p>8 luty – Koncert Noworoczny MOD – (ok. 80 osób)</p> <p>14 luty – Zabawa karnawałowa Klubu Seniora – (ok. 30 osób)</p> <p>20 luty – podsumowanie Wojewódzkiego Konkursu Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży Szkolnej pn. „Krajobraz Polski – Tradycje, Współczesność, Przyszłość” w Białymstoku.</p>
<p>MARZEC</p> <p>11 marca – uroczyste spotkanie Klubu Seniora z okazji Święta Kobiet</p> <p>13 marca – sesja Rady Miejskiej</p> <p>15 marca – II Dance Festival 4 School – (ok. 200 osób)</p> <p>20 marca – podsumowanie V Regionalnego Konkursu Plastycznego „Cztery Pory Roku na Podlasiu” w Białymstoku</p> <p>23 marca – podsumowanie Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego pn. „Wiosna w lesie” w Bielsku Podlaskim</p> <p>28 marca - w Ośrodku Szkolenia i Wychowania OHP w Wasilkowie odbył się Otwarty Turniej Tańca Nowoczesnego</p>
<p>KWIECIEŃ</p> <p>12 kwietnia – spotkanie wielkanocne Klubu Seniora „Złoty Wiek” – (ok. 70 osób)</p> <p>14 kwietnia - w Ciechanowieckim Ośrodku Kultury i Sportu odbyło się podsumowanie Powiatowego Konkursu Plastycznego pn. "Magia wody"</p> <p>16 kwietnia - Dziecięcy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Podlasie” na Festiwalu Kultur w Białymstoku</p> <p>24 kwietnia – XI Regionalny Konkurs Plastyczno-Ekologiczny pt. „Dary Lasów, Łąk i Pól”</p> <p>26 kwietnia - Dziecięcy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „PODLASIE” reprezentował gminę podczas szesnastej edycji Powiatowych Prezentacji Tanecznych „Wesoły Płás” w Czyżewie</p> <p>27 kwietnia – wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym „Zapobiegajmy pożarom” w Warszawie</p>

MAJ

3 maja - Dziecięcy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Podlasie” występ na XVIII Festynie Rodzinnym z okazji 224 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja w Jabłoni Kościelnej
 3 maja - udział MOD w uroczystej mszy św. w kościele NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie
 3 maja - I Festiwal Pieśni Maryjnej w Klukowie – udział MOD, zespołu wokalnego – instrumentalnego
 16 maja – udział MOD w obchodach 90 rocznicy powstania OSP w Rudce
 24 maja – IX Zielone Świątki – DRZPiT „Podlasie”, koło wokalne GOK– (ok. 500 osób) impreza plenerowa
 24 maja –XIV Konkurs Plastyczny ogłoszony przez Komisję Młodzieżową Okręgu Mazowieckiego PZW i Zarząd Koła Nr 53 przy Ministerstwie Sprawiedliwości, który zorganizowano z okazji odbywającego się w kwietniu „Tygodnia Czystości Wód”.
 25 maja – XV Powiatowe Dyktando Gimnazjalistów– (ok. 80 osób)
 27 maja – obsługa techniczna w GOK konferencji „Postaw na słońce” organizowanej przez Publiczne Gimnazjum w Szepietowie– (ok. 150 osób)
 30 maja – nagroda w Międzynarodowym Konkursie Plastycznym „Moja rodzina żyje zdrowo” w Białymstoku
 31 maja – Festyn z okazji Dnia Matki i Dziecka – występ grupy teatralnej GOK „Królewna Śnieżka” – (ok. 400 osób)
 31 maja – udział MOD w Międzynarodowej Paradzie Orkiestr Dętych w Hajnówce (+ mażoretki)

CZERWIEC

01 czerwca – obsługa techniczna na Stadionie Miejskim „Dnia Dziecka” organizowanego przez Szkołę Podstawową w Szepietowie
 02 czerwca – występ grupy teatralnej GOK z przedstawieniem „Królewna Śnieżka” dla dzieci Niepublicznego Przedszkola im. Kubusia Puchatka, uczniów Szkoły Podstawowej w Szepietowie oraz władz samorządowych– (ok. 150 osób)
 04 czerwca – udział MOD w uroczystościach Bożego Ciała w Szepietowie
 07 czerwca – koncert MOD na VII Forum Rolniczym w Janowie
 17 czerwca – VII Wysokomazowiecki Piknik Seniorów w Gospodarstwie Agroturystycznym „Ziołowy Zakątek” w Korycinach– (ok. 150 osób) impreza plenerowa
 21 czerwca – VIII Regionalny Przegląd Orkiestr Dętych w Szepietowie– (ok. 400 osób) impreza plenerowa
 21 czerwca – Festyn Rodzinny – Zdrowy styl życia bez nałogów w Szepietowie– (ok. 300 osób) impreza plenerowa
 26 czerwca – zakończenie roku szkolnego Niepublicznego Przedszkola im. Kubusia Puchatka w Szepietowie – (ok. 200 osób)

LIPIEC

6 lipca – pielgrzymka Klubu Seniora „Złoty Wiek” do Kodnia, Pratulina i Kostomłotów
 12 lipca – udział MOD w uroczystości poświęcenia i przekazania sztandaru jednostce OSP Dąbrowa Łazy (msza św. Dąbrowa Wielka)
 13 lipca - II Międzynarodowy Festiwal Piosenki Poetyckiej im. Bułata Okudźawy w Szepietowie pn. "Wiara, Nadzieja, Miłość"– (ok. 150 osób)
 26 lipca – udział MOD w festynie "Waniewo - Odpust - Natura 2015" i IX Festiwalu Muzyki Ludowej "Dawne Pieśni - Młode Głosy" w Waniewie
 31 lipca – X Międzynarodowy Festiwal Folkloru „Podlaskie Spotkania” w Szepietowie (udział DRZPiT „Podlasie”) – (ok. 800 osób) impreza plenerowa

SIERPIEŃ

2 sierpnia – udział MOD we mszy św. odprawionej w ramach X Międzynarodowego Festiwalu Folkloru „Podlaskie Spotkania” w Brańsku
 5-12 sierpnia – warsztaty MOD w Augustowie – (ok. 26 osób)
 15 sierpnia – Dożynki Gminne w Szepietowie– (ok. 900 osób) impreza plenerowa
 20 sierpnia – spotkanie integracyjne Klubu Seniora „Złoty Wiek” w Szepietowie (ognisko Wojny Pogorzała) – (ok. 20 osób) impreza plenerowa
 23 sierpnia – udział MOD w parafialnym festynie dożynkowo-rodzinnym w Wyszonkach Kościelnych
 29 sierpnia – pielgrzymka Klubu Seniora „Złoty Wiek” w Szepietowie do Hodyszewa

WRZESIEŃ

13 września – udział MOD w Powiatowych Zawodach Sportowo-Pożarniczych w Wysokiem Mazowieckiem

PAŹDZIERNIK

04 października - VIII Powiatowa Biesiada Rodzin Muzykujących– (ok. 80 osób)
 10 października – Jubileusz 50-lecia pożycia małżeńskiego z terenu gminy Szepietowo (występ chóru Klubu Seniora, zespołu wokalnego)
 11 października – XII Powiatowy Turniej Szachowy– (ok. 80 osób)
 13 października – występ MOD z okazji Dnia Edukacji Narodowej w Zespole Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Wysokiem Mazowieckiem
 18 października – udział MOD w obchodach 35 rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” na terenie powiatu wysokomazowieckiego oraz 31 rocznicy męczeńskiej śmierci Błogosławionego Ks. Jerzego Popiełuszki w Szepietowie

LISTOPAD

04 listopada – spotkanie klubu seniora
 05 listopada – szkolenie NFOŚiGW
 08 listopada – XV Powiatowy Konkurs Piosenki– (ok. 200 osób)
 11 listopada – udział MOD w uroczystej mszy św. z okazji Święta Niepodległości w parafii w Szepietowie
 21 listopada – Gala Jubileuszowa – 25 –lecie powstania Klubu Seniora „Złoty Wiek” i 25-lecie współpracy zespołu „Przemysk” z GOK w Szepietowie– (ok. 200 osób)
 26 listopada – XIV Powiatowy Konkurs Plastyczny „Pejzaże Powiatu Wysokomazowieckiego” – (ok. 500 osób)
 27 listopada - koncert Piosenki Poetyckiej Bułata Okudźawy w wykonaniu Dmitrija Maklakova z Ukrainy

GRUDZIEN

05 grudnia – przedstawienie mikołajkowe „Z Herodem tu przybywamy” z MOK w Wysokiem Mazowieckiem – (ok. 90 osób)
 09 grudnia – spotkanie Klubu Seniora
 11 grudnia - XV Powiatowy Konkurs Plastyczny pn. "Pocztówka Bożonarodzeniowa Banku Spółdzielczego" w Czyżewie
 18 grudnia – Sesja Rady Miejskiej – koncert koła wokalnego GOK
 18 grudnia – spotkanie choinkowe dla dzieci pod hasłem „Bezpieczeństwo nie tylko w święta” – GKRPA
 18 grudnia – podsumowanie Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego o tematyce pożarniczej szczebla powiatowego w PSP w Wysokiem Mazowieckiem
 20 grudnia – przedstawienie jasełkowe w wykonaniu dzieci z Niepublicznego Przedszkola im. Kubusia Puchatka w Szepietowie– (ok. 200 osób)
 21 grudnia – spotkanie opłatkowe DRZPiT „Podlasie”
 22 grudnia – spotkanie opłatkowe pracowników UM, ZWKiO, MGOPS, GOK – koncert koła wokalnego GOK
 24 grudnia – udział MOD w Pasterce w parafii NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie
 30 grudnia – spotkanie Klubu Seniora
 31 grudnia – współorganizacja „Wieczoru Sylwestrowego” organizowanego przez Burmistrza Szepietowa przed budynkiem GOK – (ok. 100 osób)

Dodatkowo zorganizowane wystawy

LUTY - WYSTAWA PT. "ŚWIAT OCZAMI MONIKI DĄBROWSKIEJ" I PAPIEROWA WIKLINA VIOLETTY DĄBROWSKIEJ (28.01. – 16.03)

MARZEC – WYSTAWA PRAC ANNY BRULIŃSKIEJ (25.03.-15.05.)

CZERWIEC – WOLNE CHWILE ... - KRYSZYNY I KATARZYNY LESZCZYŃSKICH
 PAŹDZIERNIK – POKONKURSOWA WYSTAWA FOTOGRAFII „SZEPIETOWSKA ZIEMIA –OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA”

LISTOPAD – POKONKURSOWA WYSTAWA PRAC XIV POWIATOWEGO KONKURSU PLASTYCZNEGO „PEJZAŻE POWIATU WYSOKOMAZOWIECKIEGO”

W gminie Szepietowo jest wiele zabytków nieruchomych, szereg stanowisk archeologicznych. Najważniejsze zabytki w gminie to:

- kościół parafialny Św. Anny,
- dzwonnica z XVIII w.,
- kolportaż Straży Pożarnej,
- Pomnik Polskiej Organizacji Wojskowej (Pomnik Orła Białego),
- nagrobek A. Wojno na cmentarzu parafialnym,
- cmentarz w Szepietowie Stacji,
- pozostałości parku dworskiego w Szepietowie Wawrzyńcach,
- cmentarz w Średnicy Pawłowiec.

Przez Szepietowo przechodzi 75 kilometrowy szlak rowerowy im. Jana Pawła II. Rozpoczyna się w Doktorcach, biegnie przez Strablę, Wyszki, Nowe Piekuty, Dąbrówkę Kościelną, Szepietowo i dalej do Ciechanowca.

Przez Szepietowo przebiega szlak kolejowy Warszawa – Białystok, wraz ze stacją pasażersko-towarową oraz droga krajowa nr 66: Zambrów – Wysokie Mazowieckie – Dąbrówka Kościelna - Bielsk Podlaski – Połowce (część trasy z Warszawy do Białowieży).

Przez Szepietowo przechodzą liczne pielgrzymki kierujące się do Sanktuarium w Hodyszewie (Hodyszewo słynie z sanktuarium Matki Bożej Pojednania. W kościele znajduje się cudowny obraz Matki Boskiej Hodyszewskiej, Królowej Podlasia z XVII w.).

Istnieje zatem w gminie pewien potencjał do rozwoju aktywności kulturowej, wykorzystania kultury do integracji i rekreacji oraz rozwoju różnych form włączenia społecznego.

Gminny Ośrodek Kultury a dziedzictwo kulturowe

Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie jest od początku funkcjonowania ściśle związany z pielęgnacją lokalnego dziedzictwa kulturowego. Dziedzictwo kulturowe możemy zdefiniować jako zasób rzeczy materialnych i niematerialnych wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi, uznawany za godny ochrony dla dobra społeczeństwa i jego rozwoju oraz przekazania następnym pokoleniom z uwagi na zrozumiałe i akceptowane wartości historyczne, patriotyczne, religijne, naukowe i artystyczne, mające znaczenie dla tożsamości i ciągłości rozwoju politycznego, społecznego i kulturalnego, dowodzenia prawdy i upamiętniania wydarzeń historycznych, kultywowania poczucia piękna i wspólnoty cywilizacyjnej.

W działalności GOK w Szepietowie odnajdujemy wszystkie wymienione wyżej elementy pielęgnacji tradycji kulturowej, a także tworzenia nowych jej elementów. W czasie trzech dekad działalności Ośrodka były podejmowane działania na wszystkich polach życia kulturalnego. Seanse w funkcjonującym Kinie „Bajka” przyciągały cotygodniowo setki widzów, od najmłodszych, po dorosłych mieszkańców gminy. Nieprzerwanie były organizowane imprezy okolicznościowe, z okazji Dnia Kobiet, Dnia Dziecka, powitania wakacji itp. Organizowane były liczne koncerty – zarówno profesjonalnych muzyków jak i osób, które swą pasję muzyczną rozwijają amatorsko. Scena GOK wielokrotnie gościła szeroki przekrój zespołów folklorystycznych z całego świata – barwne pokazy kultury ludowej stały się wręcz wizytówką szepietowskiego Ośrodka. Organizowane były konkursy w wielu dziedzinach – konkursy plastyczne, fotograficzne, dyktanda, konkursy recytatorskie itp.

Bardzo ważnym elementem w funkcjonowaniu GOK jest również pielęgnacja tradycji religijnych. Wszystkie ważne wydarzenia religijne mają odzwierciedlenie w funkcjonowaniu GOK-u. Organizowane są występy kolędników, jasełka, koncerty kolęd i inne wydarzenia ściśle związane z kalendarzem liturgicznym.

Od początku istnienia GOKu bardzo ważna jest również pielęgnacja tradycji patriotycznych. Corocznie upamiętniane są rocznice ważnych wydarzeń z historii Polski, takich jak Święto Niepodległości, rocznica Bitwy Warszawskiej, rocznica wybuchu oraz zakończenia II Wojny Światowej, rocznica Powstania Warszawskiego. Tradycje patriotyczne są bardzo ważnym elementem działalności GOK i stanowią stały punkt w funkcjonowaniu Ośrodka.

GOK w Szepietowie jest również otwarty na współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Szepietowo i na rzecz jej mieszkańców. Prowadzona jest stała współpraca z Klubem Seniora „Złoty Wiek”, Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej (którego tradycje sięgają lat trzydziestych ub. wieku), Stowarzyszeniem Artszep.

Bieżąca działalność Ośrodka zawsze duży nacisk kładła na organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży. Kółka zainteresowań, warsztaty, zajęcia itp. były i są nadal organizowane we wszystkich aspektach życia kulturalnego – obejmują zajęcia plastyczne, wokalne, taneczne, gry na instrumentach, fotograficzne, recytatorskie, literackie, a nawet w pewnym okresie funkcjonowała grupa miłośników astronomii.

Bardzo ważną instytucją funkcjonującą w ramach GOK w Szepietowie jest Biblioteka Publiczna, w której zbiorach znajduje się ponad 20 000 woluminów. Dzięki funkcjonowaniu biblioteki mieszkańcy gminy mają zapewniony nieodpłatny dostęp do literatury we wszystkich jej gatunkach. W miarę posiadanych środków finansowych oferta Biblioteki jest wzbogacana o nowości wydawnicze.

Izba Tradycji Regionalno – Historycznej

W dniu 24.10.2006 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Szepietowie otwarta została Izba Tradycji Regionalno – Historycznej.

W Izbie Tradycji zgromadzonych zostało ponad 100 eksponatów z terenu Powiatu Wysokomazowieckiego w jego historycznych granicach z okresu międzywojennego. Eksponaty są przechowywane w 14 oszklonych gablotach, wyposażonych w oświetlenie halogenowe, co umożliwia bardzo dobrą ekspozycję zbiorów. Zbiory są podzielone na kilka kategorii tematycznych: ludzie regionu, archiwalia, numizmatyki, etnografia, kroniki, gospodarstwo domowe, wydawnictwa regionalne.

Szczególnie okazale prezentują się stroje regionalne, eksponowane na manekinach: kontusz szlachecki, podlaski strój ludowy, mundur żołnierza armii gen,. Andersa. Najstarsze dokumenty to kopie ustanowienia przez króla Jana Kazimierza jarmarków w Dąbrówce Kościelnej z I poł. XVII w. W Izbie można również obejrzeć kroniki i wydawnictwa dokumentujące ważne wydarzenia i badania naukowe w regionie.

Ofiarodawcami eksponatów były osoby prywatne oraz szkoły podstawowe w Szepietowie i Dąbrówce Kościelnej.

Działalność Izby Tradycji Regionalno – Historycznej w GOK w Szepietowie wpisuje się wprost w pielęgnację i zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego dla następnych pokoleń. Zebrane w Izbie eksponaty stanowią bardzo cenne świadectwo życia wielu pokoleń mieszkańców Gminy Szepietowo i Powiatu Wysokomazowieckiego. Szczególnie dla dzieci szkolnych wizyta w Izbie może być doskonałą lekcją historii – nie tej z książek i lekcji historii, ale tej bliskiej, której można dosłownie dotknąć, i która była udziałem ich pradziadów. W skali roku izbę odwiedza ok. 2 000 zwiedzających, co uznać należy za bardzo dobrą frekwencję.

Niewątpliwie dalsza działalność Izby, w której w ramach możliwości (szczególnie dzięki prywatnym ofiarodawcom) pojawiają się nowe eksponaty, przyczynia się to do zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego i taką rolę będzie z pewnością pełniła w przyszłości.

3.4. Infrastruktura techniczna

Układ komunikacyjny

Gmina Szepietowo położona jest wzdłuż drogi krajowej Nr 66 Zambrów – Wysokie Mazowieckie – Brańsk – Bielsk Podlaski – Połowce / Pahrniczna (Białoruś) łączącej drogi krajowe: nr 8 Wrocław – Warszawa - Białystok i nr 19 Białystok – Lublin – Rzeszów.

W układzie dróg krajowych, droga nr 66 zapewnia powiązania wewnętrzne i zewnętrzne południowej części województwa podlaskiego, w tym z Białorusią. Zarządcą tej drogi jest Regionalna Dyrekcja Dróg Publicznych Oddział Północno - Wschodni w Białymstoku.

Na terenie Gminy Szepietowo znajduje się również droga wojewódzka nr 659 Dąbrówka-Kościelna – Kostry-Noski - Nowe Piekuty - Hodyszewo - Topczewo. Zarządcą jest Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku podległy Marszałkowi Województwa Podlaskiego.

Drogi te mają nawierzchnię bitumiczną, lecz ich parametry i cechy użytkowe nie odpowiadają w pełni wymogom, określonym w obowiązujących przepisach. Dotyczy to w szczególności odległości między skrzyżowaniami, niewystarczającego wydzielenia ruchu pieszego i rowerowego, dużej liczby zjazdów do zagospodarowania.

Oprócz wymienionych dróg funkcjonuje też sieć dróg powiatowych oraz gminnych: 72,9 km dróg gminnych posiada nawierzchnię bitumiczną, 251,6 km stanowią drogi o nawierzchni brukowej, żwirowej i drogi gruntowe.

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego jest szlak kolejowy na linii Warszawa – Białystok. Odbywa się po niej ruch osobowy dalekobieżny i regionalny oraz towarowy. Obsługę pasażerską na terenie gminy zapewniają: stacja Szepietowo oraz przystanek Szymbory-Andrzejowięta. Część obszaru gminy znajduje się także w zasięgu obsługi przystanku w Jabłoni-Kościelnej.

Infrastruktura wodno-ściekowa

Gospodarkę wodno-ściekową w gminie prowadzi Zakład Wodociągów, Kanalizacji i Oczyszczania w Szepietowie, zakład budżetowy gminy Szepietowo. Zakład świadczy dla odbiorców usługi w zakresie dostarczania wody, odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Gmina Szepietowo jest zwodociągowana w 99%. Na dzień 31.12.2016 r. do sieci wodociągowej było podłączonych 1721 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 118,0 km i składa się z 6 wodociągów grupowych zasilanych z 6 stacji uzdatniania wody.

Zbiorcza sieć kanalizacyjna znajduje się w gminie tylko na terenie aglomeracji Szepietowo (miejscowości: Szepietowo i Szepietowo-Wawrzyńce).

Gmina Szepietowo posiada gminną oczyszczalnię ścieków komunalnych zlokalizowaną w mieście Szepietowo przy ul. Sportowej. Oczyszczalnia została wybudowana w 2003 r., w 2013 r. rozbudowano i doposażono oczyszczalnię, dzięki czemu osiągnięto większą wydajność oraz usprawniono procesy oczyszczania ścieków.

Poza tymi miejscowościami mieszkańcy korzystają głównie z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ze zbiorników bezodpływowych – szamb. Jednak ich stan techniczny nie jest zadowalający, niektóre są nieszczelne i powodują zanieczyszczenie wód gruntowych. Właściciele powinni szamba okresowo opróżniać i wywozić ścieki do oczyszczalni. Niestety czyni to niewielka część właścicieli nieruchomości. Najbardziej rozpowszechnione jest wywożenie ścieków na łąki i pola. Stanowi to duże zagrożenie bakteriologiczne.

W przyszłości planuje się rozbudowę sieci kanalizacyjnej w Szepietowie, obejmującą ulice Przemysłową, Towarową i Nowy Świat.

Sieci energetyczne, ciepłe, gazownicze

Zaopatrzenie w energię elektryczną Gminy Szepietowo opiera się na systemie sieci 15 kV. Operatorem sieci energetycznej na terenie gminy jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział w Białymstoku. Ważną rolę pełni również Posterunek Energetyczny w Wysokiem Mazowieckiem.

Na terenie Gminy Szepietowo występują podłączone do sieci energetycznej trzy źródła energii działające w technologii Odnawialnych Źródeł Energii. Są to: dwie turbiny wiatrowe (o mocy 0,8 MW i 2 MW) – od 2013 roku oraz jedna biogazownia rolnicza (1,2 MW) – od 2015 roku. Instalacje Odnawialnych Źródeł Energii charakteryzują się łączną mocą 4 MW. Turbiny średnio pracują ok. 2000 h rocznie.

Od roku 2014 na obszarze gminy zainstalowano ok. 70 kolektorów słonecznych wykorzystywanych do ogrzania ciepłej wody użytkowej na potrzeby własne nieruchomości zamieszkałych.

W grudniu 2014 roku oddano do użytkowania instalacje Odnawialnych Źródeł Energii w czterech budynkach znajdujących się pod zarządem gminy: Urząd Miejski, Gminny Ośrodek Kultury z Remizą OSP, Publiczne Gimnazjum oraz budynek szatni na stadionie sportowym w Szepietowie.

Lokalne sieci ciepłownicze występują przy działającej Spółdzielni Mieszkaniowej w Szepietowie oraz Wspólnocie Mieszkaniowej miejscowości Szepietowo–Wawrzyńce.

Wszystkie pozostałe budynki zarówno znajdujące się pod zarządem gminy, budynki mieszkalne oraz budynki przeznaczone pod działalność gospodarczą ogrzewane są za pomocą indywidualnych źródeł ciepła. W głównej mierze ogrzewanie realizowane jest poprzez kotły opalane węglem oraz drewnem. Jedynie niektóre z budynków gminnych ogrzewane są za pomocą kotłów olejowych.

Przeważająca liczba mieszkańców do celów ogrzewania używa pieców centralnego ogrzewania, następnie pieców indywidualnych tzw. kozy i kominki z centralnym układem grzewczym (kocioł w pomieszczeniu wraz z grzejnikami). Zdarza się, że w posiadaniu są jeszcze piece kaflowe.

W większości posiadanych przez Gminę Szepietowo budynkach użytkowane są piecyki opalane węglem oraz drewnem. Istotne znaczenie miało zamontowanie pod koniec 2014 roku instalacji pomp ciepła wraz z kolektorami słonecznymi do ciepłej wody użytkowej w Urzędzie Miejskim, Publicznym Gimnazjum, Gminnym Ośrodku Kultury oraz budynku szatni na stadionie sportowym. Dzięki tym działaniom znacznie obniżono emisję zanieczyszczeń do powietrza.

W Gminie Szepietowo brak jest systemu zaopatrzenia w gaz sieciowy, mimo że przez północne tereny Gminy, na obszarze wsi Jabłoń-Samsony, Jabłoń-Kikolskie, Szymbory-Włodki, przebiega gazociąg średniego ciśnienia relacji Białystok - Łomża. Istnieją tym samym warunki dla gazyfikacji Gminy.

Znaczna większość mieszkańców używa paliwa gazowe wyłącznie jako źródło energii do przygotowywania posiłków. Ok. 90 % mieszkańców korzysta ze standardowych butli 11 kg wypełnionych gazem propan – butan. Pozostała część stosuje energię elektryczną bądź drewno (płyta grzewcza lub piecyki kaflowe).

W roku 2015 podjęto starania o możliwość realizacji inwestycji polegającej na budowie stacji zgazowania skroplonego gazu ziemnego LNG oraz budowy sieci gazowej na terenie Gminy Szepietowo i dystrybucji gazu wśród lokalnych firm oraz instytucji publicznych np. Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepietowie-Wawrzyńcach. W chwili obecnej firma uzyskała pozwolenie na budowę oraz posiada podpisane listy intencyjne o zakresie współpracy z firmami i samorządem gminnym.

System gospodarki odpadami

Gmina Szepietowo zgodnie z przepisami wdrożyła i realizuje system gospodarki odpadami. Zmieszane odpady komunalne odbierane są z nieruchomości zgodnie z opublikowanym przez gminę harmonogramem, selektywnie zebrane odpady z papieru, szkła, tworzywa sztucznego, metalu, opakowania wielomateriałowe gromadzone są oddzielnie w odpowiednich workach z folii lub pojemnikach do selektywnej zbiórki. Odpady ulegające biodegradacji gromadzone w odpowiednich workach z folii lub pojemnikach do gromadzenia bioodpadów. Dwa razy w roku odbierane są meble i odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia oraz zużyte opony i inne.

Na działce stanowiącej mienie gminne, położonej w Szepietowie przy ul. Nowy Świat, utworzono Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

3.5. Środowisko przyrodnicze

Zgodnie z Uchwałą nr XXXIV/240/10 Rady Miejskiej w Szepietowie z dnia 26 października 2010 w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo – krajobrazowego utworzono zespół przyrodniczo – krajobrazowy pn. „Park krajobrazowy w Szepietowie – Wawrzyńcach”. Ochroną prawną został objęty teren parku dworskiego, który jest częścią dawnego założenia dworsko – ogrodowego otaczającego siedzibę właściciela majątku. Szczególnym celem ochrony zespołu jest zachowanie naturalnego i kulturowego krajobrazu oraz drzewostanu z dużą ilością starodrzewu wielogatunkowego z przewagą dębów. Teren na którym znajduje się Park został ujęty jako obszar rewitalizacji.

Na terenie Gminy Szepietowo nie wyznaczono obszarów należących do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Na mocy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie podlegają grunty leśne i grunty rolne wysokiej bonitacji III- IV kl.

Ponadto bliskość Biebrzańskiego PN, Narwiańskiego PN, Rezerwatu Przyrody Koryciny oraz doliny Nurca wymagają ochrony środowiska przyrodniczego. Również ochronie powinny podlegać: stawy i duże kompleksy glinianek koło Szepietowa, kompleks leśny Wyliny oraz dodatkowo dolina rzeki Mień. Są one szczególnie narażone na degradację i zanieczyszczenia związane głównie z: zanieczyszczeniami komunalnymi (emisja, odpady, ścieki) oraz rolnictwem - stosowanie nawozów i chemicznych środków ochrony roślin oraz zanieczyszczenia gnojowicą.

Powierzchnia lasów na terenie gminy zajmuje 2683,38 ha, co stanowi 17,4% powierzchni analizowanego obszaru. Lesistość gminy jest mniejsza o 1,1% od lesistości powiatu wysokomazowieckiego.

Stosunkowo duży obszar zajmują lasy olsowe i łęgowe, w których drzewostan buduje olsza czarna, jesion, topola i wierzba, oraz domieszkowo: świerk, modrzew, brzoza brodawkowata i omszona, wiąz polny, oraz sporadycznie dąb bezszypułkowy, a wyjątkowo jarząb szwedzki. Na drzewach występują liczne gatunki porostów, co świadczy pośrednio o dużej czystości powietrza atmosferycznego, oraz o dobrym stanie środowiska.

Największe tereny leśne znajdują się w południowo - wschodniej części gminy w okolicy wsi Wyliny Ruś. Kompleks leśny Wyliny Ruś jest położony na obszarze Gminy Szepietowo i Nowe Piekuty. Można tu zaobserwować orła bielika, orlika krzykliwego, puchacza i bociana czarnego. Dlatego bardzo istotna jest ochrona miejsc łęgowych i regularnego przebywania chronionej ornitofauny.

Na terenie Gminy Szepietowo 282 ha lasów posiada status lasów ochronnych. Wchodzą one w skład kompleksów leśnych: uroczysko Szepietowo, uroczysko Stawiereje i uroczysko Wyliny. Poza granicami gminy, stosunkowo niedaleko od niej są położone korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym:

- dolina Bugu - rezerwatu przyrody Koryciny (odległość 12 km)
- dolina górnej Narwi - Narwiański PN (odległość do granic parku 20km);
- dolina dolnej Biebrzy - Biebrzański PN (odległość ok. 30km).

Gmina znajduje się tuż obok korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym: dolina Nurca.

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

4.1. Zjawiska społeczne

4.1.1. Bezrobocie

Do sparametryzowania zjawiska bezrobocia posłużono się danymi o liczbie świadczeń dla osób korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szepietowie, z tytułu bezrobocia. Wartość liczbowa może być ułamkowa, ponieważ do wyliczenia wskaźników użyto średniej z dwóch lat (2015-2016). Przyjęto założenie, że liczba osób korzystających z pomocy M-GOPS z tytułu bezrobocia odzwierciedla realne problemy tego zjawiska w danej jednostce delimitacyjnej.

Wskaźnik bezrobocia według danych M-GOPS dla poszczególnych jednostek obliczono, jako liczbę osób korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.

Przyjęto założenie, że zjawisko niekorzystne występuje na terenie danej jednostki delimitacyjnej, jeśli wartość wskaźnika końcowego na tym obszarze, jest wyższa niż 150% średniej dla gminy.

Średnia wartość wskaźnika bezrobocia w gminie wynosi 3,06 os./100Mk. Przyjęto, że zjawisko kryzysowe (problem) istnieje w tych jednostkach delimitacyjnych, w których poziom bezrobocia jest wyższy niż 150% średniej dla gminy, czyli wartość wskaźnika przewyższa 4,59 os./ 100Mk.

Obszarami o największej koncentracji problemu bezrobocia są zatem jednostki: **Gierałty, Szepietowo A, Szepietowo B, Szepietowo-Wawrzyńce, Szymbory-Włodki, Średnica-Jakubowieta, Wojny-Izdebnik, Wojny-Pietrasze i Wojny-Wawrzyńce.**

Bezrobocie według danych z M-GOPS

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Korzystający z pomocy M-GOPS z tytułu bezrobocia [os.]	Wskaźnik bezrobocia [os./100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika przewyższa 150% średniej dla gminy)?
1	Dąbrowa-Bybytki	51	0	0,00	
2	Dąbrowa-Dołęgi	104	0	0,00	
3	Dąbrowa-Gogole	68	0	0,00	
4	Dąbrowa-Kaski	79	2,5	3,16	
5	Dąbrowa-Łazy	164	0	0,00	
6	Dąbrowa-Moczydły	152	1,5	0,99	
7	Dąbrowa-Tworki	29	0	0,00	
8	Dąbrowa-Wilki	83	2,5	3,01	
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	4,5	4,55	
10	Dąbrówka Kościelna	363	0	0,00	
11	Jabłoń-Kikolskie	51	0	0,00	
12	Jabłoń-Samsony	69	0	0,00	
13	Kamień-Rupie	53	0	0,00	
14	Moczydły-Jakubowięta	67	0	0,00	
15	Moczydły-	64	0	0,00	
16	Gieralty	104	5	4,81	TAK
17	Nowe Szepietowo	57	0	0,00	
18	Nowe Warele	135	0	0,00	
19	Nowe Zalesie	105	0	0,00	
20	Plewki	66	0	0,00	
21	Pułazie-Świerże	190	6,5	3,42	
22	Stary Kamień	99	0	0,00	
23	Stawiereje-Michałowięta	43	0	0,00	
24	Stawiereje Podleśne	48	0	0,00	
25	Szepietowo A	753	47	6,20	TAK
26	Szepietowo B	1463	85	5,83	TAK
27	Szepietowo-Janówka	143	0	0,00	
28	Szepietowo Podleśne	72	0	0,00	
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	20	4,62	TAK
30	Szepietowo-Żaki	94	0	0,00	
31	Szymbory-Andrzejowięta	91	0	0,00	
32	Szymbory-Jakubowięta	42	0	0,00	
33	Szymbory-Włodki	60	6	10,00	TAK
34	Średnica-Jakubowięta	56	9	16,07	TAK
35	Średnica-Maćkowięta	150	0	0,00	
36	Średnica-Pawłowięta	152	1,5	0,99	
37	Warele-Filipowicze	83	3,5	4,22	
38	Włosty-Olszanka	106	0	0,00	
39	Wojny-Izdebnik	73	10	13,70	TAK
40	Wojny-Krupy	39	0	0,00	
41	Wojny-Piecki	97	1,5	1,55	

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Korzystający z pomocy M-GOPS z tytułu bezrobocia [os.]	Wskaźnik bezrobocia [os./100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika przewyższa 150% średniej dla gminy)?
42	Wojny-Pietrasze	107	6,5	6,07	TAK
43	Wojny-Pogorzel	168	0	0,00	
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	0	0,00	
45	Wojny-Szuby	251	0	0,00	
46	Wojny-Wawrzyńce	60	3,5	5,83	TAK
47	Wyliny-Ruś	211	3,5	1,66	
48	Wyszonki-Posele	46	0	0,00	
	Razem gmina	7177	219,5	3,06	

Źródło: Opracowanie własne

4.1.2. Ubóstwo

Wskaźnik ubóstwa w poszczególnych jednostkach obliczono w sposób analogiczny do wskaźnika bezrobocia. Posłużono się danymi o liczbie osób korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, z tytułu ubóstwa. Wartość liczbowa może być ułamkowa, ponieważ do wyliczenia wskaźników użyto średniej z dwóch lat (2015-2016).

Przyjęto założenie, że liczba osób korzystających z pomocy M-GOPS z tytułu ubóstwa odzwierciedla realne problemy tego zjawiska w danej jednostce delimitacyjnej.

Wskaźnik ubóstwa według danych M-GOPS dla poszczególnych sołectw obliczono jako liczbę osób korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa. Wskaźnik ten obrazuje koncentrację zjawiska ubóstwa w danej jednostce delimitacyjnej.

Średnia wartość wskaźnika ubóstwa w gminie wynosi 3,60 os./100Mk. Przyjęto, że zjawisko kryzysowe (problem) istnieje w tych jednostkach delimitacyjnych, w których poziom bezrobocia jest wyższy niż 150% średniej dla gminy, czyli wartość wskaźnika przewyższa 5,40 os./100Mk.

Obszarami o największej koncentracji problemu ubóstwa są zatem jednostki: **Dąbrowa-Bybytki, Dąbrowa-Dołęgi, Dąbrowa-Tworki, Plewki, Szepietowo A, Szepietowo-Wawrzyńce, Szymbory-Jakubowięta, Włosty-Olszanka, Wojny-Piecki.**

Ubóstwo wg danych z M-GOPS

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Korzystający z pomocy M-GOPS z tytułu ubóstwa [os.]	Wskaźnik ubóstwa [os/100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika przewyższa 150% średniej dla gminy)?
1	Dąbrowa-Bybytki	51	8	15,69	TAK
2	Dąbrowa-Dolęgi	104	10	9,62	TAK
3	Dąbrowa-Gogole	68	2	2,94	
4	Dąbrowa-Kaski	79	0	0,00	
5	Dąbrowa-Łazy	164	4	2,44	
6	Dąbrowa-Moczydły	152	0	0,00	
7	Dąbrowa-Tworki	29	7	24,14	TAK
8	Dąbrowa-Wilki	83	0	0,00	
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	0	0,00	
10	Dąbrówka Kościelna	363	9	2,48	
11	Jabłoń-Kikolskie	51	0	0,00	
12	Jabłoń-Samsony	69	0	0,00	
13	Kamień-Rupie	53	0	0,00	
14	Moczydły-Jakubowięta	67	1	1,49	
15	Moczydły-	64	0	0,00	
16	Gierałty	104	0	0,00	
17	Nowe Szepietowo	57	0	0,00	
18	Nowe Warele	135	4	2,96	
19	Nowe Zalesie	105	0	0,00	
20	Plewki	66	12	18,18	TAK
21	Pułazie-Świerże	190	0	0,00	
22	Stary Kamień	99	4	4,04	
23	Stawiereje-Michałowieța	43	0	0,00	
24	Stawiereje Podleśne	48	0	0,00	
25	Szepietowo A	753	64	8,45	TAK
26	Szepietowo B	1463	65	4,43	
27	Szepietowo-Janówka	143	0	0,00	
28	Szepietowo Podleśne	72	0	0,00	
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	25	5,77	TAK
30	Szepietowo-Żaki	94	0	0,00	
31	Szybory-Andrzejowieța	91	0	0,00	
32	Szybory-Jakubowieța	42	8	19,05	TAK
33	Szybory-Włodki	60	0	0,00	
34	Średnica-Jakubowieța	56	0	0,00	
35	Średnica-Mačkowieța	150	7	4,67	
36	Średnica-Pawłowieța	152	0	0,00	
37	Warele-Filipowicze	83	0	0,00	
38	Włosty-Olszanka	106	6,5	6,13	TAK
39	Wojny-Izdebnik	73	1	1,37	
40	Wojny-Krupy	39	1	2,56	
41	Wojny-Piecki	97	8,5	8,76	TAK

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Korzystający z pomocy M-GOPS z tytułu ubóstwa [os.]	Wskaźnik ubóstwa [os/100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika przewyższa 150% średniej dla gminy)?
42	Wojny-Pietrasze	107	0	0,00	
43	Wojny-Pogorzel	168	0	0,00	
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	0	0,00	
45	Wojny-Szuby	251	3	1,20	
46	Wojny-Wawrzyńce	60	2,5	4,17	
47	Wyliny-Ruś	211	4	1,90	
48	Wyszonki-Posele	46	2	4,35	
	Razem gmina	7177	258,5	3,60	

Źródło: Opracowanie własne

4.1.3. Alkoholizm

Wskaźnik alkoholizmu w poszczególnych jednostkach obliczono w sposób analogiczny do wskaźnika bezrobocia i ubóstwa. Posłużono się danymi o liczbie osób korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, z tytułu alkoholizmu. Wartość liczbowa może być ułamkowa ponieważ do wyliczenia wskaźników użyto średniej z dwóch lat (2015-2016).

Przyjęto założenie, że liczba osób korzystających z pomocy M-GOPS z tytułu alkoholizmu odzwierciedla realne problemy tego zjawiska w danej jednostce delimitacyjnej.

Wskaźnik alkoholizmu według danych M-GOPS dla poszczególnych sołectw obliczono jako liczbę osób korzystających z pomocy z tytułu alkoholizmu, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa. Wskaźnik ten obrazuje koncentrację zjawiska w danej jednostce delimitacyjnej.

Średnia wartość wskaźnika alkoholizmu w gminie wynosi 0,95 os./100Mk. Przyjęto, że zjawisko kryzysowe (problem) istnieje w tych jednostkach delimitacyjnych, w których poziom alkoholizmu jest wyższy niż 150% średniej dla gminy, czyli wartość wskaźnika przewyższa 1,43 os./ 100Mk.

Obszarami o największej koncentracji problemu są zatem jednostki: **Dąbrowa-Bybytki, Dąbrowa-Wilki, Szepietowo A, Szepietowo-Wawrzyńce, Średnica-Jakubowięta, Wojny-Pietrasze.**

Alkoholizm wg danych z M-GOPS

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Korzystający z pomocy M-GOPS z tytułu alkoholizmu [os.]	Wskaźnik alkoholizmu [os/100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika przewyższa 150% średniej dla gminy)?
1	Dąbrowa-Bybytki	51	6,00	11,76	TAK
2	Dąbrowa-Dołęgi	104	0,00	0,00	
3	Dąbrowa-Gogole	68	0,00	0,00	
4	Dąbrowa-Kaski	79	0,00	0,00	
5	Dąbrowa-Łazy	164	0,00	0,00	
6	Dąbrowa-Moczydły	152	0,00	0,00	
7	Dąbrowa-Tworki	29	0,00	0,00	
8	Dąbrowa-Wilki	83	3,00	3,61	TAK
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	0,00	0,00	
10	Dąbrówka Kościelna	363	0,00	0,00	
11	Jabłoń-Kikolskie	51	0,00	0,00	
12	Jabłoń-Samsony	69	0,00	0,00	
13	Kamień-Rupie	53	0,00	0,00	
14	Moczydły-Jakubowięta	67	0,00	0,00	
15	Moczydły-	64	0,00	0,00	
16	Gierałty	104	0,00	0,00	
17	Nowe Szepietowo	57	0,00	0,00	
18	Nowe Warele	135	0,00	0,00	
19	Nowe Zalesie	105	0,00	0,00	
20	Plewki	66	0,00	0,00	
21	Pułazie-Świerze	190	0,00	0,00	
22	Stary Kamień	99	0,00	0,00	
23	Stawiereje-Michałowięta	43	0,00	0,00	
24	Stawiereje Podleśne	48	0,00	0,00	
25	Szepietowo A	753	27,50	3,65	TAK
26	Szepietowo B	1463	15,00	1,03	
27	Szepietowo-Janówka	143	0,00	0,00	
28	Szepietowo Podleśne	72	0,00	0,00	
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	7,00	1,62	TAK
30	Szepietowo-Żaki	94	0,00	0,00	
31	Szybory-Andrzejowięta	91	0,00	0,00	
32	Szybory-Jakubowięta	42	0,00	0,00	
33	Szybory-Włodki	60	0,00	0,00	
34	Średnica-Jakubowięta	56	4,00	7,14	TAK
35	Średnica-Maćkowięta	150	0,00	0,00	
36	Średnica-Pawłowięta	152	0,00	0,00	
37	Warele-Filipowicze	83	0,00	0,00	
38	Włosty-Olszanka	106	0,00	0,00	
39	Wojny-Izdebnik	73	0,00	0,00	
40	Wojny-Krupy	39	0,50	1,28	
41	Wojny-Piecki	97	0,00	0,00	

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Korzystający z pomocy M-GOPS z tytułu alkoholizmu [os.]	Wskaźnik alkoholizmu [os/100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika przewyższa 150% średniej dla gminy)?
42	Wojny-Pietrasze	107	5,50	5,14	TAK
43	Wojny-Pogorzelski	168	0,00	0,00	
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	0,00	0,00	
45	Wojny-Szuby	251	0,00	0,00	
46	Wojny-Wawrzyńce	60	0,00	0,00	
47	Wyliny-Ruś	211	0,00	0,00	
48	Wyszonki-Posele	46	0,00	0,00	
	Razem gmina	7177	68,50	0,95	

Źródło: Opracowanie własne

4.1.4. Pomoc społeczna

Wskaźnik pomocy społecznej obliczono na podstawie danych z M-GOPS w Szepietowie. Wskaźnik problemów społecznych, w poszczególnych jednostkach, wyrażony został jako liczba osób korzystających ze wsparcia M-GOPS ze względu na problemy inne, niż bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, czy narkomania na 100 mieszkańców sołectwa. Wśród powodów przyznania pomocy społecznej, objętych wskaźnikiem pomoc społeczna, pod uwagę wzięto:

- niepełnosprawność,
- długotrwałą lub ciężką chorobę,
- bezradność opiekuńczo-wychowawczą w rodzinach wielodzietnych i niepełnych,
- potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietność,
- inne.

Pomoc społeczna według danych z M-GOPS

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Korzystający z pomocy M-GOPS [os.]	Wskaźnik pomocy społecznej wg M-GOPS [os/ 100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika przewyższa 150% średniej dla gminy)?
1	Dąbrowa-Bybytki	51	3	5,88	
2	Dąbrowa-Dołegi	104	17	16,35	TAK
3	Dąbrowa-Gogole	68	7	10,29	
4	Dąbrowa-Kaski	79	0	0,00	
5	Dąbrowa-Łazy	164	0	0,00	
6	Dąbrowa-Moczydły	152	7	4,61	
7	Dąbrowa-Tworki	29	9	31,03	TAK
8	Dąbrowa-Wilki	83	0	0,00	
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	21,5	21,72	TAK
10	Dąbrówka Kościelna	363	0	0,00	
11	Jabłoń-Kikolskie	51	1	1,96	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Korzystający z pomocy M-GOPS [os.]	Wskaźnik pomocy społecznej wg M-GOPS [os/ 100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika przewyższa 150% średniej dla gminy)?
12	Jabłoń-Samsony	69	1	1,45	
13	Kamień-Rupie	53	0	0,00	
14	Moczydły-Jakubowięta	67	14	20,90	TAK
15	Moczydły-Stanisławowięta	64	0,5	0,78	
16	Gierały	104	0	0,00	
17	Nowe Szepietowo Podlesne	57	23	40,35	TAK
18	Nowe Warele	135	0	0,00	
19	Nowe Zalesie	105	6	5,71	
20	Plewki	66	1	1,52	
21	Pułazie-Świerze	190	28	14,74	TAK
22	Stary Kamień	99	4,5	4,55	
23	Stawiereje-Michałowięta	43	0	0,00	
24	Stawiereje Podlesne	48	0	0,00	
25	Szepietowo A	753	113	15,02	TAK
26	Szepietowo B	1463	161	11,00	
27	Szepietowo-Janówka	143	20	13,99	TAK
28	Szepietowo Podlesne	72	1,5	2,08	
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	9	2,08	
30	Szepietowo-Żaki	94	0	0,00	
31	Szybory-Andrzejowięta	91	16,5	18,13	TAK
32	Szybory-Jakubowięta	42	0	0,00	
33	Szybory-Włodki	60	31,5	52,50	TAK
34	Średnica-Jakubowięta	56	0	0,00	
35	Średnica-Maćkowięta	150	1	0,67	
36	Średnica-Pawłowięta	152	2,5	1,64	
37	Warele-Filipowicze	83	1	1,20	
38	Włosty-Olszanka	106	0	0,00	
39	Wojny-Izdebnik	73	10,5	14,38	TAK
40	Wojny-Krupy	39	6	15,38	TAK
41	Wojny-Piecki	97	0	0,00	
42	Wojny-Pietrasze	107	0	0,00	
43	Wojny-Pogorzal	168	3	1,79	
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	0	0,00	
45	Wojny-Szuby Włociańskie	251	5,5	2,19	
46	Wojny-Wawrzyńce	60	19,5	32,50	TAK
47	Wyliny-Ruś	211	0,5	0,24	
48	Wyszonki-Posele	46	0	0,00	
Razem		7177	545,5	7,60	

Średnia wartość wskaźnika pomoc społeczna w gminie wynosi 7,60 os./100Mk. Przyjęto, że zjawisko kryzysowe (problem) istnieje w tych jednostkach delimitacyjnych, w których poziom pomocy społecznej jest wyższy niż 150% średniej dla gminy, czyli wartość wskaźnika przewyższa 11,40 os./ 100Mk.

Ze względu na rozkład wartości wskaźnika przyjęto, iż największa koncentracja negatywnych zjawisk, skutkujących koniecznością pomocy społecznej, poza bezrobociem, ubóstwem, alkoholizmem i narkomanią, występuje w jednostkach: **Dąbrowa-Dołęgi, Dąbrowa-Tworki, Dąbrowa-Zabłotne, Moczydły-Jakubowięta, Nowe Szepietowo Podleśne, Pułazie-Świerze, Szepietowo A, Szepietowo-Janówka, Szymbory-Andrzejowięta, Szymbory-Włodki, Wojny-Izdebnik, Wojny-Krupy, Wojny-Wawrzyńce.**

4.1.5. Udział w życiu społecznym i kulturalnym

Wskaźnik udziału w życiu społecznym i kulturalnym obliczono na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szepietowie oraz danych GUS, dotyczących udziału mieszkańców gminy w organizowanych na jej terenie wydarzeniach o charakterze kulturalnym. Tabela poniżej zawiera informacje o liczbie uczestników imprez pochodzących z różnych jednostek, tych uczestników, którzy są mieszkańcami gminy. Wskaźnik delimitacyjny pokazuje ile razy średniorocznie, każdy mieszkaniec danego sołectwa/ jednostki delimitacyjnej brał udział w imprezach bądź wydarzeniach o charakterze kulturalnym.

Przyjęto założenie, że zjawisko niekorzystne występuje na terenie danej jednostki delimitacyjnej, jeśli wartość wskaźnika końcowego jest niższa niż 80% średniej dla gminy. Średnia wartość wskaźnika w gminie wynosi 2,21. Przyjęto, że zjawisko kryzysowe (problem) istnieje w tych jednostkach delimitacyjnych, w których poziom udziału w życiu społecznym i kulturalnym jest niższy, niż 80% średniej dla gminy, czyli wartość wskaźnika jest niższa, niż 1,77.

Ze względu na rozkład wartości wskaźnika przyjęto, iż największa koncentracja negatywnych zjawisk – niski udział w życiu społecznym i kulturalnym, występuje w jednostkach: **Dąbrowa-Dołęgi, Dąbrowa-Wilki, Dąbrowa-Zabłotne, Gierałty, Nowe Warele, Nowe Zalesie, Pułazie-Świerze, Szepietowo A, Szepietowo B, Szepietowo-Wawrzyńce, Szepietowo-Żaki, Szymbory-Andrzejowięta, Średnica-Pawłowięta, Warele-Filipowicze, Włosty-Olszanka, Wojny-Piecki, Wojny-Pietrasze, Wojny-Szuby Szlacheckie.**

Udział w życiu społecznym i kulturalnym

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba uczestników zajęć kulturalnych wg danych z gminy [os.]	Wskaźnik uczestnictwa [os./ liczba Mk] wg danych z gminy	Czy problem występuje? (wartość niższa od 80% średniej dla gminy)
1	Dąbrowa-Bybytki	51	123	2,40	
2	Dąbrowa-Dołęgi	104	176	1,69	TAK
3	Dąbrowa-Gogole	68	160	2,36	
4	Dąbrowa-Kaski	79	184	2,33	
5	Dąbrowa-Łazy	164	577	3,52	
6	Dąbrowa-Moczydły	152	724	4,76	
7	Dąbrowa-Tworki	29	72	2,47	
8	Dąbrowa-Wilki	83	144	1,74	TAK
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	168	1,70	TAK
10	Dąbrówka Kościelna	363	2492	6,86	
11	Jabłoń-Kikolskie	51	123	2,40	
12	Jabłoń-Samsony	69	162	2,35	
13	Kamień-Rupie	53	127	2,40	
14	Moczydły-Jakubowięta	67	158	2,36	
15	Moczydły-Stanisławowięta	64	227	3,55	
16	Gieralty	104	176	1,69	TAK
17	Nowe Szepietowo Podleśne	57	136	2,39	
18	Nowe Warele	135	219	1,62	TAK
19	Nowe Zalesie	105	177	1,69	TAK
20	Plewki	66	234	3,54	
21	Pułazie-Świerże	190	286	1,51	TAK
22	Stary Kamień	99	253	2,55	
23	Stawiereje-Michałowięta	43	104	2,43	
24	Stawiereje Podleśne	48	116	2,41	
25	Szepietowo A	753	1203	1,60	TAK
26	Szepietowo B	1463	1679	1,15	TAK
27	Szepietowo-Janówka	143	345	2,41	
28	Szepietowo Podleśne	72	169	2,34	
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	628	1,45	TAK
30	Szepietowo-Żaki	94	161	1,71	TAK
31	Szymbory-Andrzejowięta	91	156	1,72	TAK
32	Szymbory-Jakubowięta	42	102	2,43	
33	Szymbory-Włodki	60	143	2,38	
34	Średnica-Jakubowięta	56	134	2,39	
35	Średnica-Mačkowięta	150	537	3,58	
36	Średnica-Pawłowięta	152	241	1,59	TAK
37	Warele-Filipowicze	83	144	1,74	TAK
38	Włosty-Olszanka	106	179	1,69	TAK

39	Wojny-Izdebnik	73	171	2,34	
40	Wojny-Krupy	39	190	4,88	
41	Wojny-Piecki	97	165	1,71	TAK
42	Wojny-Pietrasze	107	180	1,68	TAK
43	Wojny-Pogorzal	168	392	2,33	
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	146	1,73	TAK
45	Wojny-Szuby Włociańskie	251	519	2,07	
46	Wojny-Wawrzyńce	60	143	2,38	
47	Wyliny-Ruś	211	694	3,29	
48	Wyszonki-Posele	46	111	2,42	
	Razem	7177	15850	2,21	

Źródło: Opracowanie własne.

4.1.6. Kapitał społeczny i niski poziom edukacji

Jako wskaźnik kapitału społecznego przyjęto wielkość frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach parlamentarnych (2015 r.) w poszczególnych jednostkach.

Przyjęto, że istnieje problem w danej jednostce delimitacyjnej (stan kryzysowy), gdy wielkość frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach parlamentarnych (2015 r.) w danej jednostce jest poniżej średniej dla gminy (48,55%).

Największa koncentracja negatywnych zjawisk występuje w wielu jednostkach delimitacyjnych gminy.

Ze względu na rozkład wartości wskaźnika przyjęto, iż największa koncentracja negatywnych zjawisk występuje w jednostkach: **Dąbrowka Kościelna, Gierałty, Nowe Zalesie, Pułazie-Świerze, Szepietowo A, Szepietowo B, Szepietowo-Wawrzyńce, Wojny-Izdebnik, Wojny-Piecki, Wojny-Pogorzal, Wyszonki-Posele.**

Kapitał społeczny i niski poziom edukacji

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców [os]	Frekwencja wyborcza [%]	Czy występuje problem? Czy frekwencja niższa od średniej dla gminy?
1	Dąbrowa-Bybytki	51	50,93	
2	Dąbrowa-Dołęgi	104	50,93	
3	Dąbrowa-Gogole	68	50,93	
4	Dąbrowa-Kaski	79	50,93	
5	Dąbrowa-Łazy	164	50,93	
6	Dąbrowa-Moczydły	152	50,93	
7	Dąbrowa-Tworki	29	50,93	
8	Dąbrowa-Wilki	83	50,93	
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	50,93	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

10	Dąbrówka Kościelna	363	45,61	TAK
11	Jabłoń-Kikolskie	51	50,99	
12	Jabłoń-Samsony	69	50,99	
13	Kamień-Rupie	53	50,93	
14	Moczydły-Jakubowięta	67	50,99	
15	Moczydły-Stanisławowięta	64	50,99	
16	Gieralty	104	45,61	TAK
17	Nowe Szepietowo Podleśne	57	50,93	
18	Nowe Warele	135	50,95	
19	Nowe Zalesie	105	45,61	TAK
20	Plewki	66	50,93	
21	Pułazie-Świerze	190	45,61	TAK
22	Stary Kamień	99	50,93	
23	Stawiereje-Michałowięta	43	50,99	
24	Stawiereje Podleśne	48	50,99	
25	Szepietowo A	753	46,11	TAK
26	Szepietowo B	1463	46,11	TAK
27	Szepietowo-Janówka	143	50,93	
28	Szepietowo Podleśne	72	50,93	
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	45,61	TAK
30	Szepietowo-Żaki	94	50,93	
31	Szymbory-Andrzejowięta	91	50,99	
32	Szymbory-Jakubowięta	42	50,99	
33	Szymbory-Włodki	60	50,99	
34	Średnica-Jakubowięta	56	50,99	
35	Średnica-Maćkowięta	150	50,99	
36	Średnica-Pawłowięta	152	50,99	
37	Warele-Filipowicze	83	50,95	
38	Włosty-Olszanka	106	50,93	
39	Wojny-Izdebnik	73	45,61	TAK
40	Wojny-Krupy	39	50,95	
41	Wojny-Piecki	97	45,61	TAK
42	Wojny-Pietrasze	107	50,95	
43	Wojny-Pogorzel	168	45,61	TAK
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	50,95	
45	Wojny-Szuby Włociańskie	251	50,95	
46	Wojny-Wawrzyńce	60	50,95	
47	Wyliny-Ruś	211	50,95	
48	Wyszonki-Posele	46	45,61	TAK
	Razem gmina	7177	48,55	

Źródło: Opracowanie własne

4.1.7. Zjawiska społeczne ogółem

Ocenę zjawisk społecznych ogółem opracowano wskazując liczbę zjawisk kryzysowych występujących w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

W ocenie zagregowanej sfery zjawisk społecznych przyjęto, że największe nasilenie zjawisk negatywnych występuje na tych obszarach, na których występują **co najmniej 3 zdiagnozowane zjawiska cząstkowe**.

Uzyskane wyniki wskazują, że niekorzystne zjawiska społeczne z największą intensywnością koncentrują się w następujących sołectwach: **Dąbrowa-Dołęgi, Gieralty, Pułazie-Świerze, Szepietowo A, Szepietowo B, Szepietowo-Wawrzyńce, Wojny-Izdebnik, Wojny-Piecki, Wojny-Pietrasze**.

Zjawiska społeczne – kryzysowe wg jednostek delimitacyjnych – tabela podsumowanie

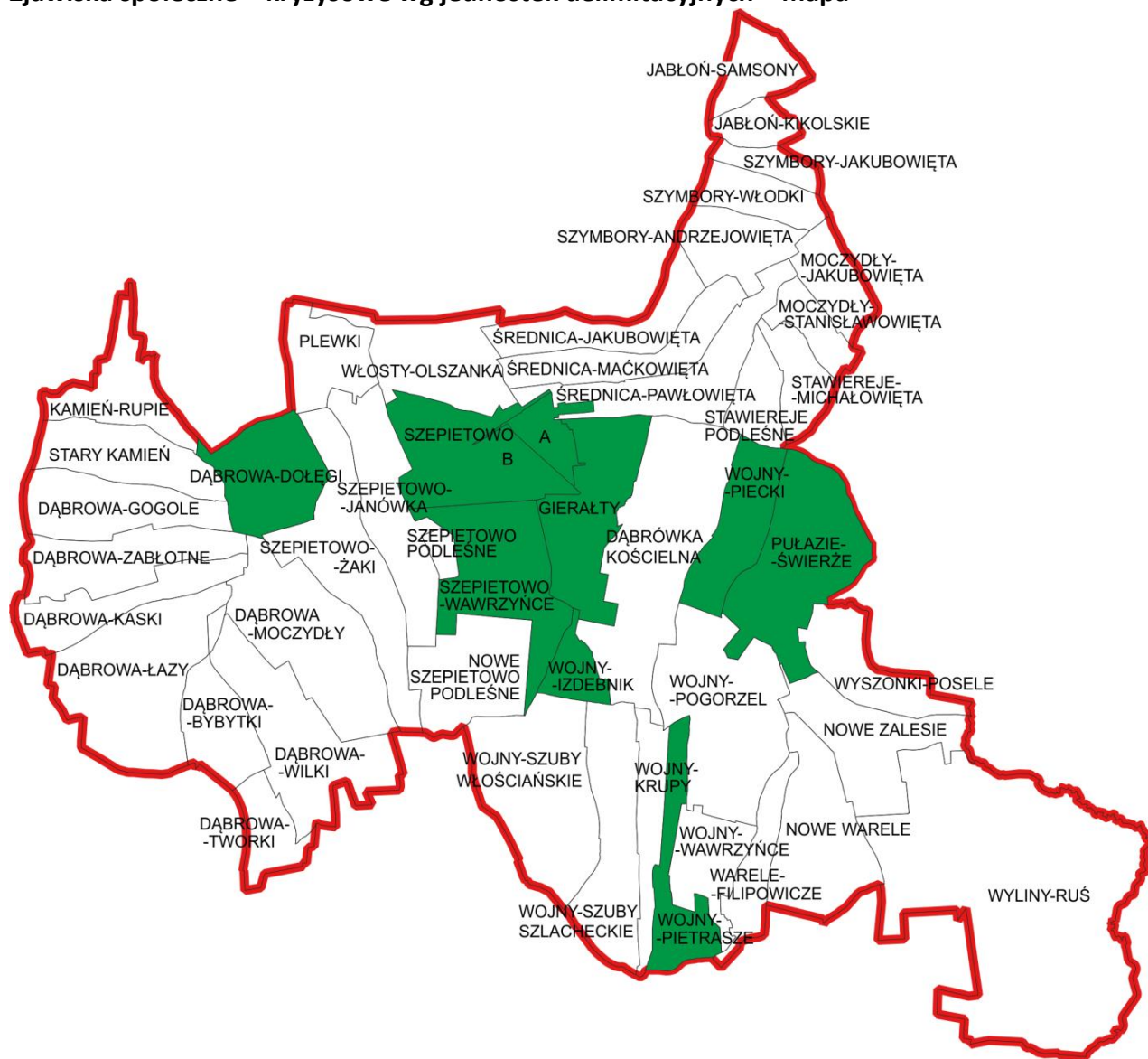
Lp.	Jednostka delimitacyjna	Czynniki społeczne (Czy zjawisko kryzysowe występuje?)						Liczba zjawisk kryzysowych
		bezrobocie	ubóstwo	alkoholizm	pomoc społeczna	udział w życiu społecznym i kulturalnym	kapitał społeczny i niski poziom edukacji	
1	Dąbrowa-Bybytki		TAK	TAK				2
2	Dąbrowa-Dołęgi		TAK		TAK	TAK		3
3	Dąbrowa-Gogole							0
4	Dąbrowa-Kaski							0
5	Dąbrowa-Łazy							0
6	Dąbrowa-Moczydły							0
7	Dąbrowa-Tworki		TAK		TAK			2
8	Dąbrowa-Wilki			TAK		TAK		2
9	Dąbrowa-Zabłotne				TAK	TAK		2
10	Dąbrówka Kościelna						TAK	1
11	Jabłoń-Kikolskie							0
12	Jabłoń-Samsony							0
13	Kamień-Rupie							0
14	Moczydły-Jakubowięta				TAK			1
15	Moczydły-Stanisławowięta							0
16	Gieralty	TAK				TAK	TAK	3
17	Nowe Szepietowo Podleśne				TAK			1
18	Nowe Warele					TAK		1
19	Nowe Zalesie					TAK	TAK	2

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

20	Plewki		TAK					1
21	Pułazie-Świerże				TAK	TAK	TAK	3
22	Stary Kamień							0
23	Stawiereje-Michałowięta							0
24	Stawiereje Podleśne							0
25	Szepietowo A	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	6
26	Szepietowo B	TAK				TAK	TAK	3
27	Szepietowo-Janówka				TAK			1
28	Szepietowo Podleśne							0
29	Szepietowo-Wawrzyńce	TAK	TAK	TAK		TAK	TAK	5
30	Szepietowo-Żaki					TAK		1
31	Szybory-Andrzejowięta				TAK	TAK		2
32	Szybory-Jakubowięta		TAK					1
33	Szybory-Włodki	TAK			TAK			2
34	Średnica-Jakubowięta	TAK		TAK				2
35	Średnica-Maćkowięta							0
36	Średnica-Pawłowięta					TAK		1
37	Warele-Filipowicze					TAK		1
38	Włosty-Olszanka		TAK			TAK		2
39	Wojny-Izdebnik	TAK			TAK		TAK	3
40	Wojny-Krupy				TAK			1
41	Wojny-Piecki		TAK			TAK	TAK	3
42	Wojny-Pietrasze	TAK		TAK		TAK		3
43	Wojny-Pogorzal						TAK	1
44	Wojny-Szuby Szlacheckie					TAK		1
45	Wojny-Szuby Włociańskie							0
46	Wojny-Wawrzyńce	TAK			TAK			2
47	Wyliny-Ruś							0
48	Wyszonki-Posele						TAK	1

Źródło: Opracowanie własne

Zjawiska społeczne – kryzysowe wg jednostek delimitacyjnych – mapa

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Zjawiska gospodarcze

Ocenę występowania negatywnych zjawisk w zakresie czynników gospodarczych przeprowadzono na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego i Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Dane o liczbie podmiotów gospodarczych uzyskane z KRS i CEIDG w poszczególnych jednostkach zsumowano i przeliczono na 100 mieszkańców.

Zjawiska gospodarcze

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Liczba przedsiębiorstw wg KRS [szt.]	Liczba podmiotów gospodarczych wg CEIDG [szt.]	Liczba podmiotów gospodarczych łącznie na 100 mieszkańców [szt./ 100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika mniejsza niż 50% średniej dla gminy)?
1	Dąbrowa-Bybytki	51	0	0	0,00	TAK
2	Dąbrowa-Dolegi	104	0	2	1,92	TAK
3	Dąbrowa-Gogole	68	0	4	5,88	
4	Dąbrowa-Kaski	79	0	1	1,27	TAK
5	Dąbrowa-Łazy	164	0	9	5,49	
6	Dąbrowa-Moczydły	152	0	5	3,29	
7	Dąbrowa-Tworki	29	0	3	10,34	
8	Dąbrowa-Wilki	83	0	5	6,02	
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	0	2	2,02	TAK
10	Dąbrówka Kościelna	363	1	19	5,51	
11	Jabłoń-Kikolskie	51	0	0	0,00	TAK
12	Jabłoń-Samsony	69	0	2	2,90	
13	Kamień-Rupie	53	0	2	3,77	
14	Moczydły-Jakubowięta	67	0	7	10,45	
15	Moczydły-Stanisławowięta	64	0	4	6,25	
16	Gieralty	104	0	2	1,92	TAK
17	Nowe Szepietowo Podleśne	57	0	3	5,26	
18	Nowe Warele	135	0	0	0,00	TAK
19	Nowe Zalesie	105	0	0	0,00	TAK
20	Plewki	66	0	6	9,09	
21	Pułazie-Świerze	190	0	6	3,16	
22	Stary Kamień	99	0	2	2,02	TAK
23	Stawiereje-Michalowięta	43	0	1	2,33	TAK
24	Stawiereje Podleśne	48	0	0	0,00	TAK
25	Szepietowo A	753	9	68	10,23	
26	Szepietowo B	1463	19	93	7,66	
27	Szepietowo-Janówka	143	1	5	4,20	
28	Szepietowo Podleśne	72	0	0	0,00	TAK

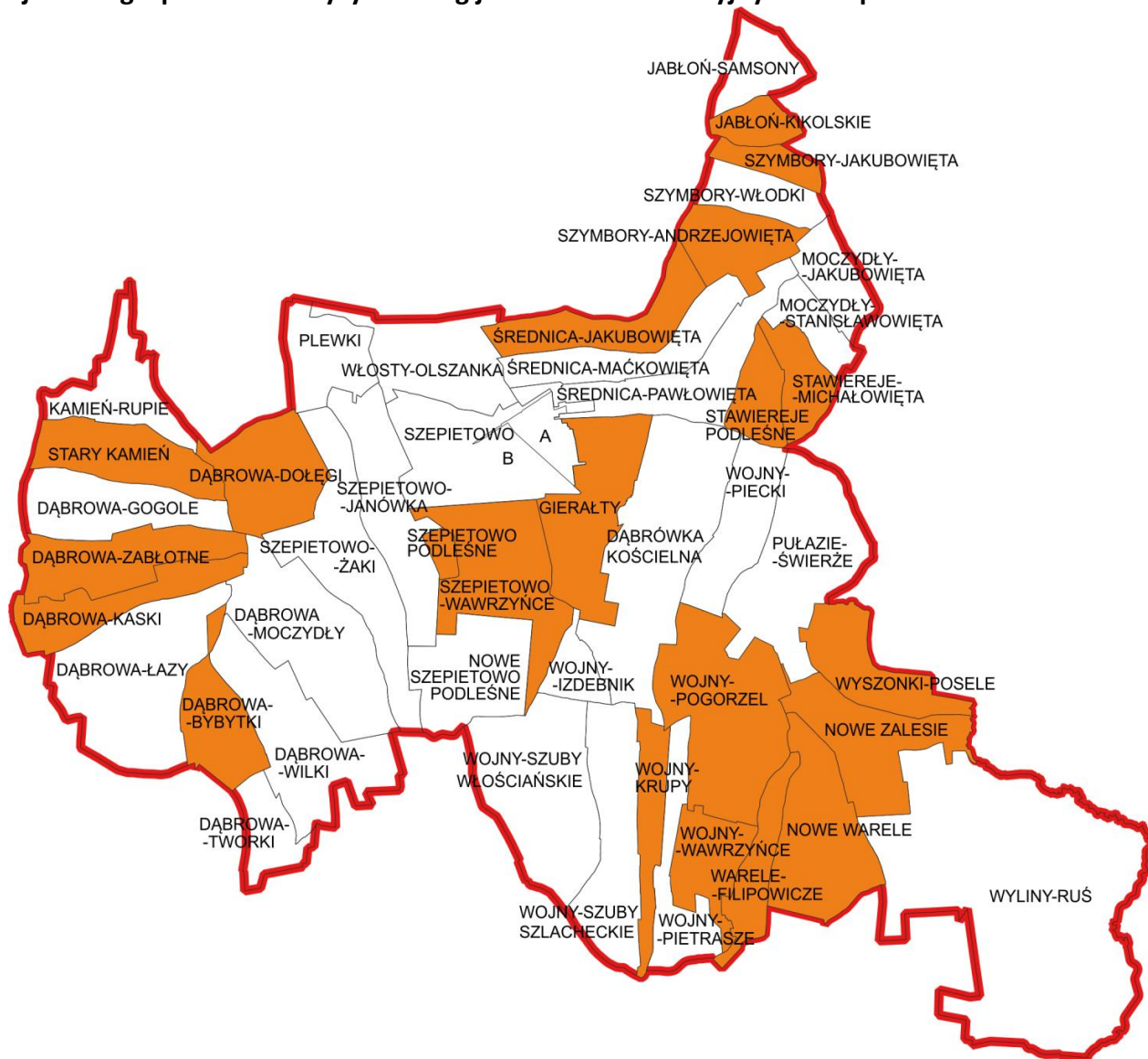
Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Liczba przedsiębiorstw wg KRS [szt.]	Liczba podmiotów gospodarczych wg CEIDG [szt.]	Liczba podmiotów gospodarczych łącznie na 100 mieszkańców [szt./ 100 Mk]	Czy występuje problem (wartość wskaźnika mniejsza niż 50% średniej dla gminy)?
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	0	9	2,08	TAK
30	Szepietowo-Żaki	94	0	4	4,26	
31	Szymbory-Andrzejowięta	91	0	1	1,10	TAK
32	Szymbory-Jakubowięta	42	0	0	0,00	TAK
33	Szymbory-Włodki	60	0	2	3,33	
34	Średnica-Jakubowięta	56	0	1	1,79	TAK
35	Średnica-Maćkowięta	150	0	7	4,67	
36	Średnica-Pawłowięta	152	0	7	4,61	
37	Warele-Filipowicze	83	0	1	1,20	TAK
38	Włosty-Olszanka	106	0	5	4,72	
39	Wojny-Izdebnik	73	0	4	5,48	
40	Wojny-Krupy	39	0	1	2,56	TAK
41	Wojny-Piecki	97	0	5	5,15	
42	Wojny-Pietrasze	107	0	4	3,74	
43	Wojny-Pogorzel	168	0	4	2,38	TAK
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	0	4	4,76	
45	Wojny-Szuby Włociańskie	251	2	20	8,76	
46	Wojny-Wawrzyńce	60	1	0	1,67	TAK
47	Wyliny-Ruś	211	1	5	2,84	
48	Wyszonki-Posele	46	0	0	0,00	TAK
	Razem	7177	34	335	5,14	

Źródło: Opracowanie własne

W ocenie zagregowanej zjawisk gospodarczych przyjęto, że największe nasilenie zjawisk negatywnych występuje na tych obszarach, na których wartość wskaźnika jest mniejsza, niż 50% średniej dla gminy. Średnia dla gminy wynosi 5,14 szt./ 100 Mk, a zatem zjawisko kryzysowe występuje jeśli wskaźnik jest niższy od 2,57 szt./ 100 Mk.

Uzyskane wyniki wskazują, że niekorzystne zjawiska gospodarcze z największą intensywnością koncentrują się w następujących jednostkach: **Dąbrowa-Bybytki, Dąbrowa-Dołęgi, Dąbrowa-Kaski, Dąbrowa-Zabłotne, Jabłoń-Kikolskie, Gierałty, Nowe Warele, Nowe Zalesie, Stary Kamień, Stawiereje-Michałowięta, Stawiereje Podleśne, Szepietowo Podleśne, Szepietowo-Wawrzyńce, Szymbory-Andrzejowięta, Szymbory-Jakubowięta, Średnica-Jakubowięta, Warele-Filipowicze, Wojny-Krupy, Wojny-Pogorzel, Wojny-Wawrzyńce, Wyszonki-Posele.**

Zjawiska gospodarcze – kryzysowe wg jednostek delimitacyjnych – mapa

Źródło: Opracowanie własne

4.3. Czynniki środowiskowe

Przy ocenie występowania negatywnych zjawisk w zakresie środowiska przyrodniczego posłużono się danymi związanymi z narażeniem na emisje pyłów (dane wg Programu ochrony powietrza).

Narażenie na emisje pyłów PM 2,5 przyjęto jako procentowy udział mieszkańców w całej populacji gminy, narażonych na emisje PM 2,5 wg jednostek delimitacyjnych. Stężenie PM 2,5 pochodzące z łącznej emisji na terenie gminy wynosiło od 16,1 do 24,9 mikrometrów/m³. Dane wg *Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej*, 2013, str. 171.

W ocenie zjawiska przyjęto, że nasilenie zjawisk negatywnych (zjawisko kryzysowe) występuje na tych obszarach, na których wartość wskaźnika jest wyższa niż 5%.

Zjawiska środowiskowe

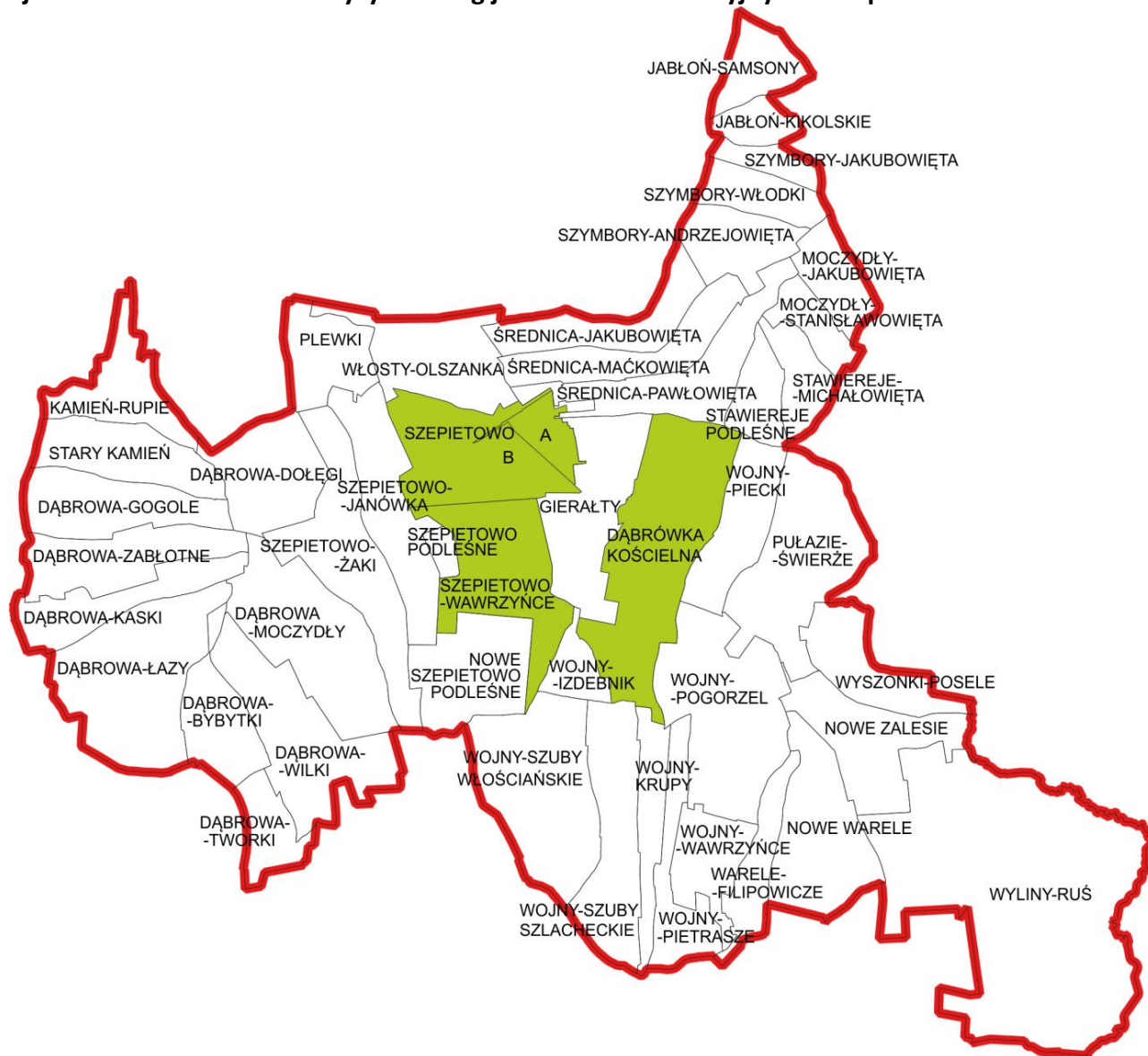
Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców [os.]	Udział mieszkańców narażonych na emisje pyłów [%]	Czy występuje problem? (wartość powyżej 5%)?
1	Dąbrowa-Bybytki	51	0,71%	
2	Dąbrowa-Dołęgi	104	1,45%	
3	Dąbrowa-Gogole	68	0,95%	
4	Dąbrowa-Kaski	79	1,10%	
5	Dąbrowa-Łazy	164	2,29%	
6	Dąbrowa-Moczydły	152	2,12%	
7	Dąbrowa-Tworki	29	0,40%	
8	Dąbrowa-Wilki	83	1,16%	
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	1,38%	
10	Dąbrówka Kościelna	363	5,06%	TAK
11	Jabłoń-Kikolskie	51	0,71%	
12	Jabłoń-Samsony	69	0,96%	
13	Kamień-Rupie	53	0,74%	
14	Moczydły-Jakubowięta	67	0,93%	
15	Moczydły-Stanisławowięta	64	0,89%	
16	Gierały	104	1,45%	
17	Nowe Szepietowo Podleśne	57	0,79%	
18	Nowe Warele	135	1,88%	
19	Nowe Zalesie	105	1,46%	
20	Plewki	66	0,92%	
21	Pułazie-Świerże	190	2,65%	
22	Stary Kamień	99	1,38%	
23	Stawiereje-Michałowięta	43	0,60%	

24	Stawiereje Podleśne	48	0,67%	
25	Szepietowo A	753	10,49%	TAK
26	Szepietowo B	1463	20,38%	TAK
27	Szepietowo-Janówka	143	1,99%	
28	Szepietowo Podleśne	72	1,00%	
29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	6,03%	TAK
30	Szepietowo-Żaki	94	1,31%	
31	Szymbory-Andrzejowięta	91	1,27%	
32	Szymbory-Jakubowięta	42	0,59%	
33	Szymbory-Włodki	60	0,84%	
34	Średnica-Jakubowięta	56	0,78%	
35	Średnica-Maćkowięta	150	2,09%	
36	Średnica-Pawłowięta	152	2,12%	
37	Warele-Filipowicze	83	1,16%	
38	Włosty-Olszanka	106	1,48%	
39	Wojny-Izdebnik	73	1,02%	
40	Wojny-Krupy	39	0,54%	
41	Wojny-Piecki	97	1,35%	
42	Wojny-Pietrasze	107	1,49%	
43	Wojny-Pogorzal	168	2,34%	
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	1,17%	
45	Wojny-Szuby Włociańskie	251	3,50%	
46	Wojny-Wawrzyńce	60	0,84%	
47	Wyliny-Ruś	211	2,94%	
48	Wyszonki-Posele	46	0,64%	

Źródło: Opracowanie własne.

W ocenie zjawisk dotyczących środowiska przyjęto, że największe nasilenie zjawisk negatywnych występuje na tych obszarach: **Dąbrówka Kościelna, Szepietowo A, Szepietowo B, Szepietowo-Wawrzyńce.**

Zjawiska środowiskowe – kryzysowe wg jednostek delimitacyjnych – mapa

Źródło: Opracowanie własne

4.4. Czynniki przestrzenno-funkcjonalne

Stan kryzysowy wywołany koncentracją negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych może przejawiać się w szczególności niewystarczającym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złym stanem technicznym lub niefunkcjonalnością, brakiem dostępu do usług, niedostosowaniem rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedoborem lub niską jakością terenów publicznych.

Przy ocenie występowania negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych posłużono się:

- danymi z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa prowadzonej przez Policję² dotyczącymi takich zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych jak: niewłaściwa infrastruktura drogowa, zła organizacja ruchu, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, dzikie wysypiska, dzikie kąpieliska, grupowanie się małoletnich zagrożonych demoralizacją, niestrzeżone przejazdy kolejowe i przejścia przez tory, nieprawidłowe parkowanie, przekraczanie prędkości;
- danymi o dostępności obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu.

Dane z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa

Dane dotyczą takich zjawisk jak: niewłaściwa infrastruktura drogowa, zła organizacja ruchu, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, dzikie wysypiska, dzikie kąpieliska, grupowanie się małoletnich zagrożonych demoralizacją, niestrzeżone przejazdy kolejowe i przejścia przez tory, nieprawidłowe parkowanie, przekraczanie prędkości.

Liczba zjawisk została zsumowana dla każdej jednostki delimitacyjnej.

Dostępność obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu

Na terenie gminy Szepietowo funkcjonują obiekty kultury - GOK, świetlice i inne: Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie, Izba Tradycji Szlacheckiej i Włościańskiej w Wojnach – Szubach Włościańskich, Wiejski Dom Kultury w Plewkach, Świetlica Środowiskowa w Dąbrówce Kościelnej, Świetlica Wiejska w Dąbrowie-Moczydłach, Świetlica Wiejska w Dąbrowie-Łazach, Świetlica Wiejska w Średnicy-Maćkowiętach, Świetlica Wiejska w Szepietowie-Janówce.

Na terenie gminy Szepietowo funkcjonują obiekty kultury – remizy OSP: remiza OSP Szepietowo, remiza OSP Średnica Maćkowięta, remiza OSP Dąbrówka Kościelna, remiza OSP Dąbrowa – Moczydły, remiza OSP Stary Kamień, remiza OSP Wojny – Pogorzal, remiza OSP Wyliny – Ruś, remiza OSP Dąbrowa – Łazy, remiza OSP Moczydły – Stanisławowięta, OSP Wojny-Szuby Włościańskie.

² <https://mapy.geoportal.gov.pl/iMapLite/KMZBPublic.html>, stan na 10.03.2018.

Na terenie gminy Szepietowo funkcjonują obiekty sportowo-rekreacyjne: Stadion Miejski znajdujący się w Szepietowie, kompleks boisk sportowych ORLIK w Szepietowie (jednostka Szepietowo B), Stadion sportowy w Szepietowie przy SP (jednostka Szepietowo A), wielofunkcyjne boisko sportowe przy SP w Dąbrówce Kościelnej, wielofunkcyjne boisko sportowe przy SP w Wojnach – Krupach, plac zabaw: Szepietowo przy ul. Plac Słoneczny, przy ul. Piwnej i przy Szkole Podstawowej, Szepietowo – Wawrzyńce, Szepietowo – Janówka, Dąbrowa – Bybytki, Dąbrówka Kościelna (przy Szkole Podstawowej), Plewki, Szymbory – Jakubowięta, Średnica – Maćkowięta, Dąbrowa – Zabłotne, siłownia plenerowa w Szepietowie (przy Gminnym Ośrodku Kultury), boiska trawiaste do piłki nożnej (z wyłączeniem obiektów przyszkolnych): Wojny – Pogorzelski, Szepietowo – Janówka, Szepietowo – Wawrzyńce, Dąbrowa – Dołęgi, Nowe Szepietowo – Podleśne.

Na terenie gminy Szepietowo funkcjonują szkoły: Szkoła Podstawowa w Szepietowie z oddziałami gimnazjalnymi, Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Kościelnej, Szkoła Podstawowa w Wojnach-Krupach.

Dane o dostępności obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu oznaczają liczbę obiektów w najbliższym otoczeniu, tzn. z danego sołectwa (jednostki delimitacyjnej) i sołectw (jednostek delimitacyjnych) sąsiednich. Dostępność jest mierzona liczbą obiektów na 100 mieszkańców danej jednostki.

Przykładowo dla sołectwa Dąbrowa-Bybytki (pierwsze w tabeli): liczba obiektów w sołectwie Dąbrowa-Bybytki wynosi 1 (plac zabaw), w sąsiednich odpowiednio: Dąbrowa-Łazy – 2, Dąbrowa-Tworki – 0, Dąbrowa-Wilki – 0. Razem Dąbrowa-Bybytki – 3 obiekty (1 w Dąbrowie-Bybytkach + sąsiednie 2 w Dąbrowie-Łazach). Liczba mieszkańców sołectwa wynosi 51 w przeliczeniu na 100 mieszkańców wskaźnik wynosi: $3/51 \cdot 100 = 5,88$ szt./ 100 Mk. W ten sposób określoną liczbę obiektów przeliczono na 100 mieszkańców danego sołectwa.

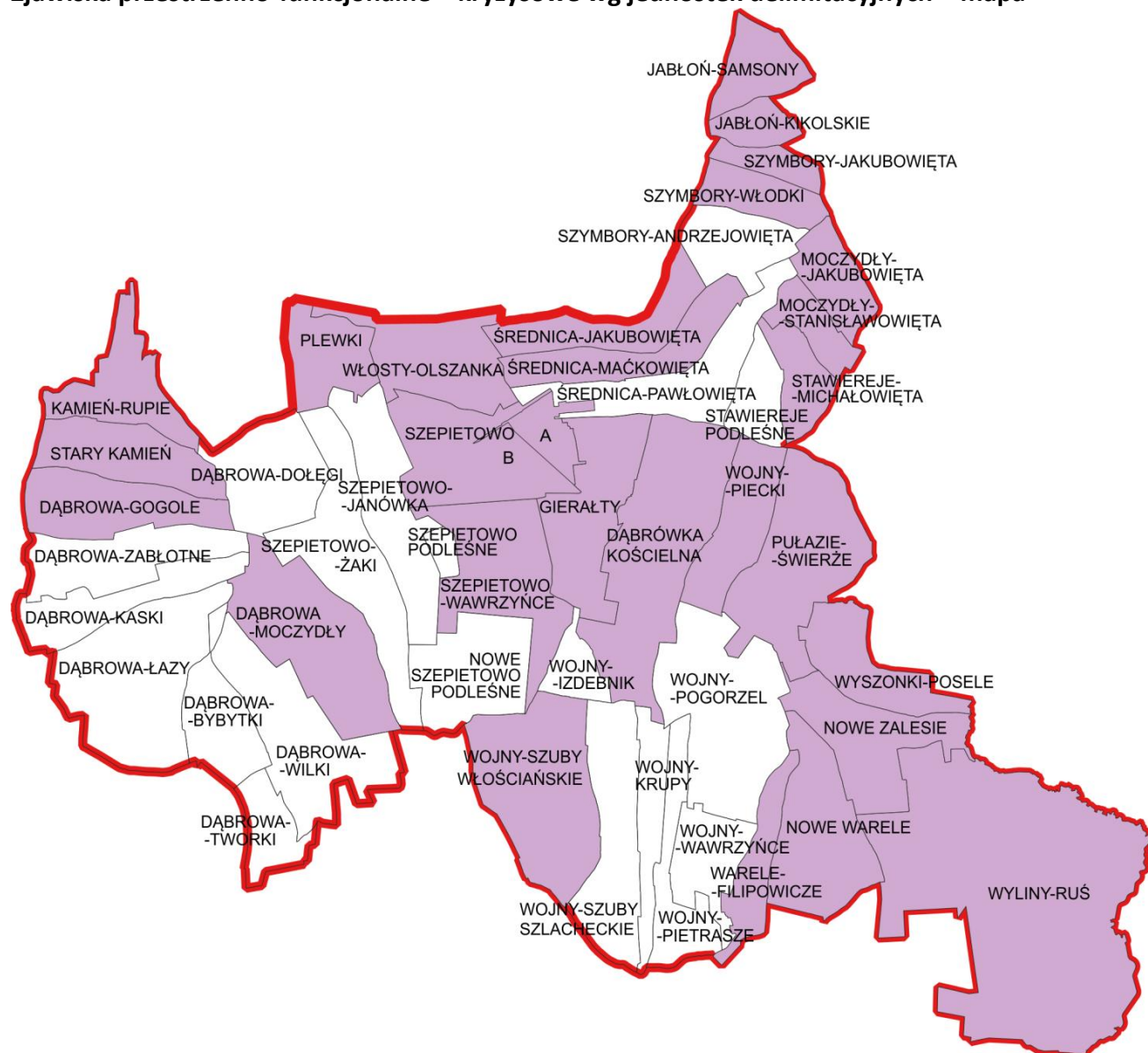
Przyjęto że istnieje problem cząstkowy jeśli:

- Wskaźnik - Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa [szt./100 Mk] jest powyżej 150% średniej dla gminy (czyli powyżej 1,5 szt./100 Mk),
- Wskaźnik – Dostępność do obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu [szt./ 100 Mk] jest poniżej 80% średniej dla gminy (czyli poniżej 2,93 szt./ 100 Mk).

W ocenie zagregowanej zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych przyjęto, że największe nasilenie zjawisk negatywnych występuje na tych obszarach, na których istnieje co najmniej jeden problem cząstkowy.

Uzyskane wyniki wskazują, że niekorzystne zjawiska koncentrują się w wielu jednostkach delimitacyjnych (pogrubiono i zaciemniono w tabeli).

Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne – kryzysowe wg jednostek delimitacyjnych – mapa

Źródło: Opracowanie własne

Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa [szt.]	WSKAŹNIK - Liczba zjawisk [szt./ 100 Mk]	Czy powyżej 150% średniej dla gminy?	Dostępność do obiektów kultury i edukacji w najbliższym otoczeniu [szt]	WSKAŹNIK - Dostępność do obiektów kultury i edukacji w najbliższym otoczeniu [szt/ 100 Mk]	Czy poniżej 80% średniej dla gminy?	Czy istnieje problem zagregowany? (co najmniej jeden problem cząstkowy)
1	Dąbrowa-Bybytki	51	0	0,00		3	5,88		
2	Dąbrowa-Dołęgi	104	0	0,00		7	6,73		
3	Dąbrowa-Gogole	68	2	2,94	TAK	3	4,41		TAK
4	Dąbrowa-Kaski	79	1	1,27		5	6,33		
5	Dąbrowa-Łazy	164	1	0,61		5	3,05		
6	Dąbrowa-Moczydły	152	4	2,63	TAK	7	4,61		TAK
7	Dąbrowa-Tworki	29	0	0,00		1	3,45		
8	Dąbrowa-Wilki	83	0	0,00		3	3,61		
9	Dąbrowa-Zabłotne	99	0	0,00		4	4,04		
10	Dąbrówka Kościelna	363	4	1,10		9	2,48	TAK	TAK
11	Jabłoń-Kikolskie	51	0	0,00		1	1,96	TAK	TAK
12	Jabłoń-Samsony	69	0	0,00		0	0,00	TAK	TAK
13	Kamień-Rupie	53	1	1,89	TAK	2	3,77		TAK
14	Moczydły-Jakubowięta	67	0	0,00		1	1,49	TAK	TAK
15	Moczydły-Stanisławowięta	64	0	0,00		1	1,56	TAK	TAK
16	Gieralty	104	6	5,77	TAK	18	17,31		TAK
17	Nowe Szepietowo Podleśne	57	0	0,00		8	14,04		
18	Nowe Warele	135	0	0,00		3	2,22	TAK	TAK
19	Nowe Zalesie	105	0	0,00		3	2,86	TAK	TAK
20	Plewki	66	2	3,03	TAK	6	9,09		TAK
21	Pułazie-Świerże	190	1	0,53		2	1,05	TAK	TAK
22	Stary Kamień	99	1	1,01		2	2,02	TAK	TAK
23	Stawiereje-Michałowięta	43	0	0,00		1	2,33	TAK	TAK
24	Stawiereje Podleśne	48	0	0,00		5	10,42		
25	Szepietowo A	753	23	3,05	TAK	11	1,46	TAK	TAK
26	Szepietowo B	1463	7	0,48		16	1,09	TAK	TAK
27	Szepietowo-Janówka	143	0	0,00		12	8,39		
28	Szepietowo Podleśne	72	0	0,00		5	6,94		

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

29	Szepietowo-Wawrzyńce	433	7	1,62	TAK	12	2,77	TAK	TAK
30	Szepietowo-Żaki	94	0	0,00		9	9,57		
31	Szymbory-Andrzejowięta	91	0	0,00		3	3,30		
32	Szymbory-Jakubowięta	42	0	0,00		1	2,38	TAK	TAK
33	Szymbory-Włodki	60	0	0,00		1	1,67	TAK	TAK
34	Średnica-Jakubowięta	56	1	1,79	TAK	3	5,36		TAK
35	Średnica-Maćkowięta	150	1	0,67		3	2,00	TAK	TAK
36	Średnica-Pawłowięta	152	0	0,00		20	13,16		
37	Warele-Filipowicze	83	1	1,20		2	2,41	TAK	TAK
38	Włosty-Olszanka	106	2	1,89	TAK	12	11,32		TAK
39	Wojny-Izdębnik	73	0	0,00		9	12,33		
40	Wojny-Krupy	39	0	0,00		7	17,95		
41	Wojny-Piecki	97	4	4,12	TAK	7	7,22		TAK
42	Wojny-Pietrasze	107	0	0,00		4	3,74		
43	Wojny-Pogorzel	168	2	1,19		9	5,36		
44	Wojny-Szuby Szlacheckie	84	0	0,00		9	10,71		
45	Wojny-Szuby Włociańskie	251	1	0,40		5	1,99	TAK	TAK
46	Wojny-Wawrzyńce	60	0	0,00		2	3,33		
47	Wyliny-Ruś	211	0	0,00		1	0,47	TAK	TAK
48	Wyszonki-Posele	46	0	0,00		0	0,00	TAK	TAK
Razem		7177	72	1,00		263	3,66		

Źródło: Opracowanie własne.

4.5. Czynniki techniczne

Ostatnią grupą rozpatrywanych zjawisk, są zjawiska techniczne. W ich obrębie pod uwagę brano degradację stanu technicznego obiektów gminnych, dysfunkcje rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, stan i liczbę zabytków.

Na potrzeby delimitacji obszaru gminy określono dwa podstawowe zjawiska o charakterze technicznym:

- liczba i stan obiektów gminnych,
- liczba i stan obiektów zabytkowych.

Liczba i stan obiektów gminnych

W zakresie obiektów gminnych przeanalizowano liczbę i stan obiektów gminnych wg jednostek delimitacyjnych.

Analizowane budynki: budynek Urzędu Miejskiego w Szepietowie, budynek Ośrodka Zdrowia, remiza OSP Szepietowo, remiza OSP Średnica Maćkowięta, remiza OSP Dąbrówka Kościelna, remiza OSP Dąbrowa – Moczydły, remiza OSP Stary Kamień, remiza OSP Wojny – Pogorzal, remiza OSP Wyliny – Ruś, remiza OSP Dąbrowa – Łazy, remiza OSP Moczydły – Stanisławowięta, OSP Wojny-Szuby Włociańskie.

Wśród obiektów sportowych gmina posiada Stadion Miejski znajdujący się w Szepietowie, stadion sportowy w Szepietowie, kompleks boisk sportowych ORLIK w Szepietowie, wielofunkcyjne boisko sportowe przy SP w Dąbrówce Kościelnej, wielofunkcyjne boisko sportowe przy SP w Wojnach – Krupach, place zabaw: Szepietowo przy ul. Plac Słoneczny, przy ul. Piwnej i przy Szkole Podstawowej, Szepietowo – Wawrzyńce, Szepietowo – Janówka, Dąbrowa – Bybytki, Dąbrówka Kościelna (przy Szkole Podstawowej), Plewki, Szymbory – Jakubowięta, Średnica – Maćkowięta, Dąbrowa – Zabłotne, siłownia plenerowa w Szepietowie (przy Gminnym Ośrodku Kultury), boiska trawiaste do piłki nożnej (z wyłączeniem obiektów przyszkolnych): Wojny – Pogorzal, Szepietowo – Janówka, Szepietowo – Wawrzyńce, Dąbrowa – Dołęgi, Nowe Szepietowo Podleśne.

W gminie znajdują się placówki oświaty: budynek Szkoły Podstawowej w Szepietowie, budynek po Publicznym Gimnazjum w Szepietowie, budynek Szkoły Podstawowej w Dąbrówce Kościelnej, budynek Szkoły Podstawowej w Wojnach-Krupach, budynek po Szkole Podstawowej w Dąbrowie Moczydłach (dzierzawiony przez SP „Szansa”), budynek po Szkole Podstawowej w Wylinach-Rusi (obecnie Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez SP „Szansa”).

Placówki kulturalne: Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie, Wiejski Dom Kultury w Plewkach, Izba Tradycji Szlacheckiej i Włociańskiej w Wojnach-Szubach Włociańskich, Świetlica Środowiskowa w Dąbrówce Kościelnej, Świetlica Wiejska w Dąbrowie-Moczydłach,

Świetlica Wiejska w Dąbrowie-Łazach, Świetlica Wiejska w Średnicy-Maćkowiecach, Świetlica Wiejska w Szepietowie-Janówce.

Ponadto inne obiekty komunalne: Stacja Uzdatniania Wody, ul. Kolejowa, Szepietowo, Miejska Oczyszczalnia Ścieków, ul. Sportowa, Szepietowo, Stacja Uzdatniania Wody Nowe Szepietowo-Podlesne, Stacja Uzdatniania Wody w Wojnach-Krupach, Stacja Uzdatniania Wody w Średnicy-Maćkowiecach.

Ponadto niszczące i niezagospodarowane tereny przy stawach w Szepietowie-Wawrzyńcach oraz w Szepietowie (tzw. „glinianki”).

Stan części w/w obiektów gminnych jest w części lub w całości niezadowolający. Dotyczy to niżej wymienionych obiektów:

- budynek Szkoły Podstawowej w Szepietowie - remontu wymaga dach sali gimnastycznej,
- budynek Szkoły Podstawowej w Dąbrowce Kościelnej - w niedalekiej przyszłości będzie konieczny remont podłogi w sali gimnastycznej oraz pomieszczeń w piwnicy,
- Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie - zagospodarowania wymaga teren wokół budynku: zieleniec i tereny utwardzone,
- Wiejski Dom Kultury w Plewkach - ogólny stan techniczny poniżej średniego, remontu wymaga elewacja jak i wewnątrz budynku,
- Świetlica Wiejska w Średnicy-Maćkowiecach, Świetlica Wiejska w Szepietowie-Janówce,
- budynek Ośrodka Zdrowia,
- Stacja Uzdatniania Wody w Średnicy-Maćkowiecach, stan techniczny średni,
- budynki Ochotniczej Straży Pożarnej: w Starym Kamieniu, w Średnicy-Maćkowiecach, w Moczydłach-Stanisławowiecach, w Dąbrowce Kościelnej, w Wojnach-Pogorzeli, w Wylinach-Rusi, wymienione obiekty są w średnim stanie technicznym,
- niszczące i niezagospodarowane tereny przy stawach w Szepietowie-Wawrzyńcach oraz w Szepietowie (tzw. „glinianki”),
- place zabaw: Szepietowo – Wawrzyńce, Szepietowo – Janówka, Dąbrowa – Bybytki, Dąbrowka Kościelna, Plewki, Szymbory – Jakubowięta, Średnica – Maćkowieca, Dąbrowa – Zabłotne, siłownia plenerowa w Szepietowie (przy Gminnym Ośrodku Kultury),
- boiska trawiaste do piłki nożnej (z wyłączeniem obiektów przyszkolnych): Wojny – Pogorzeli, Szepietowo – Janówka, Szepietowo – Wawrzyńce, Dąbrowa – Dołęgi, Nowe Szepietowo Podlesne.

Przyjęto, że w zakresie stanu technicznego obiektów gminnych istnieje negatywne zjawisko cząstkowe (problem) jeśli przynajmniej dwa obiekty w danej jednostce delimitacyjnej wymagają remontu lub przebudowy.

Liczba i stan obiektów zabytkowych

Zaprezentowano listę obiektów zabytkowych w gminie z informacją czy wymagają interwencji. Część zabytków jest wpisana do wojewódzkiego rejestru zabytków.

Na obszarze gminy Szepietowo 122 obiektów posiadających wartości kulturowe, zostało wpisane do ewidencji zabytków, w tym:

- 37 budynków mieszkalnych tradycyjnego budownictwa regionalnego,
- 8 zagród,
- 7 elementów założeń parkowych, aleje,
- 1 wiatrak koźlak,
- 5 spichlerzy,
- 17 krzyży przydrożnych,
- 8 kapliczek przydrożnych,
- 39 innych budynków takich jak: młyn motorowy, kolportaż strażacki, mleczarnia, zabudowania kolejowe, gospodarcze podworskie i inne.

Spośród nich wpisane do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków na terenie gminy Szepietowo:

Budynki i obszary ujęte w rejestrze wojewódzkiego konserwatora zabytków

Lp.	Nr rejestru	Obiekt	Data	Miejscowość
1	A-60	kościół parafialny p.w. Św. Anny	kościół murowany z 1875 r. - obiekt wpisany do rejestru zabytków wraz z bramą i ogrodzeniem z końca XIX wieku,	Dąbrówka Kościelna
2	A-60	Kaplica PM Loretańskiej	k. XIX w	Dąbrówka Kościelna
3	A-60	Kostnica	Murowana, pocz. XX w,	Dąbrówka Kościelna
4	A-60	dzwonnica przy kościele	drewniana dzwonnica z XIX w., Dzwon z 1654 r.	Dąbrówka Kościelna
5	A-309	nagrobek Augusta Wojno na cmentarzu parafialnym		Dąbrówka Kościelna
6	A-435	cmentarz wojenny z I wojny światowej		Szepietowo B
7	A-195	pozostałość zespołu dworsko – parkowo – folwarczny	z przełomu XIX/XX w.	Szepietowo -Wawrzyńce
8	A-278	cmentarz wojenny z I wojny światowej		Średnica – Pawłowięta

Ponadto strefą ochrony konserwatorskiej objęty został:

- układ historyczny wsi Dąbrówka Kościelna,
- pozostałości założeń dworsko – parkowych w Szepietowie -Wawrzyńcach,
- pozostałości założeń dworsko – parkowych w Wylinach - Rusi.

Ze wszystkich 122 obiektów 9 wymaga interwencji.

Budynki/ obiekty wymagające interwencji

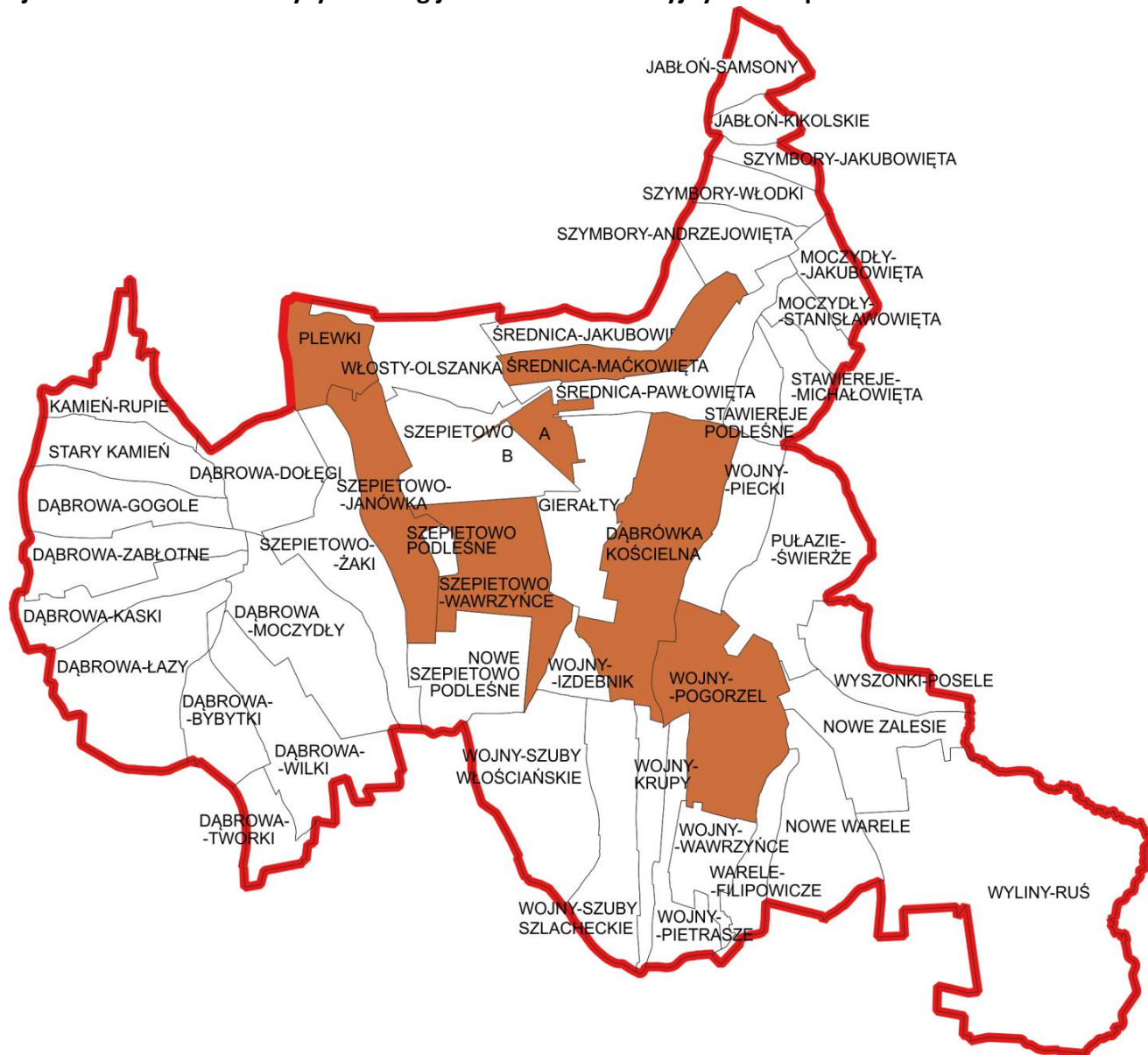
Lp.	Nr rejestru	Obiekt	Data	Miejscowość /stan
1	A-60	dzwonnica przy kościele	drewniana dzwonnica z XIX w., Dzwon z 1654 r.	Dąbrówka Kościelna , wymagany kompleksowy remont.
2		mleczarnia		Dąbrówka Kościelna , stan zły – wymaga gruntownego remontu.
3		młyn motorowy		Dąbrówka Kościelna , stan zły – wymaga gruntownego remontu.
4		budynek stacji PKP		Szepietowo A , budynek będzie remontowany w ramach modernizacji kolei Warszawa – Białystok
5		budynek stacyjny		Szepietowo A , stan wymagający odświeżenia.
6	A-435	cmentarz wojenny z I wojny światowej		Szepietowo B , wymaga uporządkowania i konserwacji.
7		Park - pozostałości założeń dworsko – parkowych	XIX w.	Szepietowo -Wawrzyńce , wymaga uporządkowania i konserwacji.
8		obora	z 1894 r.	Nowe Szepietowo Podleśne , po pożarze, obiekt w ruinie, wymaga gruntownej przebudowy/ odbudowy.
9	A-278	cmentarz wojenny z I wojny światowej		Średnica – Pawłowięta , wymaga uporządkowania.

Przyjęto, że w zakresie obiektów zabytkowych gminnych istnieje negatywne zjawisko cząstkowe (problem) jeśli na terenie jednostki delimitacyjnej występują przynajmniej dwa obiekty zabytkowe wymagające interwencji.

W ocenie zagregowanej zjawisk technicznych przyjęto, że największe nasilenie zjawisk negatywnych występuje na tych obszarach, na których występuje co najmniej jedno zjawisko częstkowe.

Uzyskane wyniki wskazują, że niekorzystne zjawiska z największą intensywnością koncentrują się w następujących jednostkach: **Dąbrówka Kościelna, Plewki, Szepietowo A, Szepietowo-Janówka, Szepietowo-Wawrzyńce, Średnica-Maćkowieta, Wojny-Pogorzel.**

Zjawiska techniczne – kryzysowe wg jednostek delimitacyjnych – mapa

Źródło: Opracowanie własne

Zjawiska techniczne

Lp.	Jednostka	Ilość budynków gminnych [szt.]	Ilość budynków i obiektów gminnych wymagających interwencji [szt.]	Czy istnieje problem? (Co najmniej dwa obiekty wymagające interwencji/remontu na terenie jednostki delimitacyjnej)	Liczba obiektów zabytkowych [szt.]	Liczba obiektów zabytkowych wymagających interwencji [szt.]	Czy istnieje problem? (Co najmniej dwa obiekty wymagające interwencji/remontu na terenie jednostki delimitacyjnej)	Suma liczb obiektów [szt.]	Czy istnieje problem? (Co najmniej jedno zjawisko cząstkowe)
1	Dąbrowa-Bybytki	1	1		3			1	
2	Dąbrowa-Dołęgi	1	1		2			1	
3	Dąbrowa-Gogole				1			0	
4	Dąbrowa-Kaski				0			0	
5	Dąbrowa-Łazy	2			6			0	
6	Dąbrowa-Moczydły	3			1			0	
7	Dąbrowa-Tworki				0			0	
8	Dąbrowa-Wilki				1			0	
9	Dąbrowa-Zabłotne	1	1		1			1	
10	Dąbrówka Kościelna	5	3	TAK	16	3	TAK	6	TAK
11	Jabłoń-Kikolskie				2			0	
12	Jabłoń-Samsony				3			0	
13	Kamień-Rupie				2			0	
14	Moczydły-Jakubowięta				3			0	
15	Moczydły-Stanisławowięta	1	1		0			1	
16	Gierałty				1			0	
17	Nowe Szepietowo Podleśne	2	1		2	1		2	
18	Nowe Warele				3			0	
19	Nowe Zalesie				4			0	
20	Plewki	2	2	TAK	1			2	TAK
21	Pułazie-Świerże				1			0	
22	Stary Kamień	1	1		3			1	
23	Stawiereje-Michałowięta				1			0	
24	Stawiereje Podleśne				1			0	
25	Szepietowo A	9	4	TAK	2	2	TAK	6	TAK
26	Szepietowo B	7	1		8	1		2	
27	Szepietowo-Janówka	3	3	TAK	1			3	TAK
28	Szepietowo Podleśne				1			0	
29	Szepietowo-Wawrzyńce	3	3	TAK	8	1		4	TAK
30	Szepietowo-Żaki				1			0	
31	Szymbory-Andrzejowięta				1			0	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

32	Szymbory- Jakubowięta	1	1		2			1	
33	Szymbory-Włodki				2			0	
34	Średnica- Jakubowięta				2			0	
35	Średnica- Maćkowięta	4	3	TAK	4			3	TAK
36	Średnica- Pawłowięta				3	1		1	
37	Warele- Filipowicze				0			0	
38	Włosty-Olszanka				2			0	
39	Wojny-Izdebnik				0			0	
40	Wojny-Krupy	3			0			0	
41	Wojny-Piecki				0			0	
42	Wojny-Pietrasze				2			0	
43	Wojny-Pogorzel	2	2	TAK	4			2	TAK
44	Wojny-Szuby Szlacheckie				3			0	
45	Wojny-Szuby Włosciańskie	2			2			0	
46	Wojny-Wawrzyńce				3			0	
47	Wyliny-Ruś	2	1		9			1	
48	Wyszonki-Posele				4			0	
	Razem	55	29		122	9		38	

Źródło: Opracowanie własne.

5. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji oraz zasięgi przestrzenne

Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju **stan kryzysowy** to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z innych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Natomiast **obszar zdegradowany** to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy.

W ocenie zagregowanej zjawisk negatywnych przyjęto, że obszary zdegradowane to obszary:

- charakteryzujące się występowaniem co najmniej 3 cząstkowych czynników problemowych (zjawisk społecznych),
- oraz co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem w jednej z dodatkowych sfer.

W ten sposób wyznaczono obszary zdegradowane w jednostkach delimitacyjnych: **Dąbrowa-Dołęgi, Gierałty, Pułazie-Świerże, Szepietowo A, Szepietowo B, Szepietowo-Wawrzyńce, Wojny-Piecki.**

Szczególne nasilenie negatywnych zjawisk społecznych oraz zjawisk w innych sferach występuje w jednostkach delimitacyjnych: **Szepietowo A i Szepietowo-Wawrzyńce.** Są to dwie jednostki delimitacyjne, w których występują liczne zjawiska kryzysowe: Szepietowo A – 11 zjawisk i Szepietowo-Wawrzyńce – 10 zjawisk.

W związku z tym jako rekomendowane do objęcia obszarem rewitalizacji są jednostki: **Szepietowo A i Szepietowo-Wawrzyńce.**

Zestawienie końcowe zagregowanych wskaźników dla poszczególnych sfer

Lp.	Jednostka	OZ	OR	Czynniki społeczne							Zjawiska gospodarcze	Czynniki środowiskowe	Czynniki przestrzenno-funkcjonalne		Czynniki techniczne		Liczba zjawisk kryzysowych	
				bezrobocie	ubóstwo	alkoholizm	pomoc społeczna	udział w życiu społecznym i kulturalnym	kapitał społeczny	Liczba zjawisk kryzysowych społecznych			Liczba firm	Udział mieszkańców narażonych na emisję pyłów	Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa	Dostępność do obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu		Liczba obiektów i budynków wymagających remontu/przebudowy
1	Dąbrowa-Bybytki				TAK	TAK					2	TAK						3
2	Dąbrowa-Dołęgi	OZ			TAK		TAK	TAK			3	TAK						4
3	Dąbrowa-Gogole										0		TAK					1
4	Dąbrowa-Kaski										0	TAK						1
5	Dąbrowa-Łazy										0							0
6	Dąbrowa-Moczydły										0		TAK					1
7	Dąbrowa-Tworki				TAK		TAK				2							2
8	Dąbrowa-Wilki					TAK		TAK			2							2
9	Dąbrowa-Zabłotne						TAK	TAK			2	TAK						3
10	Dąbrówka Kościelna								TAK		1		TAK		TAK	TAK	TAK	5
11	Jabłoń-Kikolskie										0	TAK			TAK			2
12	Jabłoń-Samsony										0				TAK			1

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

13	Kamień-Rupie									0			TAK				1
14	Moczydły-Jakubowięta						TAK			1				TAK			2
15	Moczydły-Stanisławowięta									0				TAK			1
16	Gierałty	OZ		TAK				TAK	TAK	3	TAK		TAK				5
17	Nowe Szepietowo Podleśne						TAK			1							1
18	Nowe Warele							TAK		1	TAK			TAK			3
19	Nowe Zalesie							TAK	TAK	2	TAK			TAK			4
20	Plewki				TAK					1			TAK		TAK		3
21	Pułazie-Świerże	OZ					TAK	TAK	TAK	3				TAK			4
22	Stary Kamień									0	TAK			TAK			2
23	Stawiereje-Michałowięta									0	TAK			TAK			2
24	Stawiereje Podleśne									0	TAK						1
25	Szepietowo A	OZ	OR	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	6		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	11
26	Szepietowo B	OZ		TAK				TAK	TAK	3		TAK		TAK			5
27	Szepietowo-Janówka						TAK			1					TAK		2
28	Szepietowo Podleśne									0	TAK						1
29	Szepietowo-Wawrzyńce	OZ	OR	TAK	TAK	TAK		TAK	TAK	5	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK		10
30	Szepietowo-Żaki							TAK		1							1
31	Szymbory-Andrzejowięta						TAK	TAK		2	TAK						3
32	Szymbory-Jakubowięta				TAK					1	TAK			TAK			3
33	Szymbory-Włodki			TAK			TAK			2				TAK			3
34	Średnica-Jakubowięta			TAK		TAK				2	TAK		TAK				4
35	Średnica-Maćkowięta									0				TAK	TAK		2
36	Średnica-Pawłowięta							TAK		1							1
37	Warele-Filipowicze							TAK		1	TAK			TAK			3
38	Włosty-Olszanka				TAK			TAK		2			TAK				3
39	Wojny-Izdebnik			TAK			TAK		TAK	3							3

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

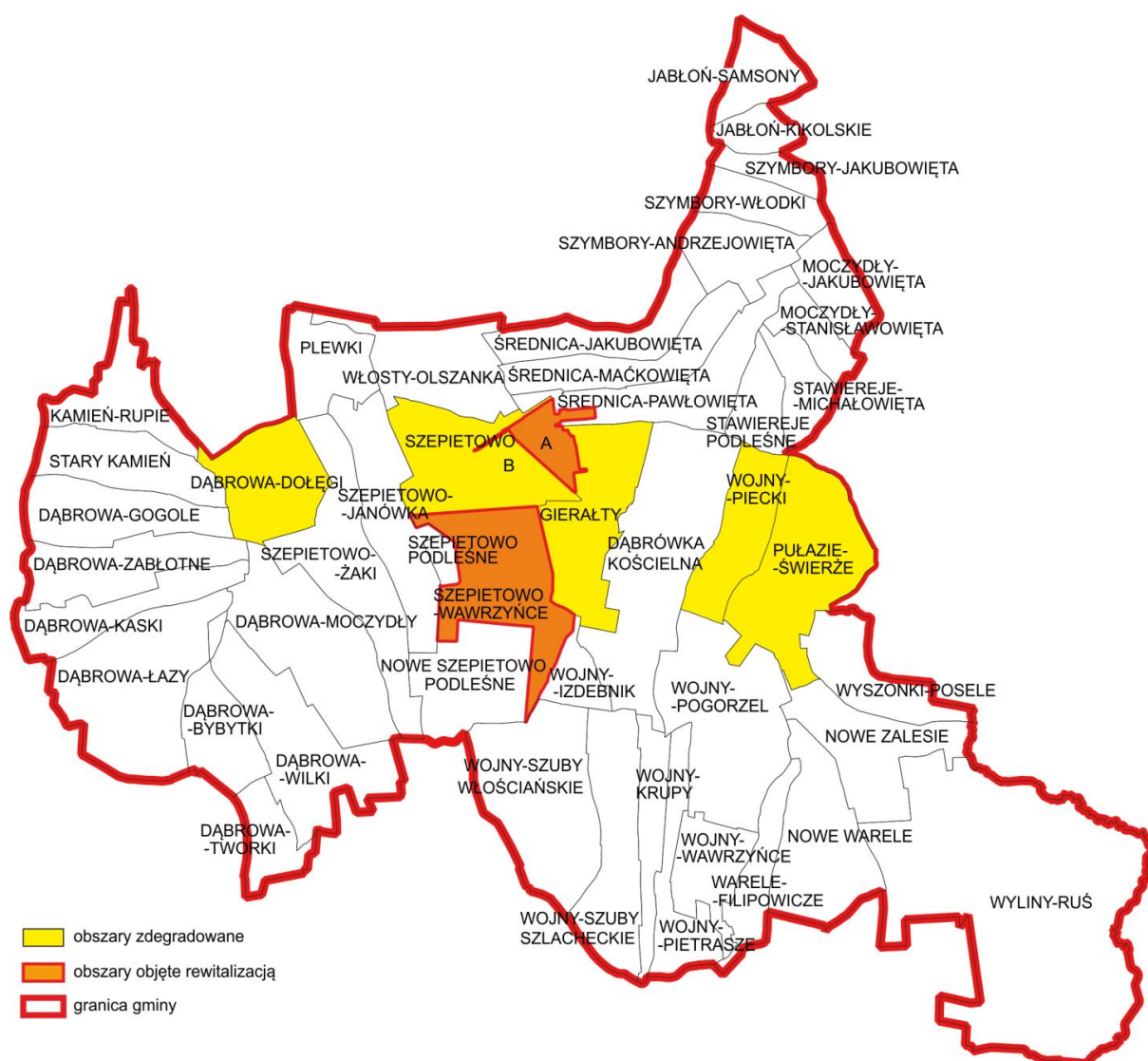
40	Wojny-Krupy					TAK			1	TAK						2
41	Wojny-Piecki	OZ			TAK		TAK	TAK	3			TAK				4
42	Wojny-Pietrasze			TAK		TAK		TAK	3							3
43	Wojny-Pogorzel							TAK	1	TAK				TAK		3
44	Wojny-Szuby Szlacheckie						TAK		1							1
45	Wojny-Szuby Włościańskie								0				TAK			1
46	Wojny-Wawrzyńce			TAK		TAK			2	TAK						3
47	Wyliny-Ruś								0				TAK			1
48	Wyszonki-Posele							TAK	1	TAK			TAK			3

Jednostki delimitacyjne rekomendowane do objęcia obszarem rewitalizacji:

- Szepietowo A zajmuje 105,17 ha powierzchni i jest zamieszkane przez 753 osób,
- Szepietowo-Wawrzyńce zajmują 427,99 ha i jest zamieszkane przez 433 osób,

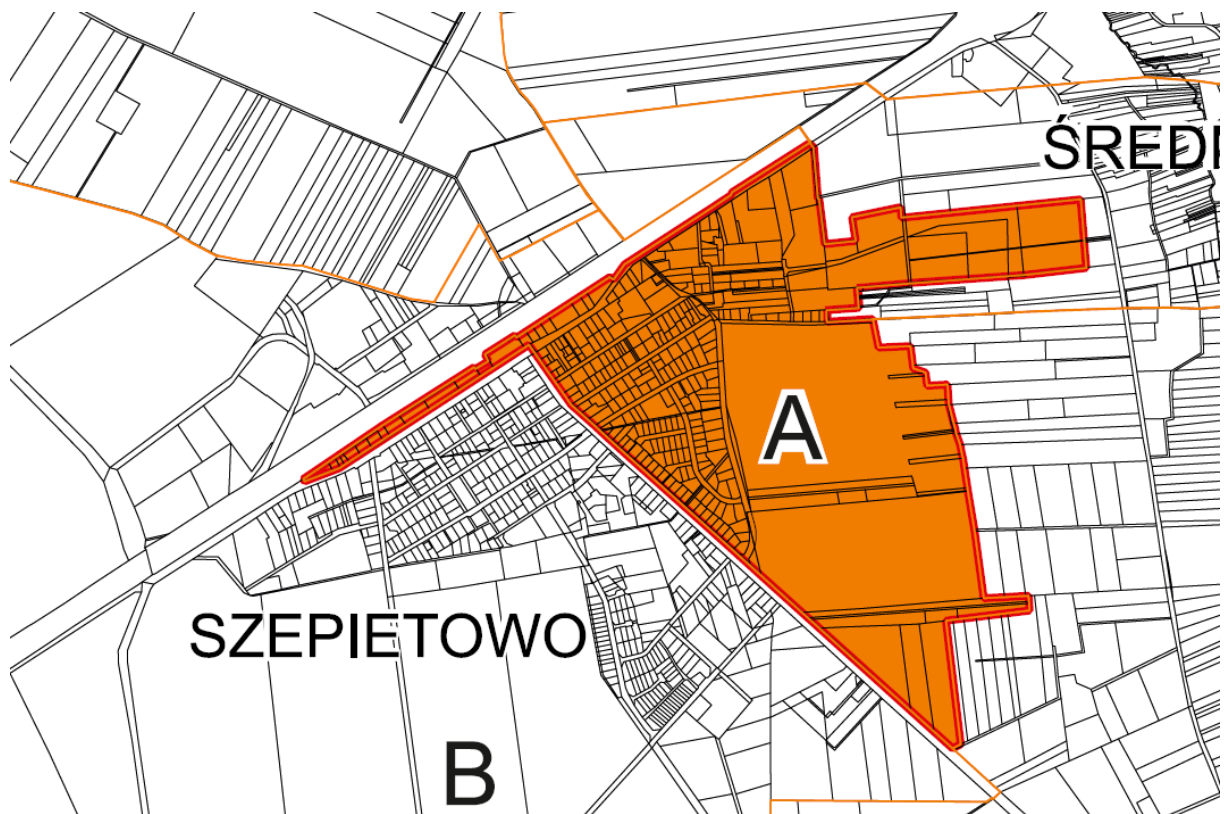
co łącznie stanowi 533,16 ha (3,52 % powierzchni gminy) oraz 1186 mieszkańców co stanowi 16,53% ludności gminy.

Zestawienie końcowe – obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji na tle jednostek delimitacyjnych w całej gminie

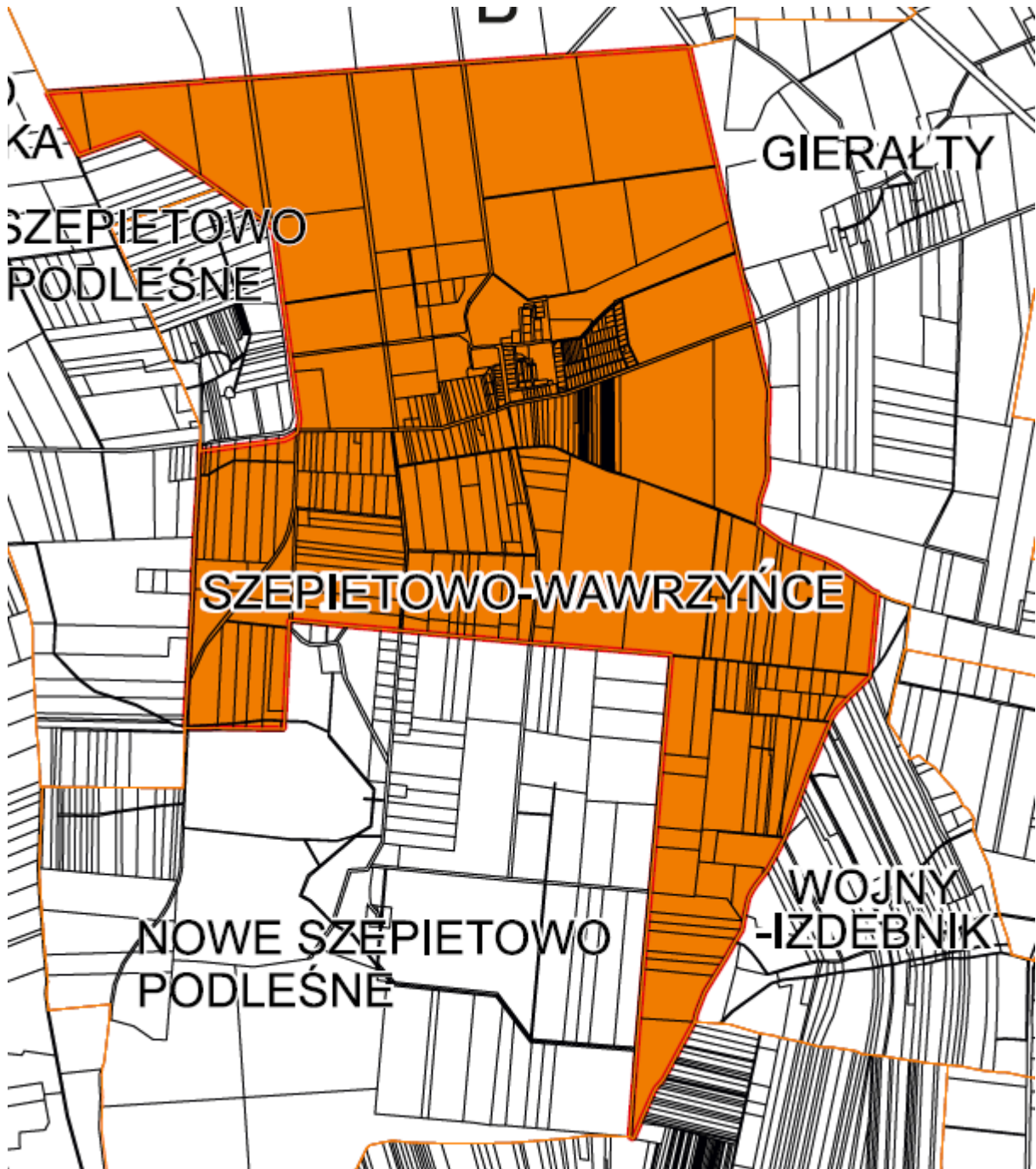
Źródło: Opracowanie własne.

Zakres przestrzenny – obszar rewitalizacji Szepietowo

Źródło: Opracowanie własne.

Zakres przestrzenny – obszar rewitalizacji Szepietowo - Wawrzyńce

Źródło: Opracowanie własne.

6. Wizja obszaru

W wyniku rewitalizacji, na obszarze rewitalizacji powinny zajść określone zmiany, które powinny doprowadzić do wyprowadzenia obszaru ze stanów kryzysowych. Ważne jest zatem ustalenie stanu po realizacji wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych, stanu docelowego, pożądanego przez wielu interesariuszy. Ten planowany stan docelowy po przeprowadzeniu wsparcia określany jest jako wizja obszaru rewitalizacji.

Program Rewitalizacji określa główne kierunki, którymi gmina jako wspólnota mieszkańców powinna podążać w perspektywie najbliższych lat, aby wyeliminować lub ograniczyć niekorzystne zjawiska zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji.

Określono wizję, czyli pożądaną stan obszaru rewitalizacji na koniec okresu realizacji programu (2022 rok).

Formułując wizję przyjęto zasadę, że powinna być ona łatwa do zapamiętania, tak aby każdy uczestnik życia społecznego w gminie, wiedział dokąd zmierza rozwój społeczno-gospodarczy obszaru.

Wizja stanowi opis stanu obszaru oczekiwanego w przyszłości. Jest to obraz, wyobrażenie tego obszaru za kilka lat przy optymistycznym założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań zewnętrznych. Wizja rozwoju jest wynikiem wykorzystania endogenicznych zasobów gminy i obszaru rewitalizacji.

Identyczna wizja została określona dla obydwu podobszarów ponieważ cele i kierunki działań dla poszczególnych podobszarów są jednakowe, przy czym istnieją zasadnicze różnice w niektórych działaniach.

WIZJA

PODOBSZARY REWITALIZACJI TO MIEJSCA

Z DOBRĄ INFRASTRUKTURĄ PUBLICZNĄ ORAZ BOGATĄ OFERTĄ KULTURY I REKREACJI,

ZE ZINTEGROWANYMI, AKTYWNYMI I PRZEDSIĘBIORCZYMI MIESZKAŃCAMI

REALIZUJĄCYMI SIĘ ZAWODOWO I SPOŁECZNIE

---

7. Cele rewitalizacji, kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

7.1. Sposób pogłębionej analizy OR

W analizie delimitacyjnej określono szereg wskaźników delimitacyjnych, które posłużyły do oceny wielu zjawisk, w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Zjawiska te i wskaźniki stanowiły podstawę wyodrębnienia obszaru rewitalizacji (OR). W niniejszym podrozdziale:

- powtórzono wybrane oceny tych zjawisk i uszczegółowiono je,
- wskazano przyczyny występowania tych zjawisk,
- określono sposoby ograniczenia występowania tych zjawisk w postaci projektów rewitalizacyjnych ze wskazaniem uzasadnienia i powiązań zjawisko-projekt.

W celu pogłębienia diagnozy problemów oraz w celu ustalenia przyczyn występowania zjawisk wykorzystano badania mieszkańców obszarów rewitalizacji, wnioski ze spotkań konsultacyjnych oraz dodatkowe dane zebrane w trakcie prac nad dokumentem, które ze względu na małą ilość danych dla wszystkich jednostek delimitacyjnych lub swój jakościowy charakter, nie zostały wykorzystane na etapie delimitacji.

Badania zostały przeprowadzone na grupie 56 osób, mieszkańców OR Szepietowo A i na grupie 45 mieszkańców OR Szepietowo-Wawrzyńce przez odpowiednio przeszkolonego ankietera, za pomocą standaryzowanego kwestionariusza ankiety składającego się z 1 pytania półzamkniętego z 38 odpowiedziami oraz 1 pytania otwartego - opisowego z dowolną liczbą odpowiedzi.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że ankietowani oceniali negatywne zjawiska i przyczyny w skali od 0 do 3, gdzie 0 oznacza, że zjawisko nie występuje, 1 – zjawisko występuje z małą intensywnością (mały problem), 2 – zjawisko występuje ze średnią intensywnością, 3 – zjawisko występuje z dużą intensywnością - (duży problem).

Wskazywano w badaniach także przyczyny zjawisk – w analizie pogłębionej podano procent wskazań wszystkich badanych.

7.2. Pogłębiona analiza obszarów rewitalizacji (przyczyny zjawisk i potencjały) – OR Szepietowo A

7.2.1. Zjawiska społeczne i gospodarcze

Na podstawie wskaźników delimitacyjnych, które posłużyły do wyodrębnienia obszaru rewitalizacji (OR), określono zjawiska społeczne jako zjawiska kryzysowe wg tabeli poniżej.

Zjawiska społeczne na OR Szepietowo A – podsumowanie sfery społecznej

Czynniki społeczne (zjawisko kryzysowe występuje - TAK)						Liczba zjawisk kryzysowych
bezrobocie	ubóstwo	alkoholizm	pomoc społeczna	udział w życiu społecznym i kulturalnym	kapitał społeczny i niski poziom edukacji	
TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	6

Spśród zdiagnozowanych obszarów w sferze społecznej, wszystkie badane zjawiska uznano w procesie delimitacji za zjawiska kryzysowe na OR.

Bezrobocie i ubóstwo, pomoc społeczna

Jednym z kluczowych zjawisk negatywnych jest bezrobocie. Wskaźnik bezrobocia obliczono jako liczbę przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców OR. Wskaźnik bezrobocia wyniósł 6,20 os/ 100 Mk i był około dwukrotnie wyższy od średniej dla gminy. Na OR występuje duża koncentracja problemu bezrobocia.

Problem bezrobocia został potwierdzony w badaniu ankietowym na OR. Osoby biorące w nim udział wskazały bezrobocie jako istotny problem odczuwalny na OR – średnia ocena 2,29 (w skali 0-3). Jako przyczyny bezrobocia wskazano głównie: niską aktywność społeczną (72% badanych), niewystarczającą ilość firm (54% wskazań), niskie płace demotywujące pracowników (48% wskazań), niski poziom wykorzystania lokalnych potencjałów (54% wskazań).

Z problemem bezrobocia powiązane jest zjawisko ubóstwa, które występuje na całym OR. Średnia wartość wskaźnika ubóstwa wynosi na OR 8,45 (liczba przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców OR). Stanowi to wartość wyraźnie wyższą od średniej dla gminy (3,60).

Podstawowe przyczyny ubóstwa i bezrobocia należy wiązać także z ilością i kondycją firm na OR i terenie całej gminy. W sferze gospodarczej podstawowym wskaźnikiem jest liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Twarde dane statystyczne wskazują, że średnia dla gminy wynosi 5,14, a na obszarze rewitalizacji 10,23. Teoretycznie sytuacja jest zatem dobra na OR. Jednak dane statystyczne nie odzwierciedlają do końca realiów. Duża część firm zatrudnia mieszkańców całej gminy, a nie tylko OR, stąd mimo dobrego wskaźnika liczby firm na 100 Mk, problem bezrobocia jest relatywnie wysoki.

Dane z badań ankietowych potwierdzają sytuację kryzysową. W odczuciu ankietowanych przyczyną wysokiego bezrobocia i ubóstwa jest niewielka ilość przedsiębiorstw (ocena 2,15 na 3,0) i ich słaba kondycja (ocena 2,44 na 3,0). Wskazywano także, że barierą rozwoju firm na OR jest brak dopasowania umiejętności mieszkańców do potrzeb przedsiębiorców, ale przede

wszystkim marazm części mieszkańców, brak chęci do zmiany statusu zawodowego, brak chęci do uczenia się nowych umiejętności. Badani podkreślali także związek w/w zjawisk z alkoholizmem.

Rozwiązaniem problemu, zarówno w sferze zjawisk społecznych (ubóstwo i bezrobocie), jak i w zakresie słabej kondycji firm, niskich płac oraz niskiego poziomu zatrudnienia w firmach jest promocja przedsiębiorczości, wsparcie dotacyjne dla istniejących oraz nowych podmiotów (dla bezrobotnych), a także wykorzystanie potencjału lokalnego obszaru OR. Na analizowanym terenie występuje potencjał do rozwoju usług dla rolnictwa, usług agroturystycznych i przetwórstwa rolno-żywnościowego, w tym ekologicznego. Gmina i OR są atrakcyjne pod tym względem – w Szepietowie odbywają się duże targi rolnicze, gmina posiada bogatą historię, potencjał do rozwoju produktów lokalnych i produktów opartych o lokalne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze. Potencjalny wzrost zatrudnienia w firmach związanych z obsługą rolnictwa, agroturystyką, usługami okołoturystycznymi ograniczy zjawisko bezrobocia i poprawi słabą kondycję przedsiębiorstw.

Uwzględniając w/w potencjały OR Szepietowo zaplanowano następujące projekty.

Projekt nr 1 - Rewitalizacja przestrzeni miejskiej dla rozwoju przedsiębiorczości. Projekt obejmuje dwa zadania:

- 1) budowę targowiska miejskiego w Szepietowie, na terenie miasta, w części zurbanizowanej. Zakres projektu obejmuje wykonanie placu głównego targowiska, drogi dojazdowej, parkingów: utwardzenie, oświetlenie, odwodnienie + rekultywacja terenu.
- 2) rewitalizację przestrzeni, placów i remont obiektów pokolejowych dla rozwoju kultury i przedsiębiorczości (remont budynków pokolejowych na rzecz utworzenia izby pamięci, małego muzeum, połączonych z handlem lokalnymi produktami).

W wyniku realizacji projektu zostanie wykorzystany naturalny potencjał OR związany z produkcją i handlem produktami rolnymi i przetwórstwa rolno-żywnościowego. Projekt wykorzystuje potencjał przyrodniczy i kulturowy OR, podniesie atrakcyjność OR, umożliwi wzrost liczby turystów i przyjezdnych zainteresowanych zakupem świeżej żywności i produktów rolnych (Szepietowo leży przy drodze krajowej Warszawa – Zambrów – Bielsk Podlaski), co przyczyni się do wzrostu dochodów firm lokalnych, w dłuższej perspektywie stworzy możliwość wzrostu zatrudnienia i/lub wyższych płac.

W celu wsparcia wykorzystania potencjału wprowadzono **projekt nr 2 – Przedsiębiorcze Szepietowo**, w ramach którego zaplanowano: wspieranie doradztwa dla lokalnych przedsiębiorców i pomocy w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej (szkolenia), promocja rozwoju agroturystyki i rolnictwa oraz przetwórstwa ekologicznego (szkolenia), prezentacje i szkolenia dotyczące wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w rozwoju przedsiębiorczości, opracowanie systemu zachęt dla lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób niepełnosprawnych, realizacja projektów dotacyjnych (z EFS) związanych z przekazaniem środków na założenie własnej działalności gospodarczej.

W procesie rekrutacji na szkolenia i projekty wsparcia dla nowotworzonych firm pierwszeństwo będą miały osoby bezrobotne, ubogie, niepełnosprawne, w wieku 50+, po lub w trakcie resocjalizacji, zagrożone alkoholizmem.

W celu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości wprowadzono także projekt **nr 6 - Aktywni kulturą**, który obejmuje warsztaty i szkolenia aktywizujące: prezentacje i szkolenia dotyczące wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w rozwoju przedsiębiorczości (warsztaty rękodzieła ludowego, lokalne kulinaria), co także wspiera rozwój produktów lokalnych.

Zakłada się, że dzięki projektom nr 1 i 2 powstaną nowe miejsca pracy, część mieszkańców rozpocznie prowadzenie działalności gospodarczej, spadnie bezrobocie.

W czasie konsultacji wskazywano, iż problemu ubóstwa czy bezrobocia nie da się wyeliminować tylko za pomocą rozwoju firm, ponieważ część zjawisk kryzysowych nie wynika tylko z braku pracy lub niskich płac, ale także z wieloletnich zaniedbań w rozwoju osobistym ludzi. W związku z tym jako sposoby pobudzenia aktywności mieszkańców proponowano większą integrację, promocję wewnętrzną (promocję potencjałów gminy, wskazanie bezrobotnym, ludziom którzy popadli w życiowy marazm, sposobów wykorzystania lokalnych potencjałów).

Problem ubóstwa i bezrobocia widoczny jest także we wskaźniku pomocy społecznej, który jest bardzo wysoki na OR (dwukrotnie wyższy niż średnia w gminie). Wysoka liczba świadczeń z pomocy społecznej wynika jednak nie tylko z bezrobocia czy ubóstwa związanego z brakiem pracy ale także z takich przyczyn jak:

- niepełnosprawność,
- długotrwałą lub ciężką chorobę,
- bezradność opiekuńczo-wychowawczą w rodzinach wielodzietnych i niepełnych,
- potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietność,
- alkoholizm,
- powiększająca się grupa osób starszych i nieporadnych życiowo.

W związku z tym zaproponowano cały zestaw projektów o charakterze integracyjnym i wspierającym opartych na poszerzeniu oferty zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Projekt nr 3 - Szepietowska Seniorada. Projekt obejmuje wsparcie usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami świadczonych w lokalnej społeczności, rozwój usług opieki medycznej dla osób starszych, rozwój usług aktywizacyjnych dla osób starszych (zajęcie sportowe, rekreacyjne, kursy, szkolenia, warsztaty), wspieranie realizacji programów profilaktyki skierowanych na choroby cywilizacyjne i specyficzne problemy zdrowotne.

Na OR dotkliwy jest także problem alkoholizmu (poziom 3-krotnie wyższy, niż średnia dla gminy).

Do eliminacji zjawiska przyczynią się pośrednio projekty nr 5 i 6 oraz 7-11 poprzez zapewnienie młodzieży dostępu do infrastruktury oraz usług edukacji, kultury i rekreacji.

Udział w życiu społecznym i kulturalnym oraz kapitał społeczny

Udział w życiu społecznym i kulturalnym na OR jest zdecydowanie za niski w porównaniu ze średnimi dla gminy. Podstawowym wskaźnikiem opisującym zjawisko jest wskaźnik uczestnictwa [liczba uczestników/ liczba Mk], przy czym 1 mieszkaniec mógł wielokrotnie brać udział w różnych imprezach. Wskaźnik ten na OR wynosi 1,60, przy średniej dla gminy 2,21. To dość niski wynik, uwzględniając fakt, iż mieszkańcy OR (miasta Szepietowo) mają teoretycznie łatwiejszy dostęp do różnych wydarzeń kulturalnych, niż mieszkańcy odległych wsi.

Natomiast kapitał społeczny na OR badano za pomocą wielkości frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach parlamentarnych (2015 r.). Poziom frekwencji wyborczej na OR jest niższy, niż średnia dla gminy.

W celu określenia przyczyn niskiego poziomu uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym oraz kapitału społecznego posłużono się wynikami badań ankietowych przeprowadzonych na OR. W badaniach respondenci oceniali w ankietach intensywność negatywnych zjawisk w zakresie udziału mieszkańców w życiu społecznym, w obrębie szeregu czynników/ przyczyn.

Ankietowani oceniali negatywne zjawiska w skali od 0 do 3, gdzie 0 oznacza, że zjawisko nie występuje, 1 – zjawisko występuje z małą intensywnością (mały problem), 2 – zjawisko występuje ze średnią intensywnością, 3 – zjawisko występuje z dużą intensywnością - (duży problem).

Przyczyna	Średnia ocena
niski poziom współpracy międzyludzkiej	2,31
niski poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne	2,11
nieufność międzyludzka	2,44
niski poziom kreatywności, pomysłowości, przedsiębiorczości	2,24
słaba aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania	2,54

Wśród głównych przyczyn (najwyższa negatywna ocena) niskiego poziomu uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym oraz niskiego kapitału społecznego wskazywano: niski poziom współpracy międzyludzkiej, niski poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne, niski poziom kreatywności, pomysłowości, przedsiębiorczości, słabą aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania.

W odpowiedzi na w/w zjawiska zaproponowano następujące projekty rewitalizacyjne.

Projekt nr 5 - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych. Projekt obejmuje: organizację imprez i zawodów w nowych dyscyplinach sportowych (np.: nordic walking, fitness, szachy, koszykówka, zawody rowerowe), rozwój programów edukacyjno-profilaktycznych, stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych, rozwój oferty zajęć

kulturalnych w celu integracji międzypokoleniowej (spotkania, warsztaty, konkursy wspierające udział osób w różnym wieku we wspólnych projektach).

Projekt nr 6 - Aktywni kulturą. Projekt obejmuje aktywizację dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym za pomocą realizacji działań aktywizujących opartych o lokalne dziedzictwo kulturowe: warsztaty rękodzieła ludowego, lokalne kulinaria, warsztaty literackie, aktorskie, blogerskie, fotograficzne i inne o tematyce lokalnej.

Szkolenia/warsztaty integracyjne, w oparciu o kulturę lokalną i budowanie lokalnej tożsamości oraz więzi społecznych, które zapewnią reprezentantom grup defaworyzowanych wyższe poczucie wartości i poprawę kondycji psychicznej, motywację do działania i chęci poprawy własnej sytuacji ekonomicznej.

W procesie rekrutacji na zajęcia pierwszeństwo będą miały osoby bezrobotne, ubogie, niepełnosprawne, w wieku 50+, po lub w trakcie resocjalizacji, zagrożone alkoholizmem.

W czasie konsultacji mieszkańcy wskazywali potrzebę tworzenia wspólnot mieszkaniowych, nie posiadali jednak wiedzy w tym zakresie. W związku z tym, że na OR działają organizacje pozarządowe, które stanowią potencjał OR do rozwoju usług integracji i kultury, jednocześnie aktywność tych organizacji nie jest zbyt wielka, działają lokalnie, przy wsparciu doraźnych dotacji, bez kapitału charakterystycznego dla dużych organizacji zaproponowano **projekt nr 4 - Szepietowska szkoła liderów**. Projekt obejmuje:

- przeprowadzenie cyklu szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz lokalnych liderów z terenu OR obejmującego: podstawy prawne funkcjonowania organizacji pozarządowych, księgowość NGO i inne,
- przeprowadzenie cyklu szkoleń i doradztwa dla mieszkańców oraz lokalnych liderów z terenu OR obejmującego: podstawy prawne funkcjonowania wspólnot mieszkaniowych, księgowość, organizacja i inne.

Projekty nr 3, 5 i 6 są komplementarne do projektów 8-11, ponieważ będą realizowane w oparciu o potencjał nowych lub zmodernizowanych obiektów.

7.2.2. Czynniki środowiskowe

Negatywne zjawiska w zakresie środowiska przyrodniczego oceniano w oparciu o odsetek mieszkańców narażonych na emisje pyłów. Zjawisko niskiej emisji na OR jest dość dotkliwe, dotyczy to ponad 10% mieszkańców gminy skupionych na OR. Oznacza to wysoką koncentrację zjawiska. Podstawową przyczyną zjawiska są niskie dochody mieszkańców (nie stać ich na wymianę kotłów na bardziej ekologiczne).

W związku z tym zaproponowano **projekt nr 14 - Zmniejszenie emisji CO₂ i zanieczyszczeń pyłowych** obejmujący wymianę starych pieców opalanych węglem na kotły emitujące mniejszą ilość spalin i mniej energochłonne, montaż kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, termomodernizację budynków w prywatnych i publicznych obiektach na OR.

Projekt przyczynia się także do podniesienia jakości sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz dodatkowo wspiera pośrednio cele gospodarcze na OR – wyższa jakość infrastruktury sprzyja otwieraniu nowych firm i podnosi ogólną atrakcyjność gospodarczą obszaru.

7.2.3. Czynniki przestrzenno-funkcjonalne i techniczne

Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Do analizy delimitacyjnej jako podstawowe dane do oceny zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zostały uwzględnione:

- dane z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa prowadzonej przez Policję³ dotyczących takich zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych jak: niewłaściwa infrastruktura drogowa, zła organizacja ruchu, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, dzikie wysypiska, dzikie kąpieliska, grupowanie się małoletnich zagrożonych demoralizacją, niestrzeżone przejazdy kolejowe i przejścia przez tory, nieprawidłowe parkowanie, przekraczanie prędkości;
- danymi o dostępności obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu.

We dwóch cząstkowych zjawiskach w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej OR miał wyraźnie gorsze wskaźniki, niż średnie dla gminy. Na OR bardzo licznie występują takie zjawiska jak: niewłaściwa infrastruktura drogowa, zła organizacja ruchu, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, nieprawidłowe parkowanie, przekraczanie prędkości. Wskaźnik dla OR wynosi 3,05 [szt./100 Mk] przy średniej dla gminy – 1,00 [szt./100 Mk].

³ <https://mapy.geoportal.gov.pl/iMapLite/KMZBPublic.html>

Dostępność do obiektów kultury i edukacji w najbliższym otoczeniu wynosi 1,46 [szt./ 100 Mk], przy średniej dla gminy 3,66 [szt./ 100 Mk].

Sposób wyliczenia w/w wskaźników jest opisany w części delimitacyjnej.

Przy pogłębionej ocenie występowania negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych posłużono się danymi ankietowymi. W badaniach ankietowych jako przyczyny w/w zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa wskazywano: niezagospodarowane tereny przy stawach w Szepietowie (60% wskazań) sprzyjające spożywaniu alkoholu w miejscach niedozwolonych, tworzeniu dzikich kąpielisk, zanieczyszczeniu środowiska, grupowaniu się małoletnich zagrożonych demoralizacją.

Do projektów, które w dużej mierze przyczyniają się do rozwiązania wyżej opisanych problemów należą:

- **projekt nr 8 - Rewitalizacja terenu w miejscowości Szepietowo (przy stawach na „gliniankach”) z przeznaczeniem na cele rekreacyjne,**
- **projekt nr 9 - Wykonanie boiska wielofunkcyjnego przy SP w Szepietowie,**
- **projekt nr 10 - Zagospodarowanie terenu przy Gminnym Ośrodku Kultury,**
- **projekt nr 11 - Zakup wyposażenia dla Gminnego Ośrodka Kultury w Szepietowie.**

Wyżej wymienione projekty zwiększają dostępność do infrastruktury kultury, sportu i rekreacji na OR.

Zjawiska techniczne

Na potrzeby delimitacji określono dwa podstawowe zjawiska o charakterze technicznym:

- liczba i stan obiektów gminnych,
- liczba i stan obiektów zabytkowych.

Stan niektórych obiektów gminnych na OR Szepietowo A jest w części lub w całości zdegradowany lub wysoce niezadowolający. Dotyczy to m.in. niżej wymienionych obiektów:

- Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie - zagospodarowania wymaga teren wokół budynku: zieleniec i tereny utwardzone,
- niszczące i niezagospodarowane tereny przy stawach w Szepietowie (tzw. „glinianki”),
- budynek stacji PKP,
- budynek stacyjny.

Dlatego też zaproponowano **projekt nr 8 - Rewitalizacja terenu w miejscowości Szepietowo (przy stawach na „gliniankach”) z przeznaczeniem na cele rekreacyjne** oraz **projekt nr 10 - Zagospodarowanie terenu przy Gminnym Ośrodku Kultury i projekt nr 1 (zadanie 2) - rewitalizacja przestrzeni, placów i remont obiektów pokolejowych dla rozwoju kultury i**

przedsiębiorczości (remont budynków pokolejowych na rzecz utworzenia izby pamięci, małego muzeum, połączonych z handlem lokalnymi produktami).

Projekty te mają wpływ zarówno na sferę techniczną, jak i funkcjonalną oraz społeczną. Projekty opisano wcześniej.

7.3. Pogłębiona analiza obszarów rewitalizacji (przyczyny zjawisk i potencjały) – OR Szepietowo - Wawrzyńce

7.3.1. Zjawiska społeczne i gospodarcze

Zjawiska społeczne na OR Szepietowo - Wawrzyńce – podsumowanie sfery społecznej

Czynniki społeczne (zjawisko kryzysowe występuje - TAK)						Liczba zjawisk kryzysowych
bezrobocie	ubóstwo	alkoholizm	pomoc społeczna	udział w życiu społecznym i kulturalnym	kapitał społeczny i niski poziom edukacji	
TAK	TAK	TAK		TAK	TAK	5

Spośród zdiagnozowanych obszarów w sferze społecznej, prawie wszystkie badane zjawiska uznano w procesie delimitacji za zjawiska kryzysowe na OR.

Bezrobocie i ubóstwo, pomoc społeczna

Jednym z kluczowych zjawisk negatywnych jest bezrobocie. Wskaźnik bezrobocia obliczono jako liczbę przyznanych świadectw z M-GOPS z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców OR. Wskaźnik bezrobocia wyniósł 4,62 os/ 100 Mk i był około 50% wyższy od średniej dla gminy. Na OR występuje duża koncentracja problemu bezrobocia.

Problem bezrobocia został potwierdzony w badaniu ankietowym na OR. Osoby biorące w nim udział wskazały bezrobocie jako istotny problem odczuwalny na OR – średnia ocena 2,33 (w skali 0-3). Jako przyczyny bezrobocia wskazano głównie: niską aktywność społeczną (80% badanych), niewystarczającą ilość firm (60% wskazań), niskie płace demotywujące pracowników (40% wskazań), niski poziom wykorzystania lokalnych potencjałów (74% wskazań).

Z problemem bezrobocia powiązane jest zjawisko ubóstwa, które występuje na całym OR. Średnia wartość wskaźnika ubóstwa wynosi na OR 5,77 os./ 100 Mk (liczba przyznanych świadectw z M-GOPS z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców OR). Stanowi to wartość wyraźnie wyższą od średniej dla gminy (3,60).

Podstawowe przyczyny ubóstwa i bezrobocia należy wiązać z ilością i kondycją firm na OR. W sferze gospodarczej podstawowym zjawiskiem kryzysowym na obszarze rewitalizacji określono niską liczbę podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Twarde dane statystyczne wskazują, że średnia dla gminy wynosi 5,14, a na obszarze rewitalizacji 2,08. Zdecydowana większość tych firm to indywidualna działalność gospodarcza.

W badaniach ankietowych jako przyczynę bezrobocia i ubóstwa wskazywano niewielką ilość przedsiębiorstw (ocena bardzo niska - 2,67 na 3,0) i ich słabą kondycję (ocena 3,00 na 3,0).

W czasie konsultacji oraz w ankietach badani wskazywali przyczyny problemów: niskie płace, małą liczbę osób zatrudnionych w firmach, brak dopasowania umiejętności mieszkańców do potrzeb przedsiębiorców, marazm części mieszkańców. Wskazywano także, że problem bezrobocia wynika ze zbyt dużej opieki socjalnej.

Rozwiązaniem problemu, zarówno w sferze zjawisk społecznych (ubóstwo i bezrobocie), jak i w zakresie słabej kondycji firm, niskich płac oraz niskiego poziomu zatrudnienia w firmach jest promocja przedsiębiorczości, wsparcie dotacyjne dla istniejących oraz nowych podmiotów (dla bezrobotnych), a także wykorzystanie potencjału lokalnego obszaru OR. Na analizowanym terenie występuje potencjał do rozwoju usług dla rolnictwa, usług agroturystycznych i przetwórstwa rolnego, w tym ekologicznego. Dlatego zaproponowano **projekt nr 2 – Przedsiębiorcze Szepietowo**, opisany już wcześniej przy OR Szepietowo.

Należy jedynie wskazać, że na OR Szepietowo-Wawrzyńce znajduje się teren ODR Szepietowo – jednego z kluczowych ośrodków doradztwa rolniczego w północno-wschodniej Polsce. Jednocześnie na OR istnieją zużyte już budynki komunalne i po byłym PGR. Na tym obszarze znajduje się także zespół przyrodniczo – krajobrazowy objęty ochroną pn. „Park krajobrazowy w Szepietowie – Wawrzyńcach”.

Wymienione wyżej potencjały wymagają wykorzystania i dodatkowego wsparcia. Dlatego też zaproponowano następujące projekty:

- **Projekt nr 12 - Rewitalizacja zabytkowego parku w Szepietowie – Wawrzyńcach**, który ma podnieść atrakcyjność OR także dla rozwoju turystyki,
- **Projekt nr 13 - Przebudowa drogi gminnej we wsi Szepietowo –Wawrzyńce**, który obejmuje remont podbudowy i nadbudowy, wymianę nawierzchni, chodniki. Celem jest także skomunikowanie części OR z miejscowością gminną, w tym dojazd do byłych terenów PGR. To wszystko podniesie atrakcyjność gospodarczą obszaru OR.

Problem ubóstwa i bezrobocia wynika także z szeregu dodatkowych elementów takich jak: niepełnosprawność, alkoholizm, coraz większa grupa osób starszych i nieporadnych życiowo.

W związku z tym zaproponowano cały zestaw projektów o charakterze integracyjnym i wspierającym opartych na poszerzeniu oferty zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych - **Projekt nr 3 - Szepietowska Seniorada** – opisano wcześniej.

Na OR dotkliwy jest także problem alkoholizmu (poziom o 70% wyższy niż średnia dla gminy).

Do eliminacji zjawiska przyczynią pośrednio projekty nr 5 i 6 oraz 7 i 12 poprzez zapewnienie młodzieży dostępu do infrastruktury oraz usług edukacji, kultury i rekreacji.

Udział w życiu społecznym i kulturalnym oraz kapitał społeczny

Udział w życiu społecznym i kulturalnym na OR jest zdecydowanie za niski w porównaniu ze średnimi dla gminy. Podstawowym wskaźnikiem opisującym zjawisko jest wskaźnik uczestnictwa [liczba uczestników/ liczba Mk], przy czym 1 mieszkaniec mógł wielokrotnie brać udział w różnych imprezach. Wskaźnik ten na OR wynosi 1,45, przy średniej dla gminy 2,21. To niski wynik.

Natomiast kapitał społeczny na OR badano za pomocą wielkości frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach parlamentarnych (2015 r.). Poziom frekwencji wyborczej na OR jest niższy, niż średnia dla gminy.

W celu określenia przyczyn niskiego poziomu uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym oraz kapitału społecznego posłużono się wynikami badań ankietowych przeprowadzonych na OR. W badaniach respondenci oceniali w ankietach intensywność negatywnych zjawisk w zakresie udziału mieszkańców w życiu społecznym, w obrębie szeregu czynników/ przyczyn.

Ankietowani oceniali negatywne zjawiska w skali od 0 do 3, gdzie 0 oznacza, że zjawisko nie występuje, 1 – zjawisko występuje z małą intensywnością (mały problem), 2 – zjawisko występuje ze średnią intensywnością, 3 – zjawisko występuje z dużą intensywnością - (duży problem).

Przyczyna	Średnia ocena
niski poziom współpracy międzyludzkiej	2,67
niski poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne	2,33
nieufność międzyludzka	2,67
niski poziom wykształcenia większości mieszkańców	2,67
niski poziom kreatywności, pomysłowości, przedsiębiorczości	2,33

Wśród głównych przyczyn (najwyższa negatywna ocena) niskiego poziomu uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym oraz niskiego kapitału społecznego wskazywano: niski poziom współpracy międzyludzkiej, niski poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne, niski poziom kreatywności, pomysłowości, przedsiębiorczości, nieufność międzyludzką, niski poziom wykształcenia większości mieszkańców.

W odpowiedzi na w/w zjawiska zaproponowano następujące projekty rewitalizacyjne.

Projekt nr 5 - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych. Projekt obejmuje: organizację imprez i zawodów w nowych dyscyplinach sportowych (np.: nordic walking, fitness, szachy, koszykówka, zawody rowerowe), rozwój programów edukacyjno-profilaktycznych, stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych, rozwój oferty zajęć

kulturalnych w celu integracji międzypokoleniowej (spotkania, warsztaty, konkursy wspierające udział osób w różnym wieku we wspólnych projektach).

Projekt nr 6 - Aktywni kulturą. Projekt obejmuje aktywizację dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym za pomocą realizacji działań aktywizujących opartych o lokalne dziedzictwo kulturowe: warsztaty rękodzieła ludowego, lokalne kulinaria, warsztaty literackie, aktorskie, blogerskie, fotograficzne i inne o tematyce lokalnej.

Szkolenia/warsztaty integracyjne, w oparciu o kulturę lokalną i budowanie lokalnej tożsamości oraz więzi społecznych, które zapewnią reprezentantom grup defaworyzowanych wyższe poczucie wartości i poprawę kondycji psychicznej, motywację do działania i chęci poprawy własnej sytuacji ekonomicznej.

W procesie rekrutacji na zajęcia pierwszeństwo będą miały osoby bezrobotne, ubogie, niepełnosprawne, w wieku 50+, po lub w trakcie resocjalizacji, zagrożone alkoholizmem.

W czasie konsultacji mieszkańcy wskazywali potrzebę tworzenia wspólnot mieszkaniowych, nie posiadali jednak wiedzy w tym zakresie. Jest to problem szczególnie realny na OR, gdzie są bloki komunalne (po PGR-ach), które mogą być przejęte przez mieszkańców w ramach wspólnot mieszkaniowych. Na OR działają także organizacje pozarządowe, które stanowią potencjał OR do rozwoju usług integracji i kultury. Dlatego zaproponowano **projekt nr 4 - Szepietowska szkoła liderów**. Projekt obejmuje:

- przeprowadzenie cyklu szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz lokalnych liderów z terenu OR obejmującego: podstawy prawne funkcjonowania organizacji pozarządowych, księgowość NGO i inne,
- przeprowadzenie cyklu szkoleń i doradztwa dla mieszkańców oraz lokalnych liderów z terenu OR obejmującego: podstawy prawne funkcjonowania wspólnot mieszkaniowych, księgowość, organizacja i inne.

Projekty nr 3, 5 i 6 są komplementarne do projektu 7 i 12, ponieważ będą realizowane w oparciu o potencjał nowych lub zmodernizowanych obiektów w ramach projektu nr 7 i 12.

7.3.2. Czynniki środowiskowe

Negatywne zjawiska w zakresie środowiska przyrodniczego oceniano w oparciu o odsetek mieszkańców narażonych na emisję pyłów. Zjawisko niskiej emisji na OR i jest dość dotkliwie, dotyczy to ponad 6% mieszkańców gminy skupionych na OR. Oznacza to wysoką koncentrację zjawiska. Podstawową przyczyną zjawiska są niskie dochody mieszkańców (nie stać ich na wymianę kotłów na bardziej ekologiczne).

W związku z tym zaproponowano **projekt nr 14 - Zmniejszenie emisji CO₂ i zanieczyszczeń pyłowych** obejmujący wymianę starych pieców opalanych węglem na kotły emitujące mniejszą ilość spalin i mniej energochłonne, montaż kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, termomodernizację budynków w prywatnych i publicznych obiektach na OR.

Dodatkowo **projekt nr 13 - Przebudowa drogi gminnej we wsi Szepietowo –Wawrzyńce** także sprzyja ochronie środowiska (stara droga powoduje hałas i wtórne zapylenie poprzez wzbudzanie pyłów już opadłych na drogę na terenie OR).

Projekt przyczynia się także do poniesienia jakości sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz dodatkowo wspiera pośrednio także cele gospodarcze na OR – wyższa jakość infrastruktury sprzyja otwieraniu nowych firm i podnosi ogólną atrakcyjność gospodarczą obszaru.

7.3.3. Czynniki przestrzenno-funkcjonalne i techniczne

Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Do analizy delimitacyjnej jako podstawowe dane do oceny zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zostały uwzględnione:

- dane z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa prowadzonej przez Policję⁴ dotyczących takich zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych jak: niewłaściwa infrastruktura drogowa, zła organizacja ruchu, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, dzikie wysypiska, dzikie kąpieliska, grupowanie się małoletnich zagrożonych demoralizacją, niestrzeżone przejazdy kolejowe i przejścia przez tory, nieprawidłowe parkowanie, przekraczanie prędkości;
- danymi o dostępności obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu.

We dwóch cząstkowych zjawiskach w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej OR miał wyraźnie gorsze wskaźniki niż średnie dla gminy. Na OR bardzo licznie występują takie zjawiska jak niewłaściwa infrastruktura drogowa, zła organizacja ruchu, spożywanie alkoholu w

⁴ <https://mapy.geoportal.gov.pl/iMapLite/KMZBPublic.html>

miejscach niedozwolonych, nieprawidłowe parkowanie, przekraczanie prędkości. Wskaźnik dla OR wynosi 1,62 [szt./100 Mk] przy średniej dla gminy – 1,00 [szt./100 Mk].

Dostępność do obiektów kultury i edukacji w najbliższym otoczeniu wynosi 2,77 [szt./ 100 Mk], przy średniej dla gminy 3,66 [szt./ 100 Mk].

Sposób wyliczenia w/w wskaźników jest opisany w części delimitacyjnej.

Przy pogłębionej ocenie występowania negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych posłużono się danymi ankietowymi. W badaniach ankietowych jako przyczyny w/w zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa wskazywano: niezagospodarowane tereny przy stawach w Szepietowie-Wawrzyńcach (45% wskazań) sprzyjające spożywaniu alkoholu w miejscach niedozwolonych, tworzeniu dzikich kąpielisk, zanieczyszczeniu środowiska, grupowaniu się małoletnich zagrożonych demoralizacją.

Do projektów, które w dużej mierze przyczyniają się do rozwiązania wyżej opisanych problemów należą:

- **projekt nr 7 - Rekultywacja stawu rekreacyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu na cele rekreacyjne w Szepietowie – Wawrzyńcach,**
- **projekt nr 12 - Rewitalizacja zabytkowego parku w Szepietowie – Wawrzyńcach.**

Wyżej wymienione projekty zwiększają dostępność do infrastruktury kultury, sportu i rekreacji na OR.

Zjawiska techniczne

Na potrzeby delimitacji określono dwa podstawowe zjawiska o charakterze technicznym:

- liczba i stan obiektów gminnych,
- liczba i stan obiektów zabytkowych.

Stan niektórych obiektów gminnych i zabytkowych na OR Szepietowo Wawrzyńce jest w części lub w całości zdegradowany lub wysoce niezadowolający. Dotyczy to m.in. niżej wymienionych obiektów:

- niszczące i niezagospodarowane tereny przy stawie w Szepietowie-Wawrzyńcach,
- zabytkowy park w Szepietowie – Wawrzyńcach.

Dlatego też zaproponowano **projekt nr 7 - Rekultywacja stawu rekreacyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu na cele rekreacyjne w Szepietowie – Wawrzyńcach** oraz **projekt nr 12 - Rewitalizacja zabytkowego parku w Szepietowie – Wawrzyńcach.**

Projekty te mają wpływ zarówno na sferę techniczną, jak i funkcjonalną oraz społeczną. Projekty opisano wcześniej.

7.4. Cele i kierunki działań

Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i zjawiska kryzysowe oraz koniecznymi do osiągnięcia pożądanego stanu obszaru (wizji) są kompleksowe i zróżnicowane działania ujęte w planowane do realizacji cele. Mają one służyć eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w poprzednich rozdziałach. Wyznaczone cele odpowiadają wcześniej sformułowanej wizji. Określono takie same cele i kierunki działań dla obydwu podobszarów rewitalizacji, wynika to z diagnozy oraz z faktu, że duża część projektów rewitalizacyjnych, zwłaszcza miękkich, będzie realizowana na dwóch podobszarach. Poniżej zaprezentowano podział projektów wg celów, kierunków oraz podobszarów rewitalizacji. Wszystkie zaplanowane kierunki działań będą realizowane w obydwu podobszarach rewitalizacji.

Cele i kierunki działań

Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej

Kierunek 1.1. Rozwój przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych

Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej

Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców

Kierunek 2.1. Wzrost dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i infrastruktury kultury

Kierunek 2.2. Poprawa dostępności do usług komunalnych i ochrona środowiska

Lp.	Cel/ nazwa projektu	Miejsce realizacji (podobszary rewitalizacji)
Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej		
Kierunek 1.1. Rozwój przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych		
1	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej dla rozwoju przedsiębiorczości	Szepietowo A
2	Przedsiębiorcze Szepietowo	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce
Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej		
3	Szepietowska Seniorada	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce
4	Szepietowska szkoła liderów	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce
5	Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce
6	Aktywni kulturą	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce
Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców		
Kierunek 2.1. Wzrost dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i infrastruktury kultury		
7	Rekultywacja stawu rekreacyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu na cele rekreacyjne w Szepietowie – Wawrzyńcach	Szepietowo - Wawrzyńce
8	Rewitalizacja terenu w miejscowości Szepietowo (przy stawach na „gliniankach”) z przeznaczeniem na cele rekreacyjne	Szepietowo A
9	Wykonanie boiska wielofunkcyjnego przy SP w Szepietowie	Szepietowo A
10	Zagospodarowanie terenu przy Gminnym Ośrodku Kultury	Szepietowo A
11	Zakup wyposażenia dla Gminnego Ośrodka Kultury w Szepietowie	Szepietowo A
Kierunek 2.2. Poprawa dostępności do usług komunalnych i ochrona środowiska		
12	Rewitalizacja zabytkowego parku w Szepietowie - Wawrzyńcach.	Szepietowo - Wawrzyńce
13	Przebudowa drogi gminnej we wsi Szepietowo -Wawrzyńce	Szepietowo - Wawrzyńce
14	Zmniejszenie emisji CO2 i zanieczyszczeń pyłowych	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce

7.5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe

Lp.	Cel/ nazwa projektu	Opis	Podmiot realizujący	Miejsce realizacji	Okres realizacji	Wskaźnik rezultatu w kontekście kierunku działań i/lub celu na koniec 2022 roku
Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej						
Kierunek 1.1. Rozwój przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych						
1	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej dla rozwoju przedsiębiorczości	<p>Projekt obejmuje dwa zadania:</p> <p>1) budowę targowiska miejskiego w Szepietowie, na terenie miasta, w części zurbanizowanej. Zakres projektu obejmuje wykonanie placu głównego targowiska, drogi dojazdowej, parkingów: utwardzenie, oświetlenie, odwodnienie + rekultywacja terenu.</p> <p>2) rewitalizację przestrzeni, placów i remont obiektów pokolejowych dla rozwoju kultury i przedsiębiorczości (remont budynków pokolejowych na rzecz utworzenia izby pamięci, małego muzeum, połączonych z handlem lokalnymi produktami).</p>	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2022	Liczba funkcjonujących nowych podmiotów gospodarczych [szt.] - 20
2	Przedsiębiorcze Szepietowo	<p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie doradztwa dla lokalnych przedsiębiorców i pomocy w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej (szkolenia), - promocja rozwoju agroturystyki i rolnictwa oraz przetwórstwa ekologicznego (szkolenia), - prezentacje i szkolenia dotyczące wykorzystania dziedzictwa kulturowego w rozwoju przedsiębiorczości (szkolenia, wykłady, warsztaty), - opracowanie systemu zachęt dla lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób niepełnosprawnych, - realizacja projektów dotacyjnych (z EFS) związanych przekazaniem środków na założenie własnej działalności gospodarczej. <p>W procesie rekrutacji na szkolenia i projekty wsparcia dla nowotworzonych firm pierwszeństwo będą miały osoby bezrobotne, ubogie, niepełnosprawne, w wieku 50+, po lub w trakcie resocjalizacji, zagrożone alkoholizmem.</p>	Gmina Szepietowo	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	Liczba utworzonych podmiotów gospodarczych [szt.] - 25 (Szepietowo A - 15, Szepietowo - Wawrzyńce - 10). Liczba osób objętych wsparciem szkoleniowym i doradczym [osoby] - 200 (Szepietowo A - 100, Szepietowo - Wawrzyńce - 100)

Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej						
3	Szepietowska Seniorada	Projekt obejmuje: - wsparcie usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami świadczonych w lokalnej społeczności, - rozwój usług opieki medycznej dla osób starszych, rozwój usług aktywizacyjnych dla osób starszych (zajęcie sportowe, rekreacyjne, kursy, szkolenia, warsztaty), - wspieranie realizacji programów profilaktyki skierowanych na choroby cywilizacyjne i specyficzne problemy zdrowotne.	Gmina Szepietowo, GOK, M-GOPS	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	Liczba uczestników zajęć [osoby] - 200 (Szepietowo A - 120, Szepietowo - Wawrzyńce - 80)
4	Szepietowska szkoła liderów	Przeprowadzenie cyklu szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz lokalnych liderów z terenu OR obejmującego: podstawy prawne funkcjonowania organizacji pozarządowych, księgowość NGO i inne. Przeprowadzenie cyklu szkoleń i doradztwa dla mieszkańców oraz lokalnych liderów z terenu OR obejmującego: podstawy prawne funkcjonowania wspólnot mieszkaniowych, księgowość, organizację i inne.	Gmina Szepietowo, GOK, M-GOPS	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	Liczba uczestników zajęć [osoby] - 50 (Szepietowo A - 20, Szepietowo - Wawrzyńce - 30)
5	Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	Projekt obejmuje: organizację imprez i zawodów w nowych dyscyplinach sportowych (np.: nordic walking, fitness, szachy, koszykówka, zawody rowerowe), - rozwój programów edukacyjno-profilaktycznych, stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych, - rozwój oferty zajęć kulturalnych w celu integracji międzypokoleniowej (spotkania, warsztaty, konkursy wspierające udział osób w różnym wieku we wspólnych projektach).	Gmina Szepietowo, GOK, M-GOPS	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	Liczba korzystających z nowej oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej [osoby] -300 (Szepietowo A - 200, Szepietowo - Wawrzyńce - 100). Liczba nowych form oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej [szt.] - 5.

6	Aktywni kulturą	<p>Aktywizacja dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym za pomocą realizacji działań aktywizujących opartych o lokalne dziedzictwo kulturowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warsztaty rękodzieła ludowego, - lokalne kulinaria, - warsztaty literackie, aktorskie, blogerskie, fotograficzne i inne o tematyce lokalnej. <p>Szkolenia/warsztaty integracyjne, w oparciu o kulturę lokalną i budowanie lokalnej tożsamości oraz więzi społecznych, które zapewnią reprezentantom grup defaworyzowanych wyższe poczucie wartości i poprawę kondycji psychicznej, motywację do działania i chęci poprawy własnej sytuacji ekonomicznej.</p> <p>W procesie rekrutacji na zajęcia pierwszeństwo będą miały osoby bezrobotne, ubogie, niepełnosprawne, w wieku 50+, po lub w trakcie resocjalizacji, zagrożone alkoholizmem.</p>	Gmina Szepietowo, GOK, M-GOPS	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	Liczba korzystających z nowej oferty kulturalnej [osoby] -300 (Szepietowo A - 200, Szepietowo - Wawrzyńce - 100). Liczba nowych form oferty kulturalnej [szt.] - 6.
Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców						
Kierunek 2.1. Wzrost dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i infrastruktury kultury						
7	Rekultywacja stawu rekreacyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu na cele rekreacyjne w Szepietowie – Wawrzyńcach	Projekt obejmuje zagospodarowanie terenu, utwardzenie dojazdów, uporządkowanie zieleni, instalację małej architektury (urządzenia zabawowe, ławki, kosze, tablica informacyjna, siłownia zewnętrzna), rekultywację stawu.	Gmina Szepietowo	Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2020	Liczba mieszkańców korzystających z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [osoby] -150.
8	Rewitalizacja terenu w miejscowości Szepietowo (przy stawach na „gliniankach”) z przeznaczeniem na cele rekreacyjne	Projekt obejmuje zagospodarowanie terenu i wyposażenie go w podstawowe urządzenia do rekreacji: siłownia zewnętrzna, mała architektura, oświetlenie, nasadzenia, plac do zabaw, miejsca do animacji kulturalnych i inne.	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2020	Liczba mieszkańców korzystających z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [osoby] - 400.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

9	Wykonanie boiska wielofunkcyjnego przy SP w Szepietowie	Projekt obejmuje wykonanie boiska wielofunkcyjnego z bieżniami (boisko do koszykówki, piłki nożnej, piłki ręcznej, siatkówki, badmintonu) przy byłym PG w Szepietowie (aktualnie SP w Szepietowie) .	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2020	Liczba mieszkańców korzystających z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [osoby] - 300.
10	Zagospodarowanie terenu przy Gminnym Ośrodku Kultury	Projekt obejmuje zagospodarowanie terenu i wyposażenie go w podstawowe urządzenia do rekreacji: siłownia zewnętrzna, mała architektura, oświetlenie, nasadzenia, plac zabaw, miejsca do animacji kulturalnych i inne.	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2020	Liczba mieszkańców korzystających z infrastruktury kultury [osoby] - 500.
11	Zakup wyposażenia dla Gminnego Ośrodka Kultury w Szepietowie	Projekt obejmuje zakup i montaż wyposażenia Sali widowiskowo-kinowej GOK w Szepietowie: okotowanie sceny, projektor multimedialny, zestaw oświetlenia, inne.	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2020	Liczba mieszkańców korzystających z infrastruktury kultury [osoby] - 500.
Kierunek 2.2. Poprawa dostępności do usług komunalnych i ochrona środowiska						
12	Rewitalizacja zabytkowego parku w Szepietowie - Wawrzyńcach.	Rewitalizacja zabytkowego parku w Szepietowie-Wawrzyńcach obejmuje zagospodarowanie terenu, nasadzenia, remont i konserwację obiektów zabytkowych.	Gmina Szepietowo	Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	Liczba korzystających ze zrewitalizowanego terenu [osoby] - 400.
13	Przebudowa drogi gminnej we wsi Szepietowo -Wawrzyńce	Projekt polega na przebudowie drogi we wsi Szepietowo -Wawrzyńce i obejmuje remont podbudowy i nadbudowy, wymianę nawierzchni, chodniki.	Gmina Szepietowo	Szepietowo - Wawrzyńce	2019-2022	Liczba korzystających z nowej infrastruktury [osoby] - 400.
14	Zmniejszenie emisji CO2 i zanieczyszczeń pyłowych	Projekt obejmuje wymianę starych pieców opalanych węglem na kotły emitujące mniejszą ilość spalin i mniej energochłonne, montaż kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, termomodernizację budynków w prywatnych i publicznych obiektach na OR. Projekt obejmuje także budowę wspólnej kotłowni ekologicznej dla bloków w miejscowości Szepietowo - Wawrzyńce.	Gmina Szepietowo	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	Liczba gospodarstw domowych objętych wsparciem [szt.] - 120 (Szepietowo A - 80, Szepietowo - Wawrzyńce - 40)

Wszystkie wyżej wymienione projekty rewitalizacyjne są realizowane wyłącznie na podobszarach rewitalizacji i są skierowane tylko do mieszkańców tych podobszarów.

W związku z tym, że projekty rewitalizacyjne mogą wpływać na obszary objęte ochroną zastrzega się, że podczas planowania i realizacji poszczególnych inwestycji będą respektowane przepisy szczególne określone w aktualnych aktach prawnych dotyczące obszarowych form ochrony przyrody dot. poszczególnych obszarów objętych ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U.2016.2134 ze zm.).

Zapewniona będzie także ochrona gatunkowa ptaków i nietoperzy podczas prac związanych z termomodernizacją budynków zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody.

7.6. Powiązania pomiędzy projektami i zjawiskami kryzysowymi

Powiązania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze zjawiskami kryzysowymi na obszarze rewitalizacji prezentuje tabela poniżej. W tabeli umieszczono wyniki diagnozy dla obszaru rewitalizacji wg zjawisk kryzysowych.

Tabela pokazuje w jaki sposób poszczególne projekty rewitalizacyjne (w tabeli wg numerów) wpływają na zjawiska kryzysowe. Oznaczenie „B” w tabeli oznacza, że dany projekt wpływa na zjawisko kryzysowe bezpośrednio, oznaczenie „P” oznacza pośredni wpływ projektu.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały określone w taki sposób, że duża część z nich wpływa bezpośrednio lub pośrednio na kilka zjawisk kryzysowych. W ten sposób spełniono m.in. zasadę kompleksowości i komplementarności problemowej.

Rewitalizacja wybranego obszaru ma zapewnić zgodnie z wizją wysoką jakość życia: z dobrą infrastrukturą, bogatą ofertą kultury, rekreacji i wysoki poziom integracji, przedsiębiorczości oraz aktywności zawodowej.

Szczegółowo powiązania projektów ze zjawiskami kryzysowymi oraz powiązania projektów pomiędzy sobą opisano w rozdz. 7.2.-7.3.

nr projektu	Czynniki społeczne						Zjawiska gospodar-cze	Czynniki środowiskowe	Czynniki przestrzenno-funkcjonalne		Czynniki techniczne	
	Bezrobocie	Ubóstwo	Alkoholizm	Pomoc społeczna	Udział w życiu społecznym i kulturalnym	Kapitał społeczny	Liczba firm	Udział mieszkańców narażonych na emisję pyłów	Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa	Dostępność do obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu	Liczba obiektów i budynków wymagających remontu/przebudowy	Liczba obiektów zabytkowych wymagających interwencji
1	B	P	P	P	P	P	B		P	P	B	B
2	B	B	P	P	P	P	B					
3	P	P	B	P	B	B	P			P	P	P
4	P	P	B	P	B	B	P		P			
5	P	P	B	P	B	B	P		P			
6	P	P	B	P	B	B	P		P			
7		P	P		B	B			B	B	B	B
8		P	P		B	B			B	B	B	B
9		P	P		B	B			B	B	B	B
10		P	P		B	B			B	B	B	B
11		P	P		B	B			B	B	B	B
12					P			P	P	B		
13							P	B	B		B	
14								B			P	

B – powiązanie bezpośrednie, P – powiązanie pośrednie.

7.7. Przedsięwzięcia uzupełniające

Poniżej zaprezentowano listę projektów uzupełniających – są to przedsięwzięcia, bez których rewitalizacja wybranych obszarów jest możliwa, jednak są one komplementarne względem działań głównych i usprawniają proces wyprowadzania terenów ze stanu kryzysowego. Projekty uzupełniające zaplanowano na obydwu obszarach rewitalizacji.

Nr	Nazwa	Opis
1	Rozwój kreatywności	Projekt obejmuje: - promocję elastycznych form pracy, tj. telepracy, pracy zdalnej, pracy czasowej oraz samozatrudnienia, szkolenia i warsztaty z diagnozowania umiejętności życiowych i zawodowych, pobudzania kreatywności, - organizację kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje i umiejętności oraz hobbystycznych (kursy językowe, zajęcia wyrównawcze dla dzieci wspomagające proces nauki, zajęcia z edukacji ekologicznej, inne) skierowane do grup defaworyzowanych. Projekt skierowany do mieszkańców OR.
2	Niematerialne dziedzictwo Gminy Szepietowo	Projekt obejmuje: inwentaryzację niematerialnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gminy (opowieści, mity, legendy, inne), opracowanie i wydanie cyklu publikacji. Projekt skierowany do mieszkańców OR.
3	Realizacja programu usuwania azbestu	Projekt obejmuje demontaż azbestowych pokryć dachowych, usunięcie ich z posesji prywatnych i publicznych oraz utylizację. Projekt skierowany do mieszkańców OR.
4	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do wody pitnej dobrej jakości oraz usuwania ścieków komunalnych	Projekt polega na budowie, rozbudowie i modernizacji infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej. Projekt skierowany do mieszkańców OR.

7.8. Synergia i wzajemne powiązanie projektów rewitalizacyjnych

Poniżej zaprezentowano synergię i wzajemne powiązanie projektów rewitalizacyjnych. Tabela wskazuje na liczne powiązania pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi. Powiązania mają charakter synergiczny – tzn. wskazują, że projekty, które oznaczono w macierzy polem zaciemnionym, są projektami bezpośrednio lub pośrednio powiązanymi i wpływają na siebie wzajemnie. W szczególności oznaczono tutaj projekty o charakterze infrastrukturalnym – tzw. projekty „twarde” (T), które będą finansowane głównie z EFRR oraz projekty nieinfrastrukturalne – tzw. „miękkie” (M), które będą finansowane głównie z EFS.

Synergia i wzajemne powiązanie projektów

T	M	M	M	M	M	T	T	T	T	T	T	T	T		Charakter projektu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	nr projektu	
X														1	T
	X													2	M
		X												3	M
			X											4	M
				X										5	M
					X									6	M
						X								7	T
							X							8	T
								X						9	T
									X					10	T
										X				11	T
											X			12	T
												X		13	T
													X	14	T

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: T – projekty twarde (infrastrukturalne), M – projekty miękkie (nieinfrastrukturalne).

7.9. Synchronizacja efektów oddziaływania projektów rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową

Poniżej zaprezentowano rekomendowane okresy realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych i ich wpływ na sytuację kryzysową w każdej z pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Projekty co do zasady będą realizowane w latach 2017-2022. Moment przygotowania programu rewitalizacji i okres planowania funduszy europejskich sprawia, że realnie pozostają 3 lata na wykonanie poszczególnych projektów infrastrukturalnych („twardych”), tak aby uzyskać stosowne efekty „miękkie” (2018 – 2020). Sytuacje kryzysowe w sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej zostaną ograniczone w pierwszych latach realizacji programu dzięki projektom „twardym”. Wpływ na zjawiska społeczne i gospodarcze projektów „twardych” możliwy będzie dopiero po ich realizacji – najczęściej od 2019 roku. Większość projektów „miękkich” jest możliwa do realizacji od 2017 roku, przy czym są to możliwości ograniczone, ponieważ część projektów „miękkich” będzie w pełni możliwa dopiero po realizacji projektów „twardych”, ponieważ projekty „miękkie” będą wykorzystywać powstałą infrastrukturę.

Synchronizacja efektów oddziaływania projektów rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową

Charakter projektu	Nr projektu	Zjawiska społeczne	Zjawiska gospodarcze	Zjawiska środowiskowe	Czynniki przestrzenno-funkcjonalne	Czynniki techniczne
T	1	2019-2022	2019-2022		2017-2019	2017-2019
M	2	2017-2022	2017-2022			
M	3	2017-2022				
M	4	2017-2022	2017-2022			
M	5	2017-2022	2017-2022		2017-2022	
M	6	2017-2022	2017-2022		2017-2022	
T	7	2017-2022			2017-2020	2017-2020
T	8	2017-2022			2017-2020	2017-2020
T	9	2017-2022			2017-2020	2017-2020
T	10	2017-2022			2017-2020	2017-2020
T	11	2017-2022			2017-2020	2017-2020
T	12	2017-2022			2017-2022	2017-2022
T	13	2019-2022	2019-2022	2019-2022	2017-2019	2017-2019
T	14	2019-2022		2019-2022		2019-2022

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: T – projekty twarde (infrastrukturalne), M – projekty miękkie (nieinfrastrukturalne).

8. Indykatywne ramy finansowe

Źródłem finansowania działań zaplanowanych w Programie będą przede wszystkim środki publiczne pochodzące od instytucji różnych szczebli: rządowego, wojewódzkiego i lokalnego. Osiągnięcie zaplanowanych zamierzeń będzie wymagać także środków prywatnych poprzez wkład do projektów współfinansowanych ze środków publicznych.

Do potencjalnych źródeł finansowania działań zawartych w Programie należą:

- środki własne gminy,
- środki prywatne mieszkańców gminy,
- środki prywatne inwestorów,
- środki pozyskane od sponsorów,
- środki budżetu państwa,
- środki budżetu województwa na realizację programów sektorowych,
- środki funduszy celowych,
- środki z budżetu UE: EFRR, EFS, FS, EFRROW i programów operacyjnych: RPO WP, EWT, PRGiPID, PROW, PO IŚ, PO WER, PO IR,
- środki z NFOŚiGW, WFOŚiGW,
- środki z Lokalnej Grupy Działania,
- europejskie programy wspólnotowe,
- inne środki zagraniczne,
- i inne.

Plan finansowy obejmuje propozycję źródeł finansowania wybraną na podstawie oceny dostępności i możliwości wykorzystania tych źródeł oraz charakteru projektów składających się na Program. Na kolejność realizacji wskazanych przedsięwzięć będą mieć wpływ terminy aplikowania i rozstrzygnięć konkursów w ramach programów operacyjnych i innych konkursów, czy też możliwości pozyskania inwestorów prywatnych.

Szczegółowy plan finansowy w zakresie zadań inwestycyjnych przedstawiony został w poniższym zestawieniu.

Całkowity koszt realizacji Programu w latach 2017 – 2022 wynosi 14 050 tys. zł, z czego: 44,52 % ma pochodzić z EFRR (6 255 tys. zł), 20,78% z EFS (2 920 tys. zł), 14,06% środki prywatne i inne krajowe (1 975 tys. zł) oraz 20,64 % z budżetu gminy (2 900 tys. zł).

Szczegółowy plan finansowy

Lp.	Cel/ nazwa projektu	Podmiot realizujący	Miejsce realizacji	Okres realizacji	Szacunkowy koszt [tys. zł]	EFRR %	EFRR tys. zł	EFS %	EFS tys. zł	Inne (krajowe, prywatne, NGO) %	Inne (krajowe, prywatne, NGO) [tys. zł]	Gmina [%]	Gmina [tys. zł]	Sposób finansowania
Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej														
Kierunek 1.1. Rozwój przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych														
1	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej dla rozwoju przedsiębiorczości	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2022	1500	0,00%	0	0,00%	0	65,00%	975	35,00%	525	PROW
2	Przedsiębiorcze Szepietowo	Gmina Szepietowo	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	1000	0,00%	0	80,00%	800	0,00%	0	20,00%	200	RPO WP, EWT, POWER, PO PW, prywatne/ NGO, PO IR.
Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej														
3	Szepietowska Seniorada	Gmina Szepietowo, GOK, M-GOPS	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	500	0,00%	0	80,00%	400	20,00%	100	0,00%	0	RPO WP, EWT, POWER, PO PW, prywatne/ NGO

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

4	Szepietowska szkoła liderów	Gmina Szepietowo, GOK, M-GOPS	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	100	0,00%	0	80,00%	80	0,00%	0	20,00%	20	RPO WP, EWT, POWER, POW
5	Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	Gmina Szepietowo, GOK, M-GOPS	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	1000	0,00%	0	50,00%	500	0,00%	0	50,00%	500	RPO WP, EWT, POWER, MKiDN
6	Aktywni kulturą	Gmina Szepietowo, GOK, M-GOPS	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	1000	0,00%	0	80,00%	800	0,00%	0	20,00%	200	RPO WP, EWT, POWER, POW, prywatne/ NGO, MKiDN
Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców														
Kierunek 2.1. Wzrost dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i infrastruktury kultury														
7	Rekultywacja stawu rekreacyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu na cele rekreacyjne w Szepietowie – Wawrzyńcach	Gmina Szepietowo	Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2020	400	70,00%	280	10,00%	40	0,00%	0	20,00%	80	PROW, RPO WP, EWT, NFOŚ/ WFOŚ, LGD
8	Rewitalizacja terenu w miejscowości Szepietowo (przy stawach na „gliniankach”) z przeznaczeniem na cele rekreacyjne	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2020	2000	70,00%	1400	10,00%	200	0,00%	0	20,00%	400	PROW, RPO WP, EWT, NFOŚ/ WFOŚ, PO IŚ, LGD
9	Wykonanie boiska wielofunkcyjnego przy SP w Szepietowie	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2020	500	60,00%	300	20,00%	100	0,00%	0	20,00%	100	PROW, RPO WP, EWT

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

10	Zagospodarowanie terenu przy Gminnym Ośrodku Kultury	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2020	400	80,00%	320	0,00%	0	0,00%	0	20,00%	80	PROW, RPO WP, EWT, LGD
11	Zakup wyposażenia dla Gminnego Ośrodka Kultury w Szepietowie	Gmina Szepietowo	Szepietowo A	2017-2020	150	70,00%	105	0,00%	0	0,00%	0	30,00%	45	PROW, RPO WP, EWT, LGD
Kierunek 2.2. Poprawa dostępności do usług komunalnych i ochrona środowiska														
12	Rewitalizacja zabytkowego parku w Szepietowie - Wawrzyńcach.	Gmina Szepietowo	Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	1500	70,00%	1050	0,00%	0	0,00%	0	30,00%	450	RPO WP, PROW, NFOŚ/WFOŚ, MKiDN, PO IŚ.
13	Przebudowa drogi gminnej we wsi Szepietowo -Wawrzyńce	Gmina Szepietowo	Szepietowo - Wawrzyńce	2019-2022	1000	70,00%	700	0,00%	0	0,00%	0	30,00%	300	PROW, PRGiPID
14	Zmniejszenie emisji CO2 i zanieczyszczeń pyłowych	Gmina Szepietowo	Szepietowo A, Szepietowo - Wawrzyńce	2017-2022	3000	70,00%	2100	0,00%	0	30,00%	900	0,00%	0	RPO WP, PROW, NFOŚ/WFOŚ, prywatne
RAZEM					14 050	44,52%	6 255	20,78%	2 920	14,06%	1 975	20,64%	2 900	-

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

9.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

W analizowanym Programie ujęto projekty realizowane na obszarze rewitalizacji. Projekty dopełniają się przestrzennie, zaproponowano bowiem zarówno projekty horyzontalne, jak i punktowe, ale oddziałujące na cały obszar rewitalizacji, jak i projekty punktowe ale rozproszone po całym obszarze rewitalizacji. Zapewnia to, iż projekty dopełniają się przestrzennie, a dodatkowo osiągnięty zostanie efekt synergii.

Szczegółowo opisano powyższe zagadnienia w rozdz. 7.

9.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziałował na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym).

Analiza wyników delimitacji i zjawisk niepożądanych zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji oraz skala i rodzaj kierunków działań i przedsięwzięć rewitalizujących ujętych w rozdz. 7 wskazują na to, że zaplanowane projekty zostały zaplanowane we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). W rozdziale 7 zaprezentowano wpływ poszczególnych przedsięwzięć na zjawiska kryzysowe we wszystkich sferach.

W rozdziale 6 określono pożądany stan (wizję) do którego doprowadzić obszar ma realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Urzeczywistnieniem wizji są cele, określono dwa cele programu i dobrano adekwatne do nich wskaźniki realizacji programu. Szczegółowo opisano zagadnienie w rozdz. 12.3

9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

W rozdziale 11 opisano system wdrażania programu, wskazano osadzenie procesu rewitalizacji w systemie zarządzania gminą, w rozdziale 12 scharakteryzowano system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu oraz system monitorowania i oceny skuteczności działań.

9.4. Komplementarność międzyokresowa

W poprzedniej perspektywie finansowej, w RPOWP 2007-2013 oraz w ramach innych programów brak było działań skierowanych bezpośrednio na działania rewitalizacyjne. Mimo to projekty rewitalizacyjne były realizowane przez Gminę Szepietowo, ponieważ definicja projektów rewitalizacyjnych pozwala uznać za takie szereg inwestycji o charakterze infrastrukturalnym i „miękkim” realizowane w oparciu o dokumenty strategiczne gminy, które zapewniają iż mamy do czynienia z procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Lista przykładowych, wybranych projektów

L.p.	Tytuł projektu	Nr projektu	Całkowita wartość projektu [zł]	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania
1.	„Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami i sieci kanalizacji deszczowej w ulicach Szepietowa: Henryka Sienkiewicza, Wincentego Witosa, Krótka, Lipowa, Bolesława Prusa, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Cicha, Plac Słoneczny, Sportowa oraz sieci wodociągowej w miejscowości Szepietowo.”	UM10-6921-UM1000019/09 Projekt realizowany w latach: 2010 r. i 2011 r.	3.228.294,64	1.863.029,00	PROW 2007 – 2013
2.	„Realizacja kompleksowego projektu z zakresu gospodarki odpadami w Gminie Szepietowo.”	WND-RPPD.05.02.00-20-048/10 Projekt realizowany w latach: 2011 r. i 2012 r.	886.906,56	685.350,47	RPOWP 2007 – 2013

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

3.	„Rozbudowa i przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Dąbrowa Łazy”	UM10 -6922- UM1000046/10 Projekt realizowany w latach: 2010 r. i 2011 r.	1 004 272,00	500 000,00	PROW 2007 – 2013
4.	„Rozbudowa i doposażenie oczyszczalni ścieków komunalnych w Szepietowie oraz budowa sieci wodociągowej w miejscowości Średnica - Pawłowięta gm. Szepietowo”	UM10-6921- UM1000037/12 Projekt realizowany w latach: 2012 r. i 2013 r.	1 846 230,31	1 081 229,00	PROW 2007 – 2013
5.	„Opracowanie i wydruk „monografii Parafii Szepietowo”.	UM10-6930- UM1040236/10	26 912,00	8 400,00	PROW 2007 – 2013 z osi LEADER
6.	„Wyposażenie świetlicy – Izby Tradycji Szlacheckiej i Włociańskiej w miejscowości Wojny - Szuby”	UM10-6930- UM1040238/10	23 229,43	13 300,00	PROW 2007 – 2013 z osi LEADER
7.	„Organizacja imprezy rekreacyjno – sportowej pn. „Gmina Szepietowo spędza czas zdrowo i sportowo”.	UM10-6930- UM1040237/10	9 597,96	6 718,57	PROW 2007 – 2013 z osi LEADER
8.	„Poprawa bazy sportowej i społeczno – kulturalnej na terenie gminy Szepietowo poprzez budowę boisk trawiastych we wsiach: Szepietowo – Janówka, Wojny – Pogorzal, Szepietowo – Wawrzyńce i Dąbrowa – Moczydły oraz remonty świetlic we wsiach: Dąbrowa – Moczydły, Średnica-Mačkowięta oraz Szepietowo – Janówka”.	UM10-6930- UM1030026/10	346 304,10	207 295,00	PROW 2007 – 2013 z osi LEADER
9.	„Niedziela z kulturą i tradycją w naszym powiecie”	UM10-6930- UM1040146/13	24 940,76	10 000,00	PROW 2007 – 2013 z osi LEADER
10.	„Urządzenie cmentarza żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej w miejscowości Wojny – Pogorzal.”	Porozumienie pomiędzy Wojewodą Podlaskim a Gminą Szepietowo z dnia 22 października 2013 r.	11 189,61	10 000,00	Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

W rozdziale 8. Indykatywne ramy finansowe wskazano liczne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych (środki programów operacyjnych, środki polityk i instrumentów krajowych, prywatne i publiczne źródła finansowania) w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE.

Jednocześnie wskazuje się, że zgodnie z prawem nie jest możliwe podwójne finansowanie projektów i gmina nie zamierza planować takich działań. Nie istnieje ryzyko podwójnego dofinansowania.

W rozdziale 7 zaprezentowano synergię i powiązania wzajemne pomiędzy projektami ze wskazaniem relacji pomiędzy projektami infrastrukturalnymi („twardymi”) finansowanymi głównie z EFRR oraz projektami nieinfrastrukturalnymi („miękkimi”) finansowanymi głównie z EFS.

9.6. Kompleksowość programu rewitalizacji

Kompleksowość programu rewitalizacji dotyczy kilku zagadnień:

- uwzględnienia projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych,
- uwzględnienia aspektu gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem,
- powiązania i synergii projektów rewitalizacyjnych oraz synchronizacji efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Uwzględniono projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych, zaprezentowano je dosyć szczegółowo w rozdziale 8, ze wskazaniem nawet stosownych programów operacyjnych.

W rozdziale 7 zaprezentowano synergię i powiązania wzajemne pomiędzy projektami ze wskazaniem relacji pomiędzy projektami infrastrukturalnymi („twardymi”) finansowanymi głównie z EFRR oraz projektami nieinfrastrukturalnymi („miękkimi”) finansowanymi głównie z EFS.

W programie uwzględniono wszystkie sfery i aspekty, opisano w rozdziale 7 powiązania projektów rewitalizacyjnych i ich wpływ na poszczególne zjawiska kryzysowe we wszystkich

sferach. Wskazano także wpływ projektów na zjawiska kryzysowe w różnych okresach realizacji programu, zapewniając w ten sposób synchronizację działań.

9.7. Koncentracja działań rewitalizacyjnych

Jednostki delimitacyjne objęte rewitalizacją:

- Szepietowo A zajmuje 105,17 ha powierzchni i jest zamieszkane przez 753 osób,
- Szepietowo-Wawrzyńce zajmują 427,99 ha i jest zamieszkane przez 433 osób,

co łącznie stanowi 533,16 ha (3,52 % powierzchni gminy) oraz 1186 mieszkańców co stanowi 16,53% ludności gminy.

Program rewitalizacji wskazuje zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji tj. określa w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytoria najbardziej wymagających wsparcia. Obszary OZ i OR zaprezentowano na mapach, umożliwiającą identyfikację terenów na poziomie podziału geodezyjnego.

Program rewitalizacji dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych.

W programie rewitalizacji wskazano projekty rewitalizacyjne poza obszarem rewitalizacji i uzasadniono potrzebę ich realizacji (rozd. 7).

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy

W trakcie procesu włączania (współdecydowania) mieszkańców i innych interesariuszy w prace nad opracowywaniem Programu Rewitalizacji wykorzystano różnorodne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerzej liczby odbiorców. Z grona licznych narzędzi i technik partycypacyjnych wykorzystano: badania ankietowe, składanie wniosków (fiszki projektowe), formularze, otwarte spotkania, konsultacje, inne. Proces włączania posiada trzy etapy.

ETAP I

Kampania informacyjna dotycząca rewitalizacji, zaproszenie do udziału w konsultacjach, badaniach i spotkaniach. Informacje umieszczono i dystrybuowano następującymi kanałami informacyjnymi:

- strona internetowa gminy,
- strona internetowa Biuletynu Informacji Publicznej,
- tablica ogłoszeń zlokalizowana w Urzędzie Miejskim (sposób zwyczajowo przyjęty),
- dystrybucja przez szkoły w gminie.

Pierwszy etap obejmował:

- badania ankietowe mieszkańców gminy dotyczące diagnozy zjawisk kryzysowych (250 ankiet): osoby prywatne, przedsiębiorcy, liderzy społeczni,
- badania ankietowe mieszkańców dotyczące składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (fiszki były elementem ankiety),
- zbieranie wypełnionych formularzy ankiet i fiszek drogą korespondencyjną,
- organizacja spotkania otwartego z interesariuszami,
- spotkania zespołu roboczego ds. rewitalizacji.

Ankietowani oceniali negatywne zjawiska w obrębie czynników, w skali od 0 do 3, gdzie 0 oznacza, że zjawisko nie występuje, 1 – zjawisko występuje z małą intensywnością (mały problem), 2 – zjawisko występuje ze średnią intensywnością, 3 – zjawisko występuje z dużą intensywnością - (duży problem). Ankiety zostały przeprowadzone we wszystkich jednostkach delimitacyjnych. Delimitacja obszarów i wybór OZ i OR został dokonany w oparciu o dane statystyczne i tzw. dane „twarde”. Pogłębiona diagnoza na OR została opracowana przy uwzględnieniu wyników badań ankietowych. Oznacza to, że mieszkańcy gminy, w tym przedsiębiorcy, NGOsy brali udział w decydowaniu o wyborze projektów rewitalizacyjnych, współdecydując na etapie diagnozy i programowania procesu rewitalizacji.

W ramach prac nad dokumentem powołano Zespół Projektowy ds. Rewitalizacji. W skład Zespołu weszli reprezentanci Urzędu Miejskiego, MGOPS, GOKu, organizacji pozarządowych, gimnazjum i szkół podstawowych. W spotkaniach uczestniczyli także przedsiębiorcy.

ETAP II

Po opracowaniu projektu Programu został on udostępniony wraz ze Strategiczną Prognozą Oddziaływania na Środowisko. Interesariusze mieli możliwość zgłaszania uwag, korekt i opinii. Zostały zaprezentowane formy konsultacji oraz wzory formularzy zgłaszania uwag.

Grupy interesariuszy zostały powiadomione o możliwości zgłaszania uwag do projektu dokumentu. Informacja wraz z formularzem zgłaszania uwag była udostępniona na stronie internetowej gminy oraz Biuletynie Informacji Publicznej.

Niezwłocznie po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzono Raport podsumowujący z konsultacji społecznych. Szczegóły dotyczące tego etapu znajdują się w odrębnym dokumencie – Raporcie z konsultacji.

Etap zakończył się podjęciem Uchwały Rady Miejskiej w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji.

ETAP III

Najważniejszym etapem jest wdrażanie Programu. Udział interesariuszy w procesie tworzenia Programu nie kończy się wraz z przyjęciem dokumentu uchwałą Rady Miejskiej. Ważne jest, aby na etapie realizacji Programu zapewnić interesariuszom aktywny udział w konsultacjach projektów i ocenę stopnia wdrażania Programu .

W związku z tym, uwzględniając sposób monitorowania i ewaluacji Programu rewitalizacji, po upływie 2 lat od przyjęcia Programu zaleca się ogłoszenie konsultacji społecznych w formie zbierania wypełnionych formularzy dotyczących realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Programie. Informacja o tym będzie umieszczona i dystrybuowana następującymi kanałami informacyjnymi:

- strona internetowa gminy,
- strona internetowa Biuletynu Informacji Publicznej,
- tablica ogłoszeń zlokalizowana w Urzędzie Miejskim (sposób zwyczajowo przyjęty).

Formularze będą udostępnione w postaci elektronicznej i w formie drukowanej.

Stała współpraca z interesariuszami pozwoli systematycznie monitorować sytuację społeczno-gospodarczą, tak aby w razie potrzeby możliwa była aktualizacja zapisów Programu.

Na etapie ewaluacji Programu zaleca się przeprowadzenie co najmniej badań ankietowych w formie zbliżonej do badań wykonanych na etapie przygotowania Programu:

- badania ankietowe mieszkańców gminy dotyczące diagnozy zjawisk kryzysowych,
- badania ankietowe mieszkańców dotyczące satysfakcji ze zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

- zbieranie wypełnionych formularzy drogą korespondencyjną,
- organizacja spotkania otwartego z interesariuszami.

Badania przeprowadzone na etapie ewaluacji metodami analogicznymi do etapu diagnostycznego pozwolą osiągnąć porównywalność wyników i faktyczną ocenę realizacji Programu.

11. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

System wdrażania Programu Rewitalizacji jest kluczowym elementem procesu rewitalizacji, powinien być oparty na zasadzie partycypacji oraz partnerstwa interesariuszy całego procesu.

Proces wdrażania ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru wskazanego do rewitalizacji, za pomocą odpowiedniego sterowania różnych działań.

Dla powodzenia wdrożenia programu rewitalizacji należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Operatorem rewitalizacji, głównym inicjatorem całego procesu i koordynatorem działań jest Gmina Szepietowo. Podmiotem odpowiedzialnym za proces realizacji zapisów dokumentu jest Urząd Miejski w Szepietowie. Nadzór z ramienia samorządu prowadzi będzie Burmistrz.

Burmistrz Miasta

Burmistrz ma za zadanie bieżący nadzór nad realizacją Programu Rewitalizacji oraz inicjowanie ewentualnych korekt Programu. Ponadto istotnym zadaniem Burmistrza będzie zapewnienie środków na realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (środki finansowe wewnętrzne, zewnętrzne). W razie konieczności Burmistrz będzie podejmował decyzje o inicjowaniu naniesienia zmian/aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Urząd Miejski

Organem przyjmującym Program Rewitalizacji w formie uchwały, nadzorującym jego realizację oraz osiągnięte efekty jest Rada Miejska. Realizacja założeń programu leży w gestii władz samorządowych.

Urząd Miejski koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Miejskiej i zarządzeń. Realizacja projektów zostanie powierzona poszczególnym jednostkom organizacyjnym samorządu według ich kompetencji. W szczególności w realizację Programu zostaną zaangażowane Gminny Dom Kultury w Szepietowie i Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Istotne znaczenie będzie miał także udział odpowiednich komórek w Urzędzie Miejskim.

Urząd Miejski dysponuje odpowiednim personelem do wykonania swoich zadań oraz jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływu na sytuację oraz prawo głosu na obszarach zdegradowanych. Wszystkie koszty zarządzania, które pojawią się w trakcie wdrażania Programu Rewitalizacji pokryte zostaną z budżetu Gminy Szepietowo.

Zespół Projektowy ds. Rewitalizacji

W ramach prac nad dokumentem oraz w celu monitorowania i ewaluacji Programu zostanie powołany Zespół Projektowy ds. Rewitalizacji.

Zespół projektowy odpowiedzialny będzie za przygotowanie i wdrażanie oraz monitoring i ewaluację Programu Rewitalizacji.

W skład Zespołu wejdą reprezentanci Urzędu Miejskiego, MGOPS, GOKu, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców.

12. System monitoringu i oceny skuteczności działań

12.1. Monitoring

Proces realizacji Programu będzie monitorowany i oceniany przez Zespół Projektowy ds. Rewitalizacji oraz wszystkich interesariuszy.

Monitorowanie ma na celu:

- stworzenie systemu aktualizowania wiedzy o sytuacji gminy,
- ocenę stopnia realizacji działań założonych w Programie,
- weryfikację zgodności osiągniętych celów z założeniami,
- systematyczne monitorowanie zewnętrznych źródeł wsparcia dla realizacji programów i projektów,
- korygowanie działań, w sytuacji gdy nie przynoszą one zamierzonych efektów lub w sytuacji wystąpienia zmian uniemożliwiających lub utrudniających ich realizację,
- wcześniejszą diagnozę trudności mogących mieć wpływ na realizację inwestycji, zwłaszcza terminowości ich zakończenia.

Podstawowy monitoring realizacji Programu będzie odbywał się na poziomie operacyjnym, każdego roku, poprzez opis stanu realizacji zaplanowanych przedsięwzięć dla każdego z kierunków działań i celów, z podaniem informacji: co wykonano, w jaki sposób uwzględniono przy realizacji każdego z zadań opinię interesariuszy, jakie są/były problemy realizacyjne.

Roczny raport monitoringowy powinien powstać do końca marca każdego roku.

W każdym roku Burmistrz w postaci zarządzenia powoła Zespół Monitoringowy w skład którego wejdzie Zespół Projektowy ds. Rewitalizacji oraz reprezentanci interesariuszy: organizacji pozarządowych, biznesu, lokalni liderzy społeczni.

Zaleca się ogłoszenie konsultacji społecznych w formie zbierania wypełnionych formularzy dotyczących realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Programie. Informacja o tym będzie umieszczona i dystrybuowana następującymi kanałami informacyjnymi:

- strona internetowa gminy,
- strona internetowa Biuletynu Informacji Publicznej,
- tablica ogłoszeń zlokalizowana w Urzędzie Miejskim (sposób zwyczajowo przyjęty).

Formularze będą udostępnione w postaci elektronicznej i w formie drukowanej.

Stała współpraca z interesariuszami pozwoli systematycznie monitorować sytuację społeczno-gospodarczą, tak aby w razie potrzeby możliwa była aktualizacja zapisów Programu.

12.2. System wprowadzania modyfikacji

Jeśli na etapie monitoringu zostaną ujawnione potrzeby modyfikacji Programu, zostaną na wniosek Burmistrza, interesariuszy, radnych, wprowadzane pod obrady Rady Miejskiej. Dotyczy to niedużych zmian, np. zmiany pojedynczych przedsięwzięć, ich zakresu, itp. Ocena tego czy zmiany są istotne czy też nie, pozostaje w gestii Burmistrza.

W przypadku istotnych zmian, np. zmiany celów lub kierunków działań, Burmistrz zarządzi przystąpienie do zmian w Programie rewitalizacji w trybie ewaluacji (patrz niżej), co zostanie opublikowane na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Wówczas konieczne będą szerokie konsultacje, takie jak przy opracowywaniu Programu.

12.3. Ewaluacja

Ewaluacja dotyczy realizacji programu rewitalizacji oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluację należy zrealizować w roku 2020 (ewaluacja mid-term) oraz 2023 (ex-post). Ewaluacja w roku 2020 ma za zadanie stwierdzić czy Program spełnia oczekiwania i realizuje założone wskaźniki. Jeśli nie, Burmistrz podejmie zadanie modyfikacji Programu. Ewaluacja mid-term będzie wykonana do końca czerwca 2020 i ex-post do końca czerwca 2023 roku. Burmistrz w postaci zarządzenia powoła Zespół Ewaluacyjny, w skład którego wejdzie Zespół Projektowy ds. Rewitalizacji oraz reprezentanci interesariuszy: organizacji pozarządowych, biznesu, lokalni liderzy społeczni.

Na etapie ewaluacji Programu zaleca się przeprowadzenie analiz i badań w formie zbliżonej do badań wykonanych na etapie przygotowania Programu:

- badania ankietowe mieszkańców gminy dotyczące diagnozy zjawisk kryzysowych,
- badania ankietowe mieszkańców dotyczące satysfakcji ze zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie wypełnionych formularzy drogą korespondencyjną,
- organizacja spotkania otwartego z interesariuszami,
- zastosowanie takich samych metod i wskaźników jak przy delimitacji i określaniu wskaźników Programu.

Badania przeprowadzone na etapie ewaluacji metodami analogicznymi do etapu diagnostycznego pozwolą osiągnąć porównywalność wyników i faktyczną ocenę realizacji Programu.

Porównanie i ocena realizacji celów głównych Programu wg wybranych wskaźników rezultatu wskazuje na kilka podstawowych wskaźników, których źródłami jest statystyka publiczna lub dane z gminy i innych organów, które stanowią dobre mierniki realizacji Programu. Wybrane poniżej mierniki (wskaźniki) są **tymi samymi wskaźnikami**, których użyto do **delimitacji gminy**.

Przyporządkowanie wskaźników do celów (dla poszczególnych OR)

Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej

- Poziom bezrobocia [os./100 Mk],
- Poziom ubóstwa [os./100 Mk],
- Alkoholizm [os./100 Mk],
- Poziom pomocy społecznej [os./100 Mk],
- Wskaźnik uczestnictwa w kulturze, rekreacji i sporcie [liczba uczestników/ liczba Mk],
- Frekwencja wyborcza [%].
- Liczba firm [szt./ 100 Mk].

Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców

- Liczba obiektów gminnych i zabytkowych wymagających interwencji [szt.],
- Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa [szt./100 Mk],
- Dostępność obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu [szt./100 mieszkańców],
- Udział mieszkańców narażonych na emisje pyłów [%].

Cel uznaje się za zrealizowany na OR, jeśli większość wskaźników przyporządkowanych do danego celu została osiągnięta na danym OR.

W rozdziałach 12.3.1 i 12.3.2 zaproponowano zestawy wskaźników realizacji Programu wg obszarów rewitalizacji i wg analizowanych sfer. Poniżej zaproponowano także wskaźniki realizacji dotyczące całego Programu Rewitalizacji, które dotyczą długich procesów zmian powstałych w wyniku rewitalizacji. Do oceny tych procesów przyjęto tylko wskaźniki miękkie, czyli takie, które odzwierciedlają wpływ zaplanowanych przedsięwzięć na mieszkańców obszarów rewitalizacji.

Wskaźniki dla całego Programu

- Poziom bezrobocia [os./100 Mk],
- Poziom ubóstwa [os./100 Mk],
- Liczba firm [szt./ 100 Mk],
- Wskaźnik uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym [liczba uczestników/ liczba Mk].

Cel uznaje się za zrealizowany, jeśli obydwa wskaźniki przyporządkowane do danego celu zostały osiągnięte.

Wskaźniki realizacji Programu

Nazwa wskaźnika i jednostka	Definicja wskaźnika	Wartość aktualna	Wartość docelowa w roku 2022
Poziom bezrobocia [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	5,65	5,08
Poziom ubóstwa [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	7,50	6,76
Wskaźnik uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym [liczba uczestników/ liczba Mk]	Wskaźnik uczestnictwa [liczba uczestników/ liczba Mk] Źródło danych – dane z Urzędu Miejskiego.	1,54	3,08
Liczba firm [szt./ 100 Mk]	Liczba firm wg CEIDG oraz KRS na 100 mieszkańców na OR. Źródło danych – dane z CEIDG oraz KRS.	7,25	8,7

12.3.1. OR Szepietowo A

Wskaźniki realizacji Programu – OR Szepietowo A

Nazwa wskaźnika i jednostka	Definicja wskaźnika	Wartość aktualna	Wartość docelowa w roku 2022
SFERA SPOŁECZNA			
Poziom bezrobocia [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	6,20	5,58
Poziom ubóstwa [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	8,45	7,62
Poziom pomocy społecznej [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z innych tytułów niż bezrobocie i ubóstwo na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	15,02	13,52
Alkoholizm [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu alkoholizmu na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	3,65	3,29
Wskaźnik uczestnictwa w kulturze, rekreacji i sporcie [liczba uczestników/ liczba Mk]	Wskaźnik uczestnictwa [liczba uczestników/ liczba Mk] Źródło danych – dane z Urzędu Miejskiego.	1,60	3,20
Frekwencja wyborcza [%]	Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych [%]. Źródło danych – dane z PKW.	46,11	50,72
SFERA GOSPODARCZA			
Liczba firm [szt./ 100 Mk]	Liczba firm wg CEIDG oraz KRS na 100 mieszkańców na OR. Źródło danych – dane z CEIDG oraz KRS.	10,23	11,25
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA			

Dostępność obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu [szt./100 mieszkańców]	Liczba obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu (sołectwo i sołectwa sąsiednie) na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z Urzędu Miejskiego.	1,46	1,61
Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa [szt./100 Mk]	Liczba zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa: niewłaściwa infrastruktura drogowa, zła organizacja ruchu, dzikie wysypiska, dzikie kąpieliska, niestrzeżone przejazdy kolejowe i przejścia przez tory, nieprawidłowe parkowanie, przekraczanie prędkości na 100 Mk. Źródło danych – dane z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa.	3,05	2,75
SFERA ŚRODOWISKOWA			
Udział mieszkańców narażonych na emisje pyłów [%]	% mieszkańców gminy narażonych na emisje pyłów na OR [%]. Źródło danych – dane z WIOŚ i UG.	10,49	5,25
SFERA TECHNICZNA			
Liczba obiektów gminnych i zabytkowych wymagających interwencji [szt.]	Liczba budynków gminnych i zabytkowych wymagających remontu/przebudowy lub interwencji. Źródło danych – dane z Urzędu Miejskiego	6	2

12.3.2. OR Szepietowo-Wawrzyńce

Wskaźniki realizacji Programu – OR Szepietowo-Wawrzyńce

Nazwa wskaźnika i jednostka	Definicja wskaźnika	Wartość aktualna	Wartość docelowa w roku 2022
SFERA SPOŁECZNA			
Poziom bezrobocia [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	4,62	4,16
Poziom ubóstwa [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	5,77	5,19
Poziom pomocy społecznej [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z innych tytułów niż bezrobocie i ubóstwo na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	2,08	1,87
Alkoholizm [os./100 Mk]	Wskaźnik liczby przyznanych świadczeń z M-GOPS z tytułu alkoholizmu na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z M-GOPS.	1,62	1,46

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZEPIETOWO

Wskaźnik uczestnictwa w kulturze, rekreacji i sporcie [liczba uczestników/ liczba Mk]	Wskaźnik uczestnictwa [liczba uczestników/ liczba Mk] Źródło danych – dane z Urzędu Miejskiego.	1,45	2,90
Frekwencja wyborcza [%]	Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych [%]. Źródło danych – dane z PKW.	45,61	50,17
SFERA GOSPODARCZA			
Liczba firm [szt./ 100 Mk]	Liczba firm wg CEIDG oraz KRS na 100 mieszkańców na OR. Źródło danych – dane z CEIDG oraz KRS.	2,08	2,29
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA			
Dostępność obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu [szt./100 mieszkańców]	Liczba obiektów kultury, sportu, rekreacji i edukacji w najbliższym otoczeniu (sołectwo i sołectwa sąsiednie) na 100 mieszkańców OR. Źródło danych – dane z Urzędu Miejskiego.	2,77	3,05
Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa [szt./100 Mk]	Liczba zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa: niewłaściwa infrastruktura drogowa, zła organizacja ruchu, dzikie wysypiska, dzikie kąpieliska, niestrzeżone przejazdy kolejowe i przejścia przez tory, nieprawidłowe parkowanie, przekraczanie prędkości na 100 Mk. Źródło danych – dane z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa.	1,62	1,46
SFERA ŚRODOWISKOWA			
Udział mieszkańców narażonych na emisję pyłów [%]	% mieszkańców gminy narażonych na emisję pyłów na OR [%]. Źródło danych – dane z WIOŚ i UG.	6,03	3,01
SFERA TECHNICZNA			
Liczba obiektów gminnych i zabytkowych wymagających interwencji [szt.]	Liczba budynków gminnych i zabytkowych wymagających remontu/przebudowy lub interwencji. Źródło danych – dane z Urzędu Miejskiego	4	2

12.3.3. Ewaluacja kompleksowa

Obok porównania realizacji wskaźników z założeniami, zaleca się przeprowadzenie analizy danych z badań oraz z innych źródeł wg takiego samego modelu analizy jak na etapie przygotowania Programu przy wyznaczaniu zjawisk kryzysowych na potrzeby delimitacji obszarów.

Ocena zjawisk na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji pozwoliła na określenie wskaźników w różnych sferach, wg jednostek delimitacyjnych. W celu oceny realizacji Programu nie wystarczy bowiem ocenić tylko zjawiska na obszarze rewitalizacji, ale konieczne jest także odniesienie do wszystkich jednostek delimitacyjnych. Wynika to z tego, że istnieje konieczność sprawdzenia czy ogólna sytuacja w gminie nie ulega pogorszeniu/ poprawie, ma to bowiem kluczowe znaczenie dla oceny działań na obszarze rewitalizacji. Takie podejście umożliwi także ocenę tego, czy nie doszło do przenoszenia problemów i zjawisk niepożądanych na inne obszary.

Zatem po realizacji projektu, poza określeniem wartości wskaźników i porównaniem z założonymi wartościami, należy dokonać charakterystyki zjawisk w całej gminie wg w/w wskaźników. Tylko wówczas możliwa będzie wiarygodna ocena Programu, może bowiem dojść do sytuacji, w której np. bezrobocie spadnie o 10% w całej gminie, wówczas jeśli spadnie na OR o 5% to nie będzie to sukces, tylko porażka Programu. Jeśli jednak bezrobocie w całej gminie wzrośnie np. o 10%, wówczas spadek na OR o 5% będzie sukcesem Programu.

13. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Gminny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do określonych problemów społecznych mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu lokalnym (stanowiące istotny element całościowej wizji rozwoju gminy), a także założenia dokumentów realizujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym.

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 zakłada fundamentalny cel reform, jakim jest przyspieszenie wzrostu gospodarczego i zwiększenie zatrudnienia w Unii Europejskiej. Program wpisuje się w Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Ponadto wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:

- Cel 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–64 lata.
- Cel 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wczesnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.
- Cel 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”- jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusz rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju. Celem głównym przedstawionym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków. Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele strategii:

- Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.
- Kapitał Ludzki: Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.
- Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest elementem zarządzania rozwojem kraju. Wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe. Program Rewitalizacji Gminy zgodny jest z zapisami Strategii Rozwoju Kraju 2020 w następujących obszarach strategicznych:

- 1) **Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo:**
  - ✓ Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego. Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka,
  - ✓ Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.
- 2) **Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna:**
  1. Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Program wpisuje się w następujące cele:

Cel strategiczny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Kierunek działań polityki przestrzennej: Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych. Działanie: Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 roku, jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich,

oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Dokument wpisuje się w następujące cele Krajowej Strategii:

Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 określa zasady, obszary i kierunki interwencji polityki rozwoju regionu w horyzoncie czasowym. Planowanie strategiczne jest niezbędnym narzędziem w zarządzaniu rozwojem każdego regionu. Działania wpisane w Program są zgodne z następującymi kierunkami i celami zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego:

- I. Wzrost przedsiębiorczości i konkurencyjności gospodarki
  - Cel operacyjny 1.1: Rozwój przedsiębiorczości;
  - Cel operacyjny 1.3. Rozwój kompetencji do pracy i wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców regionu;
  - Cel operacyjny 1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych;
- II. Wzrost jakości życia mieszkańców
  - Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych;
  - Cel operacyjny 3.3. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego;
  - Cel operacyjny 3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020.

Stanowi jednocześnie instrument realizacji Umowy Partnerstwa, która określa strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych, tj. polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020. Tym samym Program przyczynia się do realizacji celów Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz krajowych dokumentów strategicznych.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 jest programem dwufunduszowym, współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Obejmuje 32 priorytety inwestycyjne w ramach 9 celów tematycznych, które zostały ujęte w 10 osiach priorytetowych.

Niniejszy dokument wpisuje się w następujące osie priorytetowe i działania:

Oś priorytetowa I Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu

- Działanie 1.4 Promocja przedsiębiorczości oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa

Oś priorytetowa II: Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa

- Działanie 2.1 Zwiększenie zdolności zatrudnieniowej osób pozostających bez zatrudnienia oraz osób poszukujących pracy przy wykorzystaniu aktywnej polityki rynku pracy oraz wspieranie mobilności zasobów pracy.
- Działanie 2.3 Wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych.
- Działanie 2.4 Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Oś priorytetowa III: Kompetencje i kwalifikacje

- Działanie 3.2 Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu.

Oś priorytetowa VII: Poprawa spójności społecznej

- Działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji.
- Działanie 7.2 Rozwój usług społecznych.
- Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego.

Oś priorytetowa VIII: Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej

- Działanie 8.2 Uzupelnienie deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
- Działanie 8.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego.
- Działanie 8.4 Infrastruktura społeczna.
- Działanie 8.5 Rewitalizacja
- Działanie 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego.

Oś priorytetowa IX: Rozwój lokalny

- Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest instrumentem kreacji polityki przestrzennej samorządu województwa odnoszącym odpowiednie ustalenia dokumentów strategicznych, koncepcyjnych, programowych rządowych i samorządowych do przestrzeni województwa. System celów polityki przestrzennej zagospodarowania województwa obejmuje cel strategiczny i 5 celów cząstkowych stanowiących jego rozwinięcie, odniesionych do kluczowych elementów zagospodarowania województwa, w tym jego obszarów funkcjonalnych.

Cel strategiczny: „Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego”.

Zapewnienie realizacji celu strategicznego wymaga skupienia działań podmiotów publicznych na wybranych elementach zagospodarowania i wyodrębnionych terytoriach poprzez cele cząstkowe, do których należą:

- 1) Cel 1. Zwiększenie konkurencyjności miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków – wojewódzkiego Białegostoku, subregionalnych Łomży i Suwałk oraz powiatowych w zakresie jakości: infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych, potencjału gospodarczego, powiązań funkcjonalnych zewnętrznych i struktur przestrzennych zagospodarowania.
- 2) Cel 2. Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego.
- 3) Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej.
- 4) Cel 4. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów.
- 5) Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia naturalne i bezpieczeństwa energetycznego oraz zdolności obronnych i ochronnych.

Niniejszy Program Rewitalizacji jest zgodny z celem nr 4 Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

Plan Rozwoju Gminy Szepietowo do 2020, Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Szepietowo na lata 2017-2020 i Gminna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014 – 2020

Podstawowymi dokumentami istotnymi z punktu widzenia opracowania Programu Rewitalizacji w skali lokalnej są: podstawowy dokument strategiczny gminy oraz dokument dotyczący aktywności lokalnych środowisk.

Plan Rozwoju Gminy Szepietowo do 2020 obejmuje realizację szeregu projektów ujętych w ramach 1 cel nadrzędnego i szeregu celów operacyjnych.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Szepietowo na lata 2017-2020 obejmuje działania ujęte w ramach celu nadrzędnego oraz celów II rzędu.

Gminna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014 – 2020 obejmuje działania ujęte w ramach 3 celów głównych i szeregu szczegółowych zbieżnych z Programem Rewitalizacji.

Poniżej zaprezentowano cele główne i operacyjne w/w kluczowych dokumentów oraz cele niniejszego dokumentu, pogrubiono cele zbieżne.

Program rewitalizacji wykazuje bardzo dużą zgodność z celami w/w dokumentów.

Plan Rozwoju Gminy Szepietowo do 2020		
Cel nadrzędny	Cele	Cele i kierunki działań Programu rewitalizacji
Zrównoważony rozwój gminy z poszanowaniem otaczającego go środowiska i z zachowaniem panującego krajobrazu	zwiększenie poziomu inwestycji, utworzenie oraz uzbrojenie terenów inwestycyjnych, tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej, wzrost mobilności zawodowej mieszkańców poprawa warunków życia mieszkańców. poprawa warunków bezpieczeństwa mieszkańców	Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej Kierunek 1.1. Rozwój przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców Kierunek 2.1. Wzrost dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej Kierunek 2.2. Wzrost dostępu do infrastruktury oświaty wysokiej jakości Kierunek 2.3. Poprawa dostępności do usług kultury

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Szepietowo na lata 2017-2020		
Cele główne	Cele szczegółowe	Cele i kierunki działań Programu rewitalizacji
<p>Zwiększenie aktywności oraz 1. wzrost poziomu integracji społecznej wśród grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych;</p> <p>2. aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenie ich potencjału rozwojowego;</p> <p>3. zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.</p>	<p>1. zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego;</p> <p>2. stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej;</p> <p>3. ułatwienie dostępu do ofert zagospodarowania czasu wolnego młodzieży;</p> <p>4. zdobycie i podniesienie kompetencji o charakterze zawodowym wśród osób młodych i dorosłych;</p> <p>5. poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych;</p> <p>6. prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,</p> <p>7. wspieranie rozwoju wolontariatu, grup wsparcia, grup samopomocy oraz grup edukacyjnych;</p> <p>8. zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy;</p> <p>9. wsparcie i promowanie postaw prospołecznych;</p> <p>10. promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną;</p> <p>11. aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym - promocja działań wspierających więzi pokoleniowe.</p>	<p>Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej</p> <p>Kierunek 1.1. Rozwój przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej</p> <p>2. Podniesienie jakości życia mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.1. Wzrost dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej</p> <p>Kierunek 2.2. Wzrost dostępu do infrastruktury oświaty wysokiej jakości</p> <p>Kierunek 2.3. Poprawa dostępności do usług kultury</p>

Gminna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014 – 2020		
Cele główne	Cele szczegółowe	Cele i kierunki działań Programu rewitalizacji
Pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 2. Pomoc niepełnosprawnym i długotrwanie chorym dzieciom i ich rodzinom 3. Pomoc dzieciom z rodzin patologicznych oraz całym rodzinom. 	<p>Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej</p>
Wsparcie osób bezrobotnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring socjalny – postępowanie w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy. 2. Rozwijanie i promocja aktywnych form pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, długotrwanie bezrobotnym, w tym kobietom. 	<p>Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej</p> <p>Kierunek 1.1. Rozwój przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej</p>
Wparcia osób starszych i niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy. 2. Aktywizacja osób upośledzonych psychicznie. 	<p>Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój form integracji i aktywizacji społecznej</p>

14. Załącznik – mapy

1. Mapa gminy – obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji
2. Mapa obszarów rewitalizacji